

~~CLASSIFIED COPY~~

OCR

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

This material contains information affecting the National Defense of the United States within the meaning of the Espionage Laws, Title 18, U.S.C., Secs. 793 and 794, the transmission or revelation of which in any manner to an unauthorized person is prohibited by law.

C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

25X1

COUNTRY Hungary

REPORT

SUBJECT Hungarian Signal Instructions
for Inland Shipping

DATE DISTR. 31 OCT 1957

25X1

NO. PAGES 1

REQUIREMENT
NO. RD

REFERENCES

Reel # 673

25X1

DATE OF
INFO.PLACE &
DATE ACQ

SOURCE EVALUATIONS ARE DEFINITIVE. APPRAISAL OF CONTENT IS TENTATIVE.

Signal Directions for Inland
Shipping (*Jelzesi Utasitas a Belvizi Hajozas Rezere*), a Hungarian manual published in Budapest in 1956. Accompanying the book is an appendix entitled Sound and Visible Signals. Ships' masters are issued copies of these publications, but they must sign for them. The manuals represent the final results of several years of negotiations among the SDGP (Soviet Danube Company) and the various satellite shipping trusts, according to the terms of which in 1955 all companies switched to the Russian signal system of running lights, bridge markings, etc. It is believed that the systems and signals described in the manuals are standard for the entire lower Danube and probably for inland waterways of the USSR as well.

25X1

2

STATE	X	ARMY	X	NAVY	EV	X	AIR	X	FBI		AEC		ORR	X	
-------	---	------	---	------	----	---	-----	---	-----	--	-----	--	-----	---	--

(Note: Washington distribution indicated by "X"; Field distribution by "X")

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

B) Melléklet

STAT

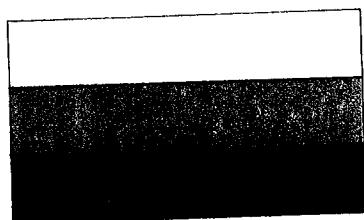
A HANGJELEK ÉS A LÁTHATÓ JELZÉSEK
ÁBRÁI

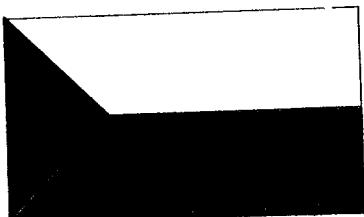
STAT

A H.1.sz. Hajózási jelzési utasítás melléklete

A dunai államok lobogói

Bolgár

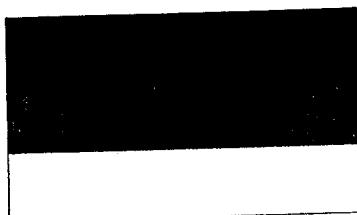
Csehszlovák

Jugoszláv

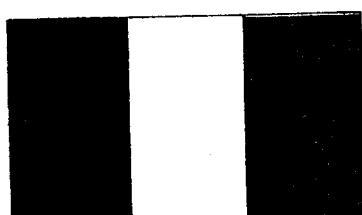
Magyar

Német

Osztrák

Román

Szovjet

A hajókról adható jelzések**A) HANGJELEK****a) Menetben levő hajók kitérésénél gőzsíppal adható hangjelek**

1. «JOBBRA TARTOK!» ..... ●
- Egy rövid hang.
2. «BALRA TARTOK!» ..... ● ●
- Két rövid hang.
3. «A FELHÍVÁSNAK MEGFELELŐEN KITÉRNI NEM TUDOK!» ..... ● ● ● ● ● ●
- Ótnél több rövid hang.
4. «AZ IRÁNYVÁLASZTÁS JOGÁT ÁTADOM!» ..... - -
- Két hosszú hang.
5. «ELŐZÉSHEZ HELYET KÉREK!» ..... - - - -
- Öt hosszú hang.

b) Egyéb hajóműveletek hangjelei

6. «FORDULNI SZÁNDÉKOZOM!» ..... ● ● ●
- Három rövid hang a gőzsíppal.
7. «GÉPEM HÁTRAFELÉ MŰKÖDIK!» ..... ● ● ● ●
- Négy rövid hang a gőzsíppal.
- 8a. «HORGONYZÁSHOZ ELŐKÉSZÜLNİ!» ..... - -
- Három hosszú hang a gőzsíppal.
- 8b. «HORGONY LEERESZTÉSRE ELŐKÉSZÍTVE!» v
- Egy harangütés.
- 8c. «HORGONYT LEERESZTENİ!» ..... ●
- Egy nagyon rövid hang a gőzsíppal.
- 8d. «HORGONYLÁNC NYÚLIK» v
- Egy harangütés.
- 8e. «HORGONY TART» vv
- Két harangütés.
- 9a. «HORGONYFELSZEDÉSHEZ ELŐKÉSZÜLNİ!» ..... - - ●
- Két hosszú és egy rövid hang a gőzsíppal.
- 9b. «HORGONY FELSZEDÉSRE ELŐKÉSZÍTVE» v
- Egy harangütés.
- 9c. «HORGONYT FELSZEDNI!» ..... ●
- Egy nagyon rövid hang a gőzsíppal.
- 9d. «HORGONY A VÍZ FELETT» v
- Egy harangütés.
- 9e. «HORGONY RENDBEN» vv
- Két harangütés.

c) A figyelem felhívására szolgáló hangjel

10. «FIGYELMEZTETŐ!» ..... -
 Egy hosszú hang a gözsíppal.

**d) Az utasszállító hajók indulásánál és érkezésénél
adható hangjelek**

11a. «FELHÍVÁS A BESZÁLLÁSHOZ» vvvvv
 A harang kongatása fokozatosan gyorsuló ütemben.
 11b. «KEZELÉS BEFEJEZVE» ..... -
 Egy hosszú hang a kézijelzősíppal.
 11c. «JÁRÓDESZKÁKAT KIHÚZNÍ!» ..... -
 Egy hosszú hang a gözsíppal.
 11d. «KÖTELEKET ELERESZTENI!» ..... ●●
 Két rövid hang a gözsíppal.
 11e. «KÖTELEKET ELERESZTETTÉK» ..... ●●
 Két rövid hang a kézijelzősíppal.
 11f. «KÖTELEK ÁTADVA» ..... -
 Egy hosszú hang a kézijelzősíppal.
 11g. «KÖTELEK TARTANAK» ..... ●●
 Két rövid hang a kézijelzősíppal.

e) Kedvezőtlen látási viszonyok esetén adható hangjelek

12. «MAGÁNYOSAN HALADÓ HAJÓ» ..... -
 Egy hosszú hang a gözsíppal.
 13. «VONTATMÁNNYAL HALADÓ HAJÓ» ..... - ●●
 Egy hosszú és két rövid hang a gözsíppal.
 14. «FIGYELEM, A HAJÓÚT NEM SZABAD!» vvvvvvvv
 A harang kongatása.

f) Rendkívüli esetekben gözsíppal adható hangjelek

15. «SEGÍTSÉGET KÉREK!» ..... ●-●-●-
 Rövid és hosszú szaggatott hangok váltakozva.
 16. «A HAJÓ KORMÁNYKÉPTELEN» ..... ●●●●●●●●
 Rövid szaggatott hangok.
 17a. «LESZABADÍTÁSRA KÉSZEN» ..... -
 Egy hosszú hang.
 17b. «TELJES ERŐT KÉREK!» ..... --
 Két hosszú hang.
 17c. «TELJES ERŐT VISSZAVENNİ!» ..... -
 Egy hosszú hang.
 17d. «ELŐFOGAT MÁR NEM SZÜKSÉGES» ..... ●●
 Két rövid hang.

g) A hajóknak egyéb hangjelei

18. «KÉMÉNYT LEHÚZNI!» ..... Egy nagyon rövid hang a kisgőzsíppal. ●

19. «ŐRSÉG RIASZTÁSA» ..... Egy hosszú és egy rövid hang háromszor ismételve a kisgőzsíppal. -●-●-●

20. «VÉSZRIADÓ!» ..... a) Menetben: egy hosszú és három rövid hang a gőzsíppal többször ismételve.
b) Állás közben: harang kongatása. vvvvvv

29. «KÖTELET ELERESZTENI!» ..... Két nagyon rövid hang a gőzsíppal. ●●

30a. «VONTATÁST VÉGZŐ HAJÓ MEGKEZDI FORDULÁSÁT!» ..... Egy hosszú és egy rövid hang a gőzsíppal. -●

30b. «ELSŐ USZÁLYSOR FORDULJON A GÉPHAJÓ UTÁN!» ..... Egy rövid hang a gőzsíppal. ●

30c. «MÁSODIK USZÁLYSOR FORDULJON AZ ELSŐ USZÁLYSOR UTÁN!» ..... Két rövid hang a gőzsíppal. ●●

30d. «HARMADIK USZÁLYSOR FORDULJON A MÁSODIK USZÁLYSOR UTÁN!» ..... Három rövid hang a gőzsíppal. ●●●

31a. «FIGYELMEZETTÉS AZ USZÁLYOK SZÉTERESZTÉSÉRE VAGY ÖSSZEKÖTÉSÉRE» ..... Egy hosszú és egy rövid hang a gőzsíppal. -●

32a. «USZÁLYHORGONYOKAT ELŐKÉSZÍTENI!» ..... Egy hosszú hang a gőzsíppal. -

32b. «USZÁLYOK HORGONYT DOBNI!» ..... Egy rövid hang a gőzsíppal. ●

h) Fennakadt vagy elsüllyedt hajók jelzései

34a. «FENNAKADT, VAGY RÉSBEN ELSÜLLEYEDT KISHAJÓ MELLÉTT A HAJÓÚT ZÁRVA» ..... Szaggatott hangjelek bármilyen megfelelő hangjelző eszközzel. ●●●●●

B) HAJÓK LÁTHATÓ JELZÉSEI

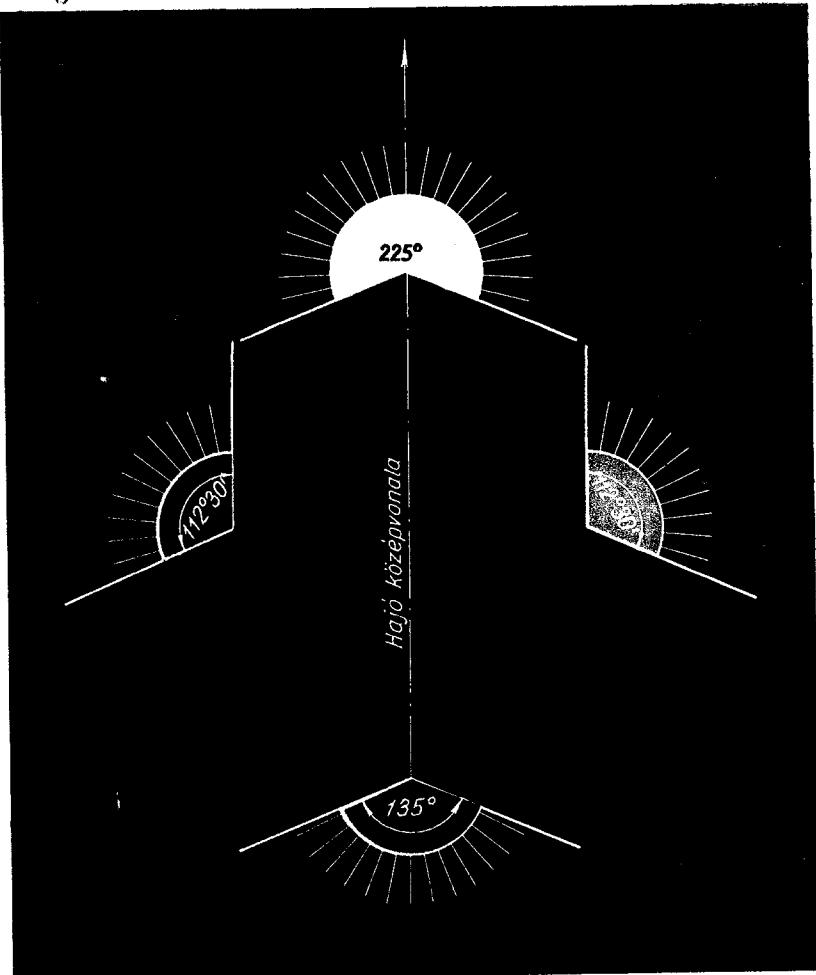
A menetlámpák fényszögei

Árboclámpa

Helyzet-
lámpa

Farlámpa

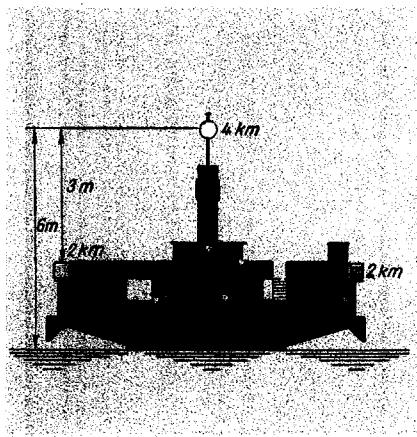
Helyzet-
lámpa

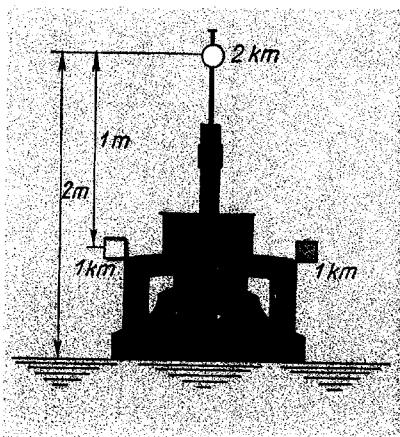
1. ábra

21. sz. jelzés. „Magányosan haladó hajó árboc- és helyzetlámpái”

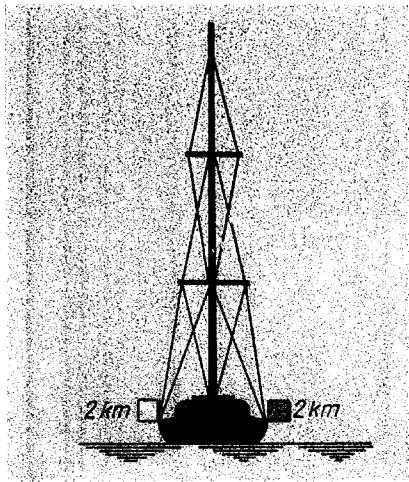
Sötétben:

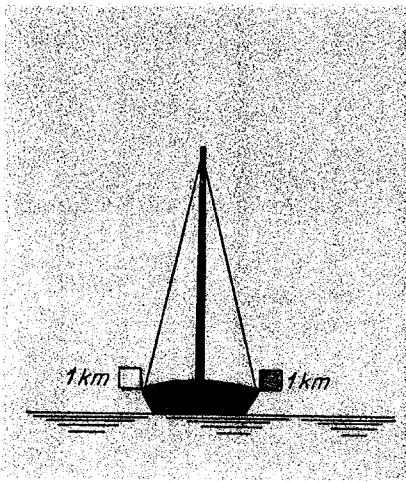
2. ábra. Géphajó

3. ábra. Kisgéphajó

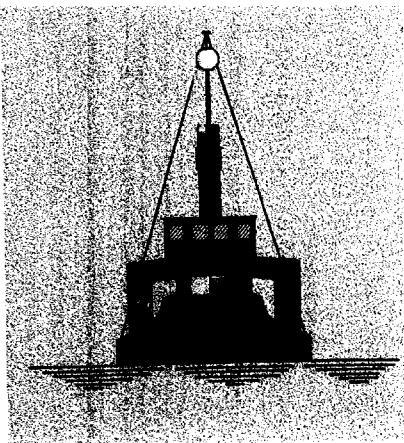
4. ábra. Vitorlás hajó

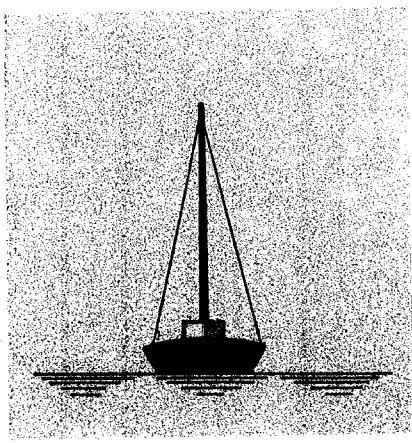
5. ábra. Kisvitorlás hajó,

Nappal: jelzést nem kell alkalmazni

Az egyesített helyzetlámpák elhelyezése
Sötétben:

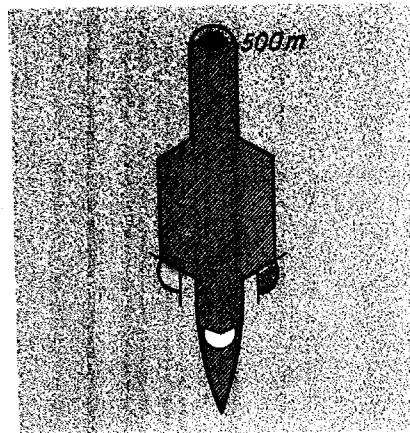
6. ábra. Kisgéphajó

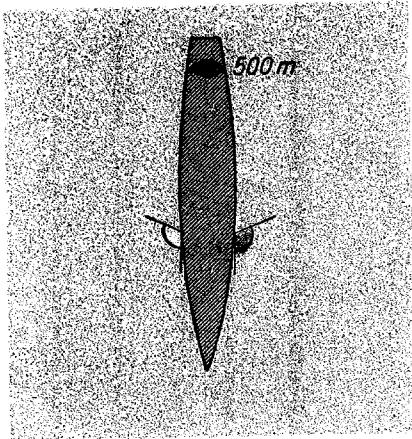
7. ábra. Kisvitorláshajó

22. sz. jelzés. „Magányosan haladó hajó farlámpája”

Sötétben:

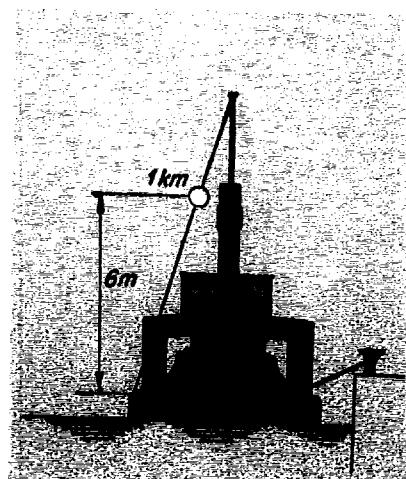
8. ábra. Géphajó

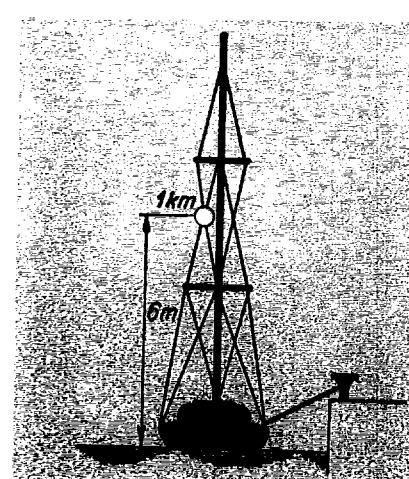
9. ábra. Vitorláshajó
Kisvitorláshajók farlámpát nem viselhetnek

23. sz. jelzés. „A folyón horgonyzó vagy kikötött hajó”

Sötétben:

10. ábra. Géphajó

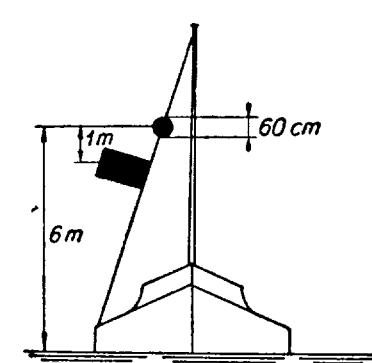

11. ábra. Vitorláshajó

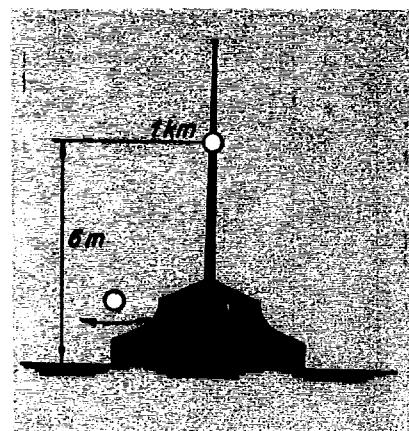
Ha több hajó van egymás mellett lehorgonyozva vagy kikötve, akkor csak a hajóhoz legközelebb álló hajón kell a horgonylámpát alkalmazni

Nappal: jelzést nem kell alkalmazni

24. sz. jelzés. „Ereszkedő hajó”

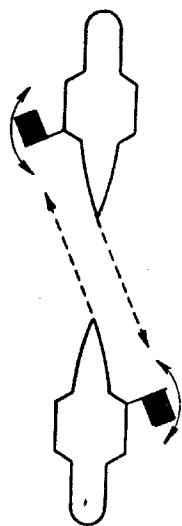

12. ábra. Nappal

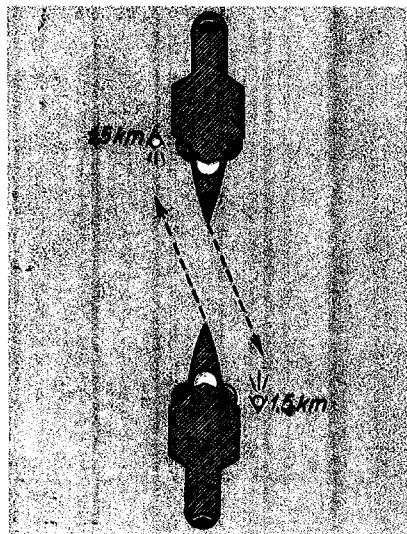

13. ábra. Sötétben

25. sz. jelzés. „Fordított kitérés“

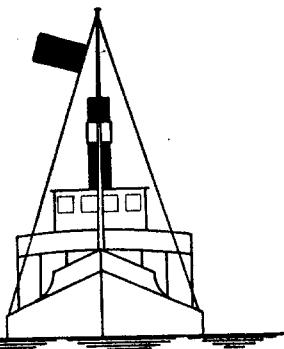
14. ábra. Nappal

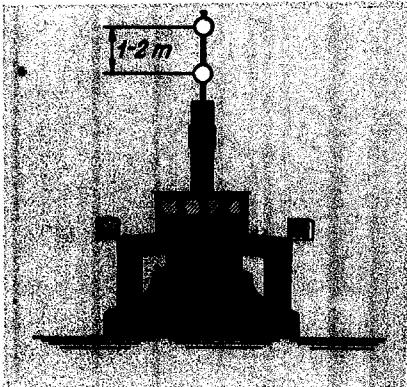
15. ábra. Sötétben

A hajóknak a zászló lengetésével, illetve a villanó fehér fény adásával egyidejűleg a »Balra tartok!« (● ●) hangsíjat kell adniok. A villanó fehér fénynek csak a közeledő hajó felé szabad láthatónak lennie.

26. sz. jelzés. „Vontatást végző géphajó menet közben“

16. ábra. Nappal

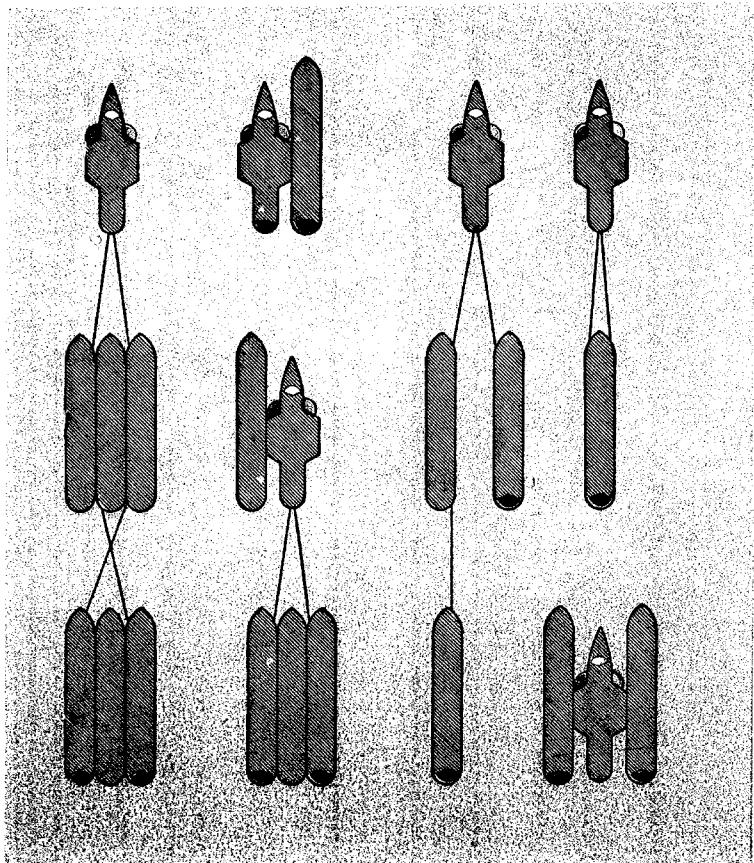

17. ábra. Sötétben

27. sz. jelzés. „Hajóvonat farlámpája”

Különféle hajóvonat összeállítások

Sötétben :

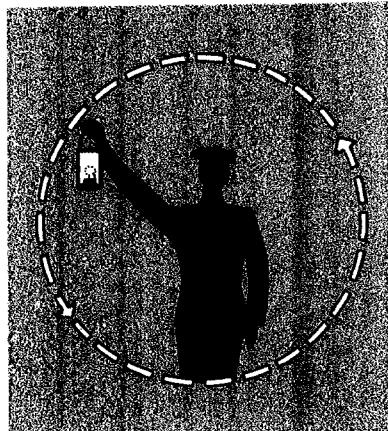

18. ábra

28. sz. jelzés. „Az uszályok az induláshoz szükséges műveletekkel elkészültek”

19. ábra. Nappal

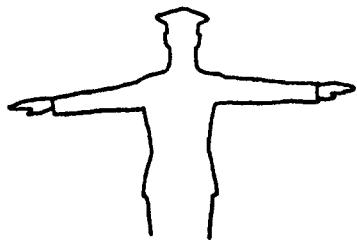

20. ábra. Sötétben

A jelzést a vontatást végző hajó felé kell adni

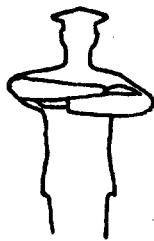
31b. sz. jelzés.
„Uszályokat ereszd széjjel!”

31c. sz. jelzés.
„Uszályokat kösd össze!”

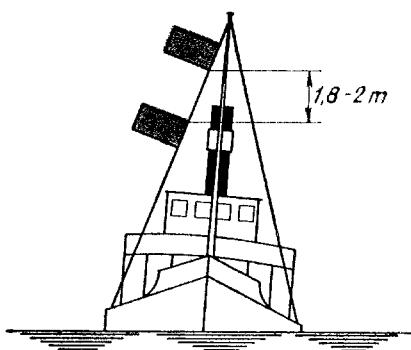
21. ábra

Nappal: a jelzést az uszályok felé fordulva kell adni.
Sötétben: a rendelkezéseket szóbelileg kell kiadni

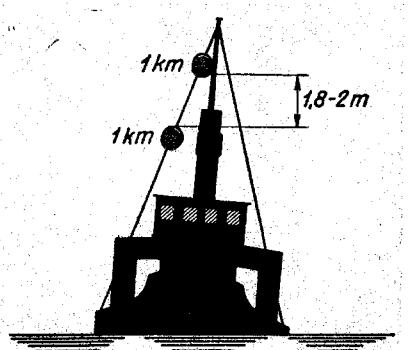

22. ábra

33a. sz. jelzés. „Fennakadt vagy részben elszülyedt hajó mellett a hajóút zárva”

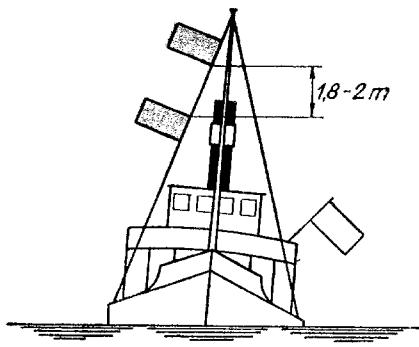

23. ábra. Nappal

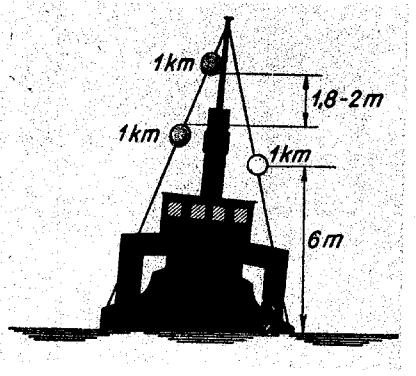

24. ábra. Sötétben

33b. sz. jelzés. „Fennakadt vagy részben elszülyedt hajó mellett a hajóút szabad”

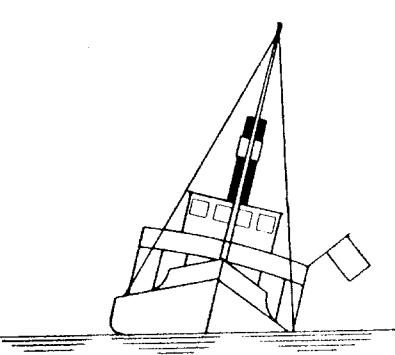
25. ábra. Nappal

26. ábra. Sötétben

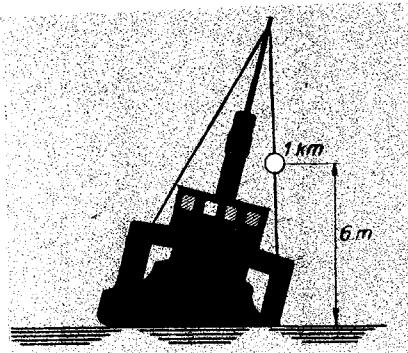
A vörös lobogók helyett más színű lobogók, vagy gömbalakú tárgyak is alkalmazhatók.

34b. sz. jelzés. „Fennakadt vagy részben elszílyedt kishajó mellett a hajóút szabad”

27. ábra. Nappal

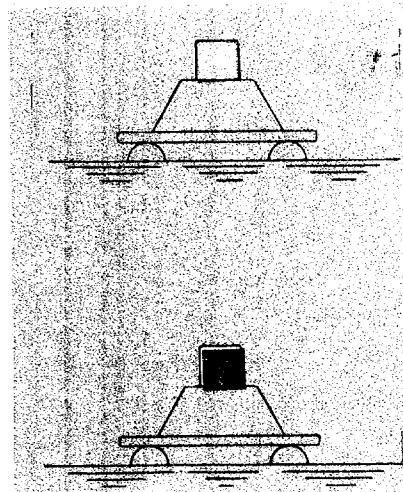
A jelzést a hajóút szabad elhaladási oldalán kell adni

28. ábra. Sötétkor

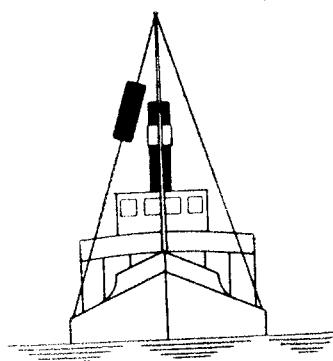
35. sz. jelzés. „Elsüllyedt hajó!”

„Előnyt kérő jelzés”

29. ábra

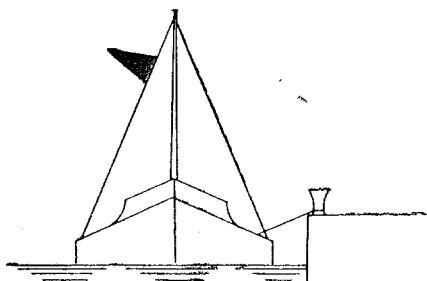
Sötétkor: a hajóút jobboldalán zöld, a hajóút baloldalán vörös fényű lámpa az úszón.
Nappal: bármilyen alakú úszó

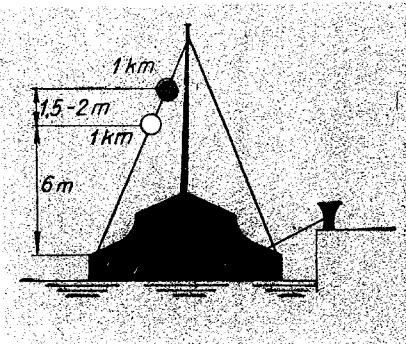
30. ábra

Nappal: nehéz áthaladási szakaszokhoz való közeledéskor kell ezt a jelzést alkalmazni

36. sz. jelzés. „Veszélyes anyagot szállító, lehorgonyzott vagy kikötött hajó”

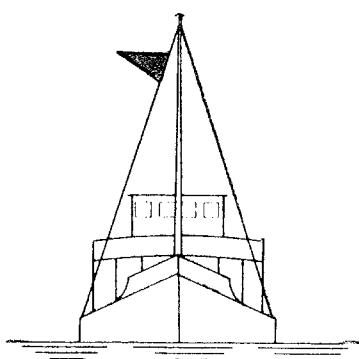
31. dbra. Nappal

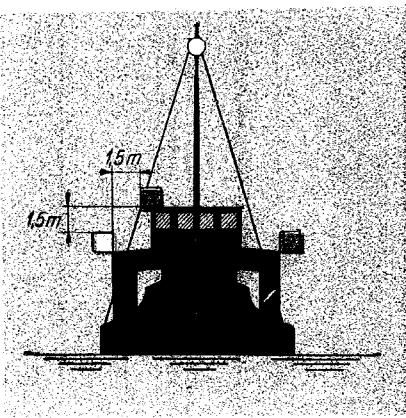
32. dbra. Sötétben

Ha több ilyen hajó áll egymás mellett, akkor e jelzést csak a hajót felőli oldalon levő, legszélső hajón kell alkalmazni

37a. sz. jelzés. „Veszélyes anyagot szállító, vontatmány nélkül közlekedő géphajó menet közben”

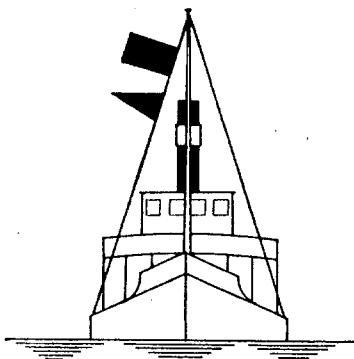

33. dbra. Nappal

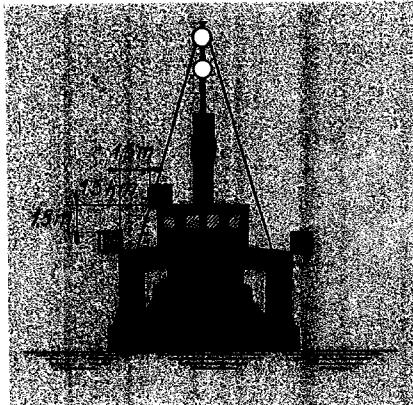

34. dbra. Sötétben

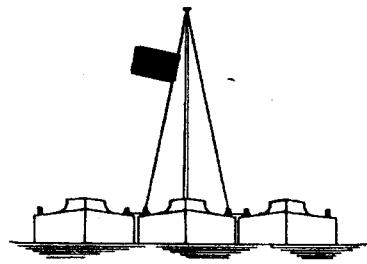
37b. sz. jelzés. „Veszélyes anyagot szállító hajóvonat menet közben”

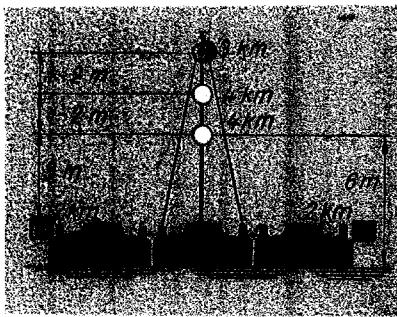
35. ábra. Nappal

36. ábra. Sötétben

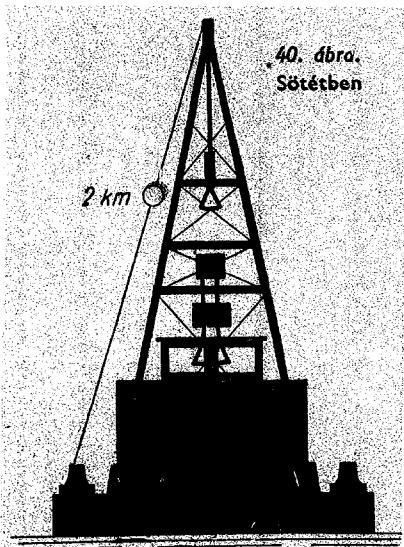
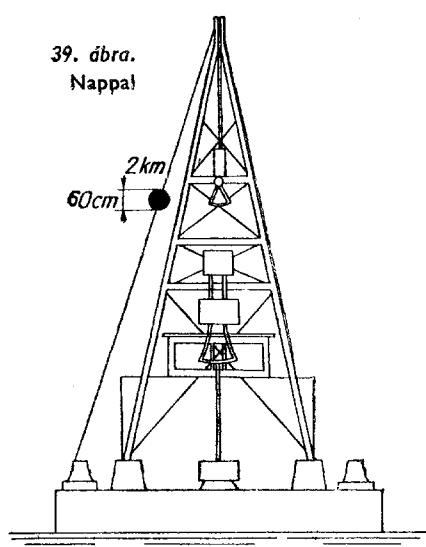
37. ábra. Nappal

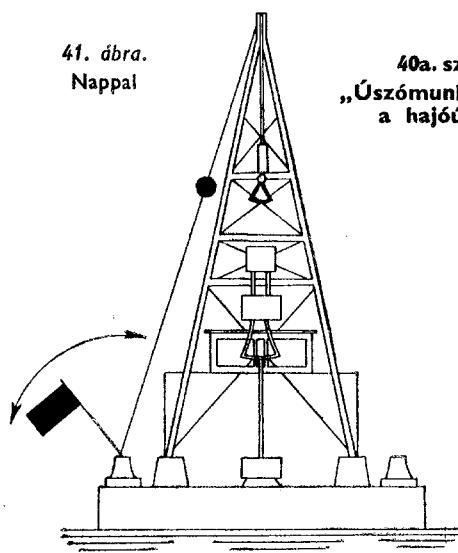
38. ábra. Sötétben

A lobogót, illetve az árboclámpákat az első hajó elején felállított árbocon kell elhelyezni. A tolt hajócsoporthoz szélesen elhelyezett hajók farán, továbbá, ha a tolóhajó fara a leghátsó szélső hajó fara mögött van, a tolóhajó farán is egy kék fény (fariámpa). A farlámpák fényének legalább 500 m-ről észrevehetőnek kell lennie

39. sz. jelzés. „Úszómunkagép működik!”

Ha az úszómunkagép nem működik, akkor azt sötétben horgonylámpával kell megjelölni

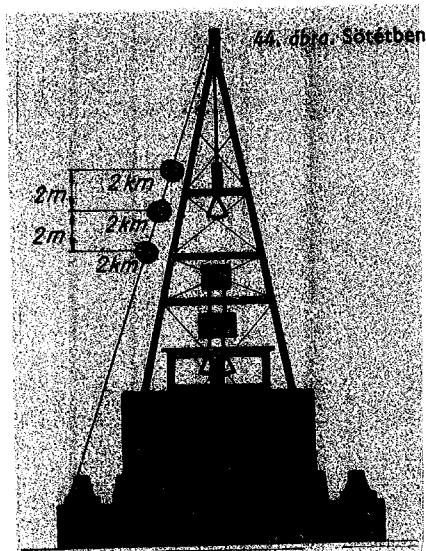
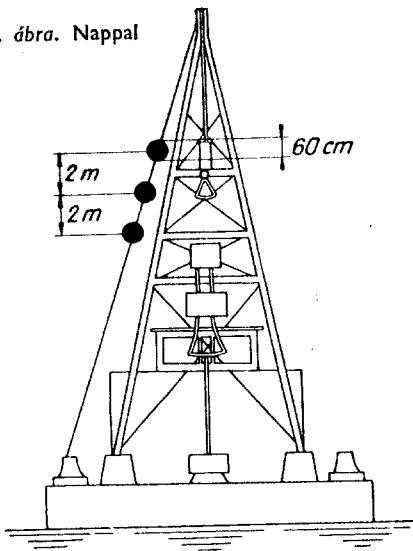
42. ábra.
Sötétben

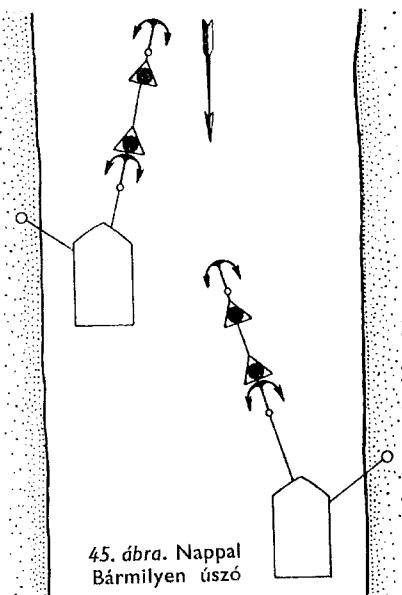
40. és 42. ábránál zöld, illetve vörös fény

40b. sz.

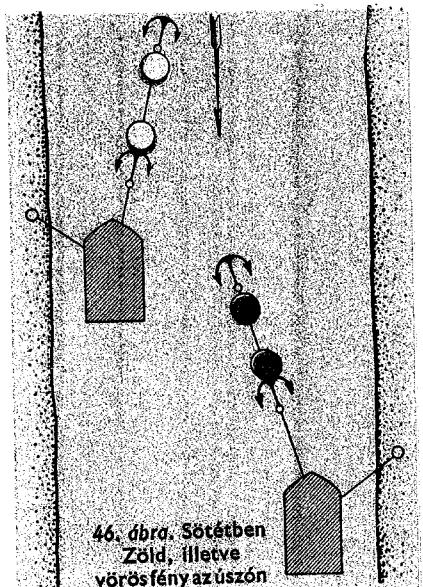
43. ábra. Nappal

Úszómunkagépek által ledobott horgony megjelölése

45. ábra. Nappal
Bármilyen úszó

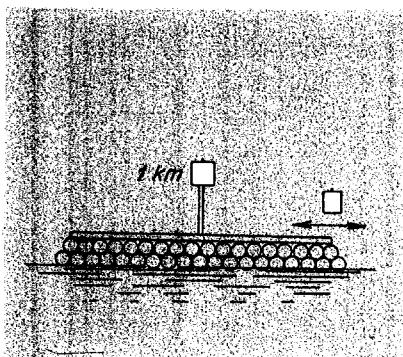

46. ábra. Sötében
Zöld, illetve
vörösfény az úszón

41. sz. jelzés. „Ereszkedő tutaj”

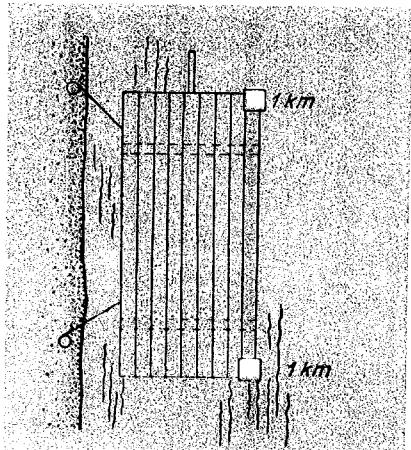
42. sz. jelzés.

„Folyón horgonyzó vagy kikötött tutaj”

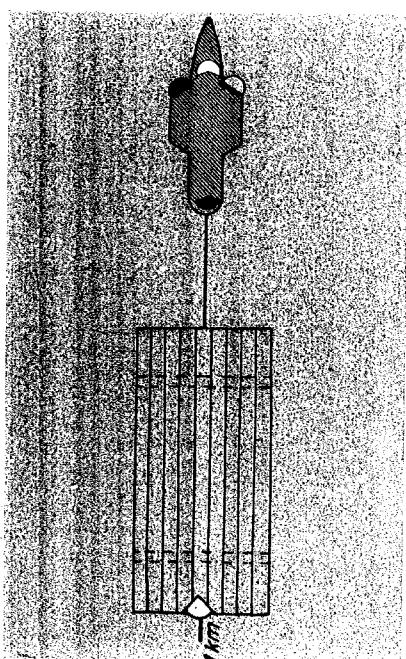
47. ábra. Sötétben

Nappal: jelzést nem kell alkalmazni

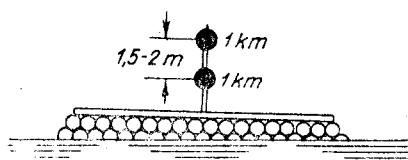

48. ábra. Sötétben

Nappal: jelzést nem kell alkalmazni

43. sz. jelzés. „Vontatott tutaj”

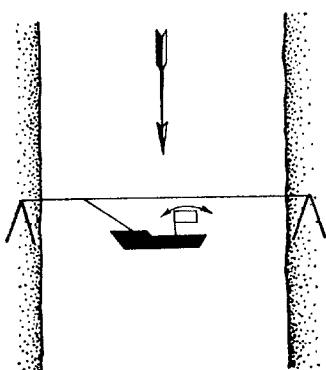
44. sz. jelzés.
„Zátonyon fennakadt tutaj”

50. ábra

Nappal: két bármilyen színű jelzőgömb
Sötétben: két vörös fény egymás felett

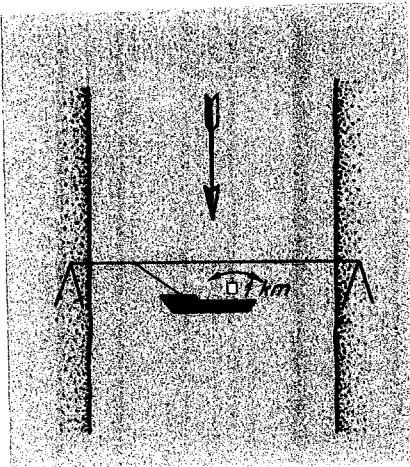
49. ábra

Sötétben: a villanó fehér fényt az utolsó tutajról
a mögötte közeledő hajó felé kell adni.
Nappal: jelzést alkalmazni nem kell

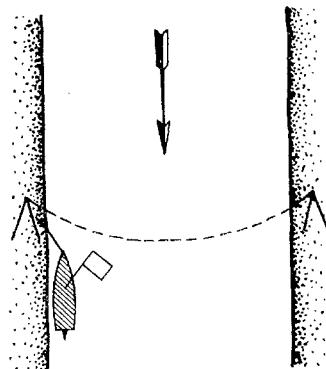
51. ábra. Nappal

A jelzést a közeledő hajó felé kell adni

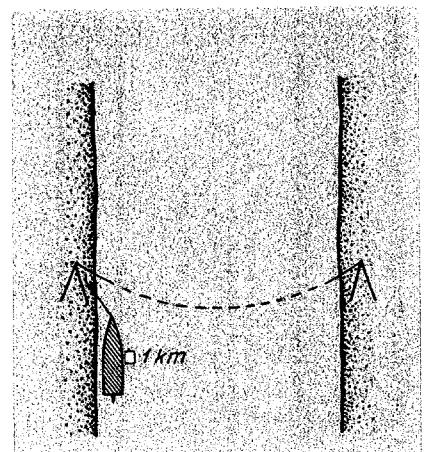
52. ábra. Sötétben

45b. sz. jelzés. „Révkötél leeresztve”

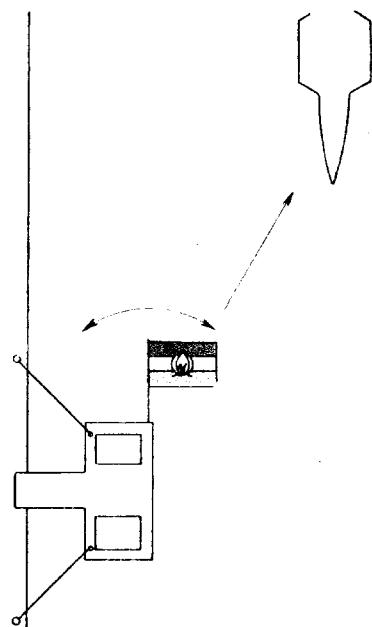
53. ábra. Nappal

A zászló a parton is elhelyezhető, jól látható helyen

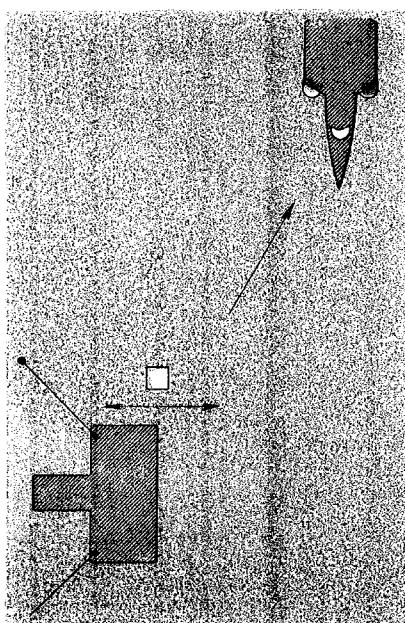

54. ábra. Sötétben

46. sz. jelzés. „Pótrendelet!”

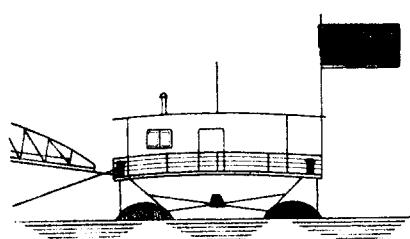
55. ábra. Nappal

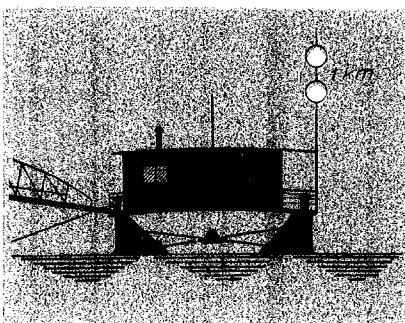
56. ábra. Sötétben

A jelzést a hajóállomásról kell adni, a közeledő hajó felé

47. sz. jelzés. „Darabáru berakás!”

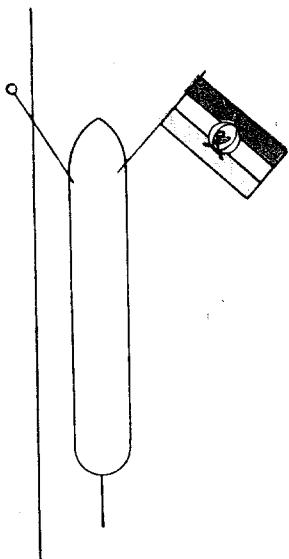

57. ábra. Nappal

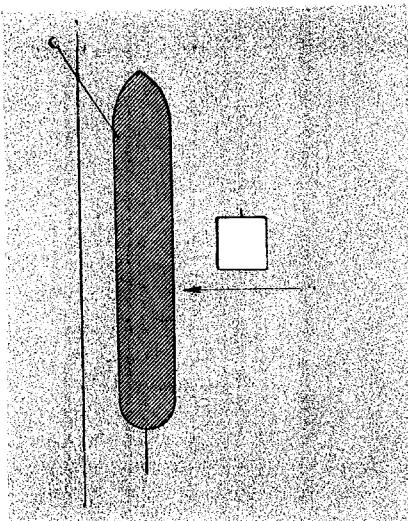

58. ábra. Sötétben

48. sz. jelzés. „Uszályt elvontatni!”

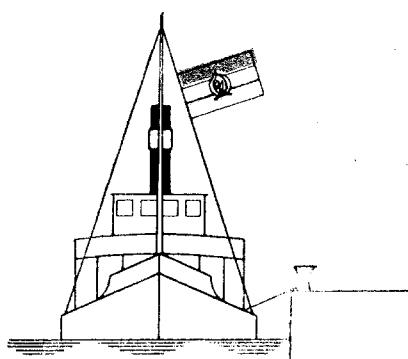
59. ábra. Nappal

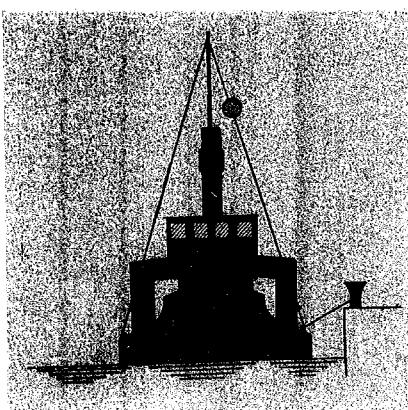
60. ábra. Sötétkor

A magyar zászlót az uszálynak azon a részén kell elhelyezni, a fényjelzést pedig abba az irányba kell adni, amely irányba az uszályt el kell vontatni

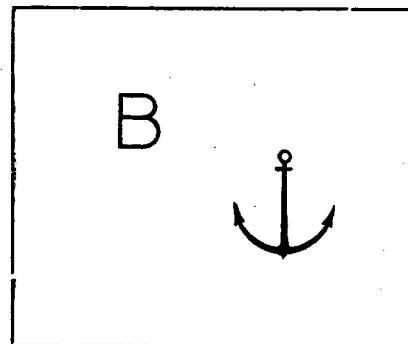
49. sz. jelzés. „Telelőparancsnokság”

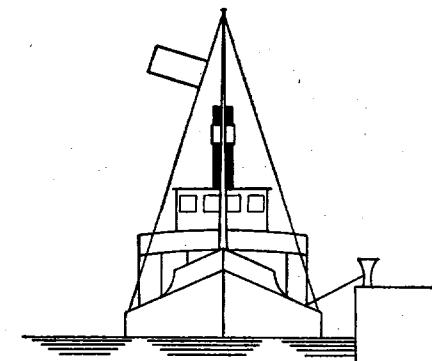
61. ábra. Nappal

62. ábra. Sötétkor

63. ábra. Nappal és sötétben
Budapest—Dorog között közlekedő hajó-
kon kell alkalmazni

64. ábra. Nappal és sötétben

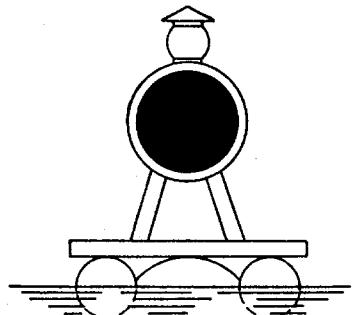
„Hossztengelytárcsa”

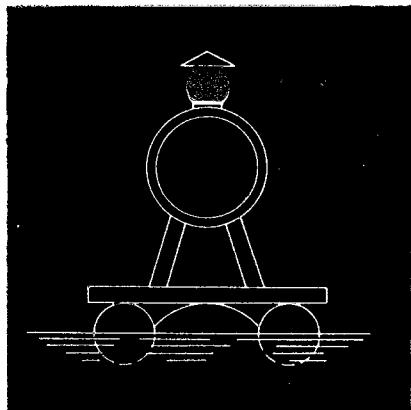
65. ábra. Nappal és sötétben
Csak azokon a hajókon kell alkalmazni,
amelyeken a hajó felépítménye miatt a
kormányállásból a hajó fara nem látható

Mederkitűzések

50a. sz. jelzés. „Jobboldali mederkitűzés”

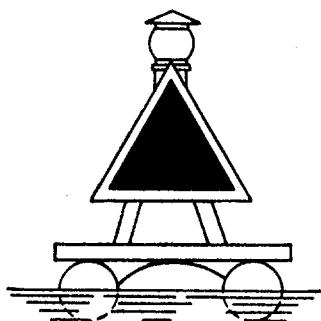

66. ábra. Nappal

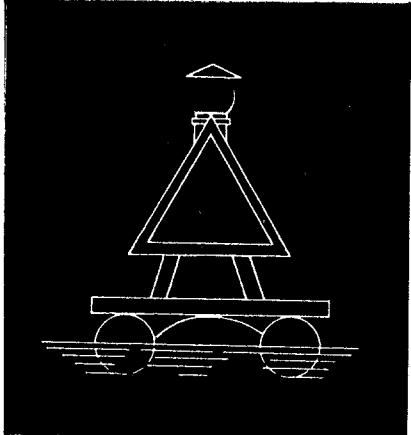

67. ábra. Sötétben

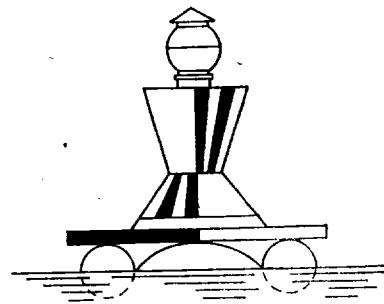
50b. sz. jelzés. „Baloldali mederkitűzés”

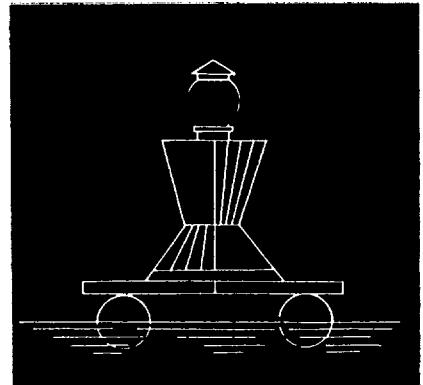
68. ábra. Nappal

69. ábra. Sötétben

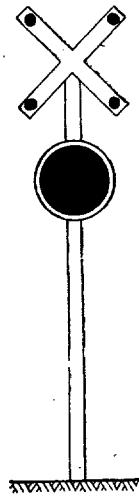

70. ábra. Nappal

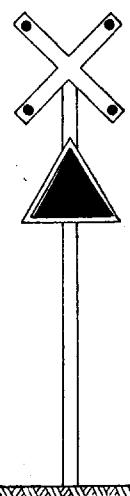
71. ábra. Sötétben

51a. sz. jelzés: „Jobboldali »Vigyázz!« mederkitűzés”

72. ábra

51b. sz. jelzés: „Baloldali »Vigyázz!« mederkitűzés”

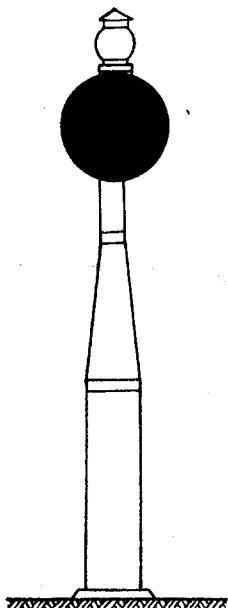
Nappal és sötétben

73. ábra

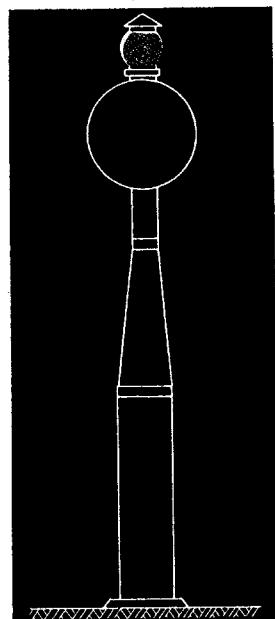
Parti irányjelek

52a. sz. jelzés.

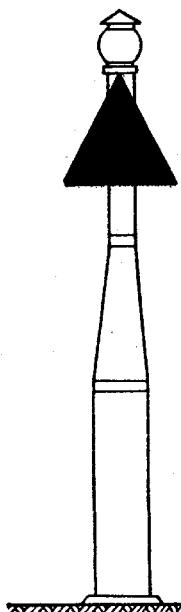
„Egyszerű jobbparti
irányjel”

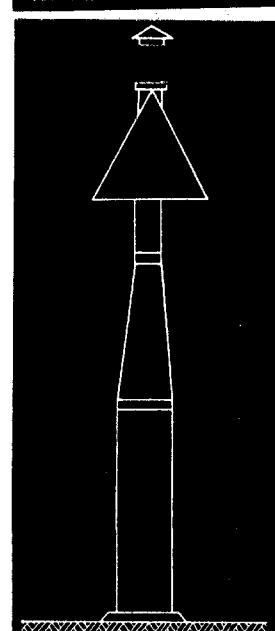
74. ábra
Nappal

75. ábra
Sötétben

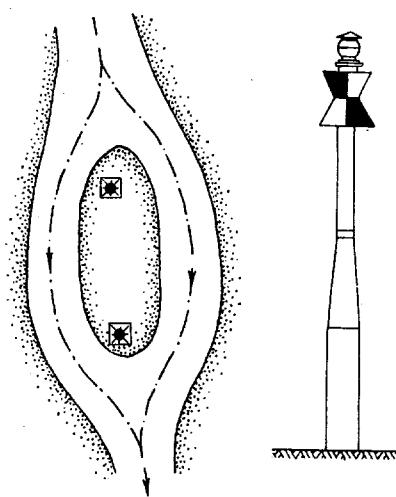

76. ábra
Nappal

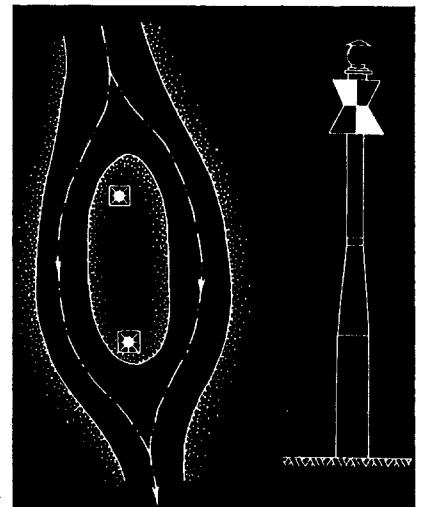
77. ábra
Sötétben

52c. sz. jelzés. „Egyszerű középirányjel a szigeteken”

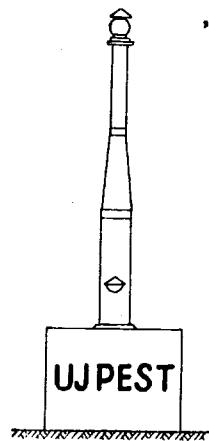
78. ábra. Nappal

A hajóút kettéválása «Középmederkitűzés»-sel is jelezhető; 1. a 70. és 71. ábrát

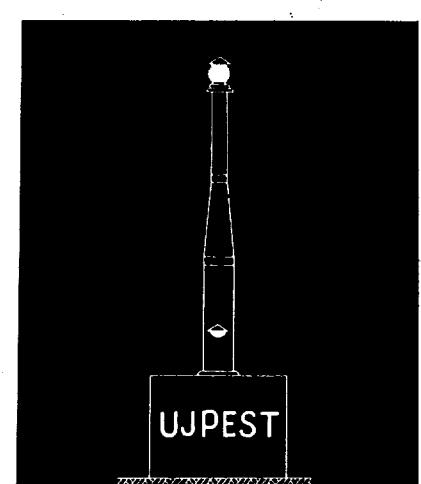

79. ábra. Sötétben

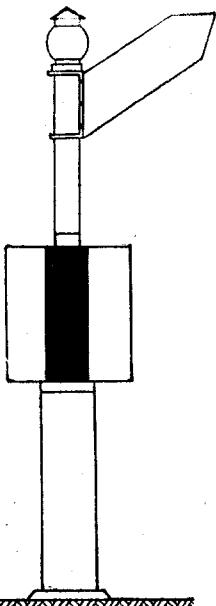
53. sz. jelzés.
„Téliikikötő”

80. ábra. Nappal

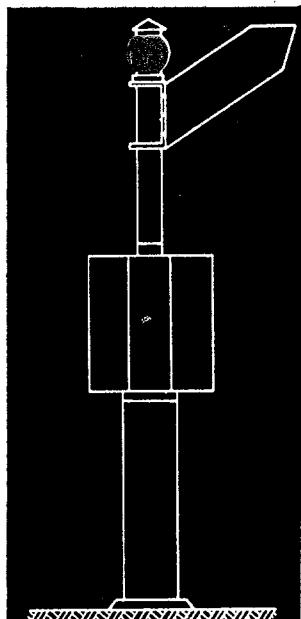

81. ábra. Sötétben

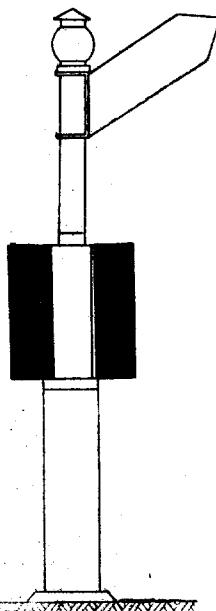

54a. sz. jelzés.
„Egykarú
jobbparti irányjel”

82. ábra
Nappal

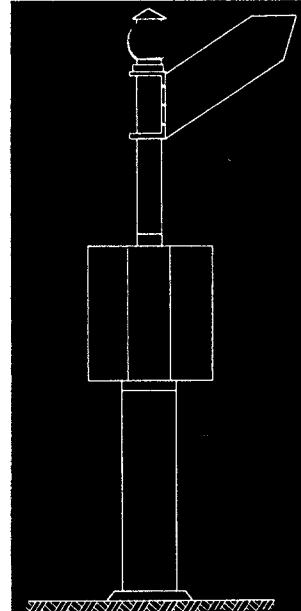

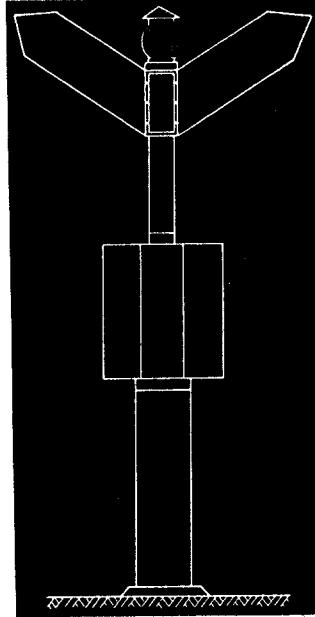
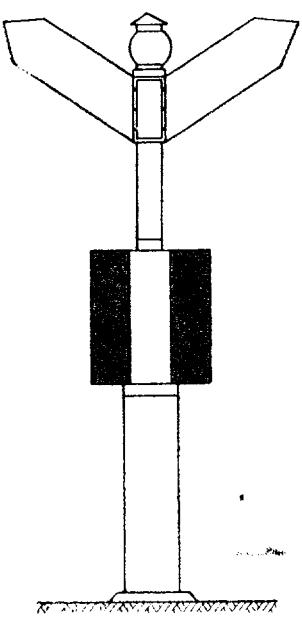
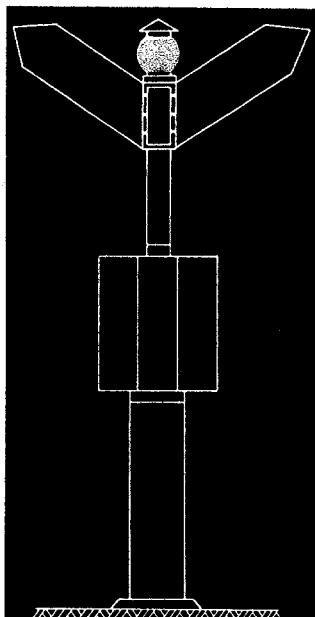
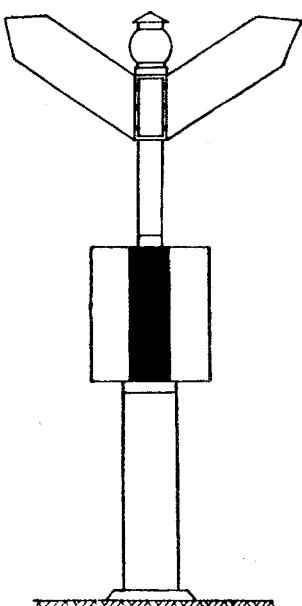
83. ábra
Sötétben

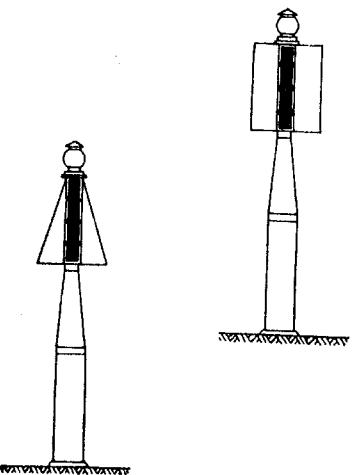
84. ábra
Nappal

85. ábra
Sötétben

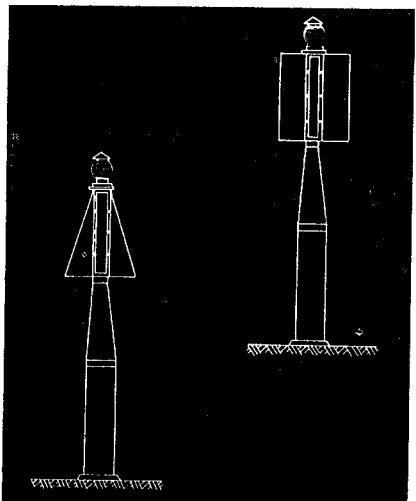

56a. sz. jelzés. „Jobbparti feltakaró irányjel”

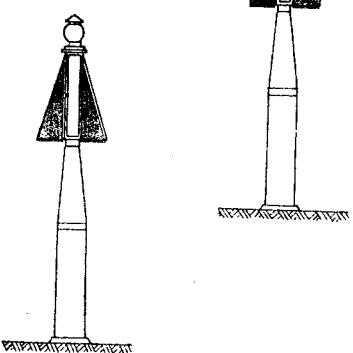

90. ábra. Nappal

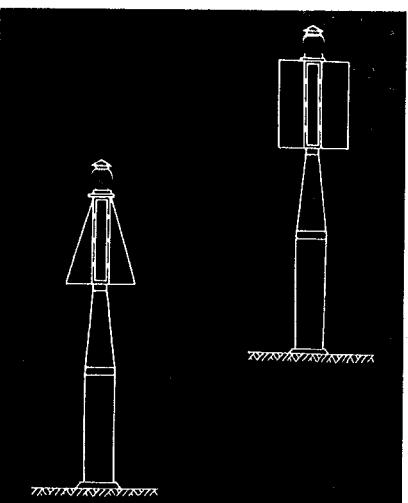

91. ábra. Sötétben

56b. sz. jelzés. „Balparti feltakaró irányjel”

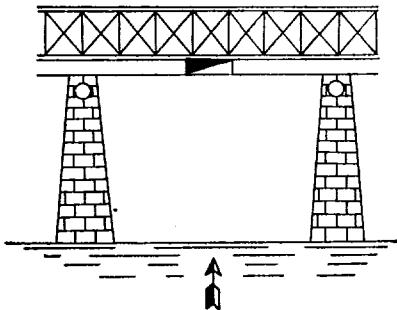
92. ábra. Nappal

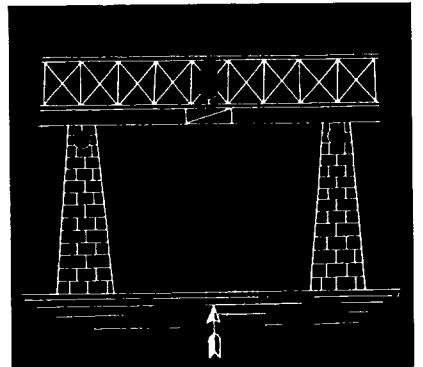
93. ábra. Sötétben

Figyelmeztető jelek

57. sz. jelzés: „Hajózási hídnyílás”

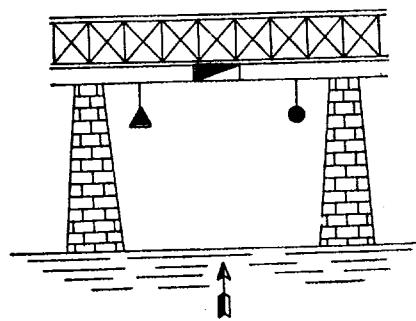

94. ábra. Nappal

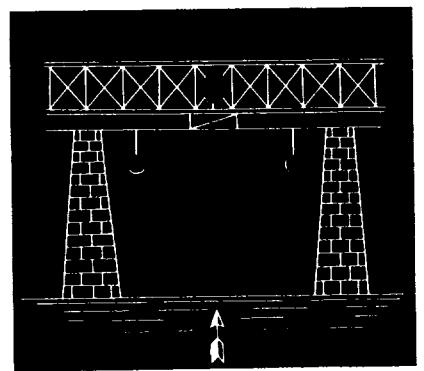

95. ábra. Sötétben

A «Hajózási hídnyílás» jelzés alkalmazásának módja, ha a hajóút részére kijelölt pillérek között a folyó nem teljes szélességben hajótható

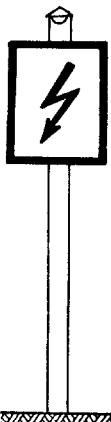

96. ábra. Nappal

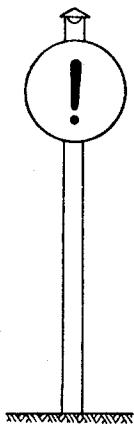

97. ábra. Sötétben

58. sz. jelzés. „Folyó felett átveszített vezeték”

59. sz. jelzés. „Révátkelőhely”

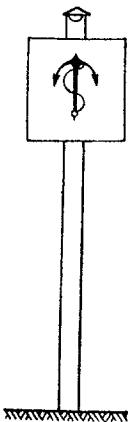
98. ábra. Nappal

Sötétben: a táblát fehér fényvel megvilágítják

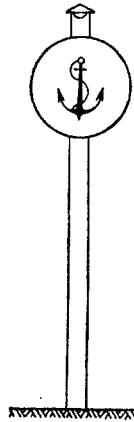
99. ábra. Nappal

Sötétben: a tárcsát fehér fényvel megvilágítják

60. sz. jelzés. „Horgonyozni tilos!”

61. sz. jelzés. „Horgonyzóhely”

100. ábra. Nappal

Sötétben: a táblát fehér fényvel megvilágítják

101. ábra. Nappal

Sötétben: a tárcsát fehér fényvel megvilágítják

62. sz. jelzés. „Fordítóhely”

„Vízállásjelző tábla”

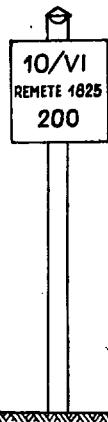
102. dbra. Nappal

Sötétben: a táblát fehér fénnnyel meg-világítják

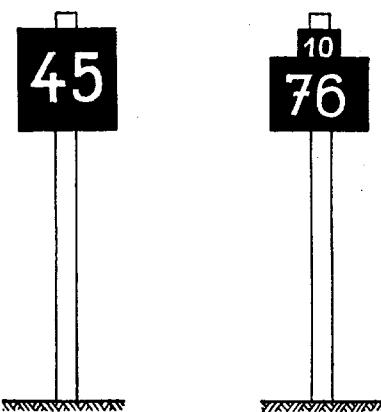
103. dbra. Nappal

Sötétben: a táblát fehér fénnnyel megvilágítják

„Gázlók adatait jelző tábla”

„Folyamkilométertábla”

104. dbra. Nappal

Sötétben: a táblát fehér fénnnyel meg-világítják

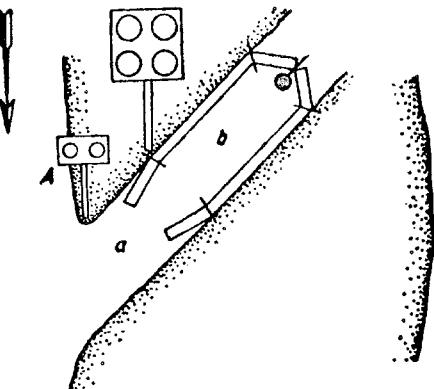
105. dbra. Nappal és sötétben

Forgalomszabályozó jelzők

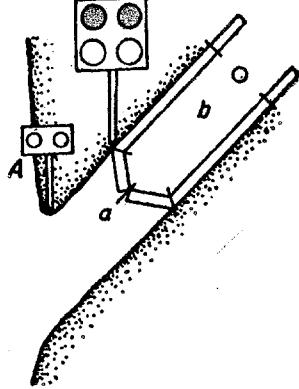
Zsílipjelzők

63a. sz. jelzés. „Behaladni szabad!”

63b. sz. jelzés. „Behaladni tilos!”

106. ábra Nappal és sötétben
A) előjelző, a) zsílip előcsatorna, b) zsílipkamra

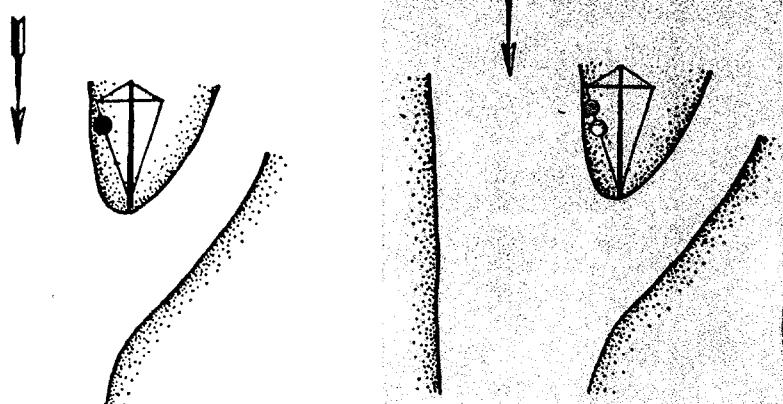

107. ábra

Mellékágakból a fömederbe való kihajózás

64. sz. jelzés.

„A fömederbe kihajózní tilos!”

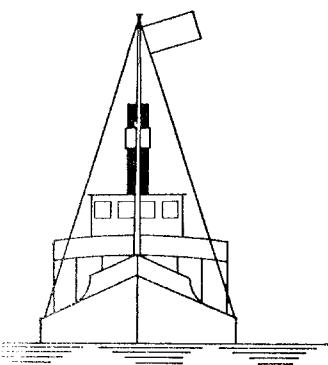

108. ábra. Nappal

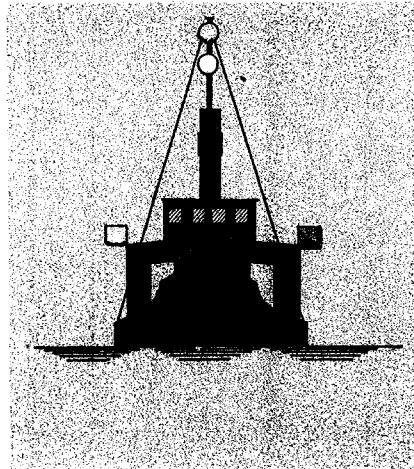
A fömederbe kihajózni csak akkor szabad, ha a fenti jelzést nem adják

109. ábra. Sötétben

**Hajóhíd hídnélásán való átbocsátást szabályozó jelzések
65. sz. jelzés. „Hajóhidat szétnyitni!”**

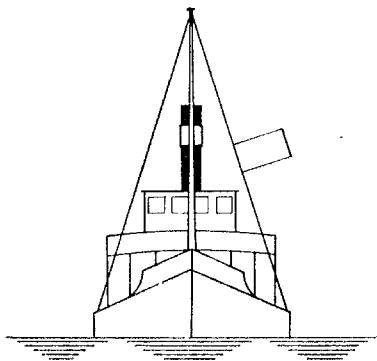

110. ábra. Nappal

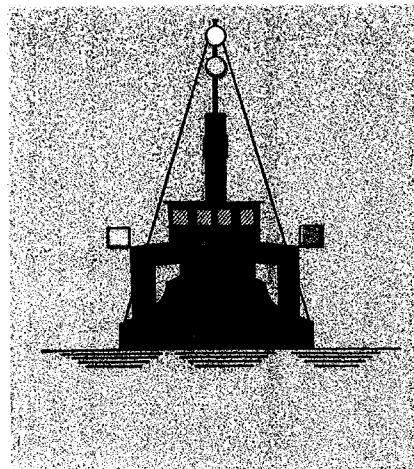

111. ábra. Sötében

Ha az áthaladáshoz a hajóhíd egyik szárnyának kinyitása is elégséges, akkor az alábbi jelzést kell adni

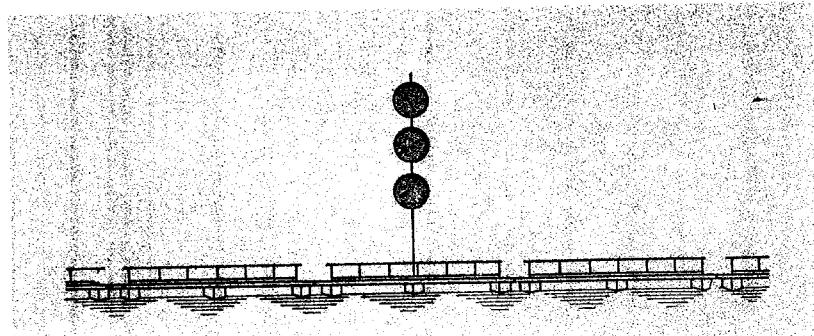

112. ábra. Nappal

113. ábra. Sötében

66a. sz. jelzés. „Hídnyílás zárva”

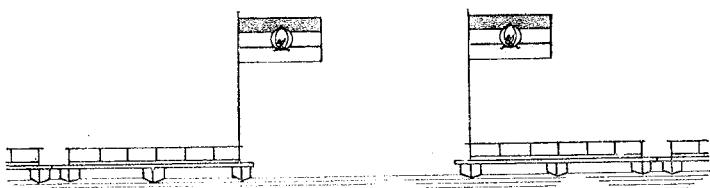

114. ábra. Sötében

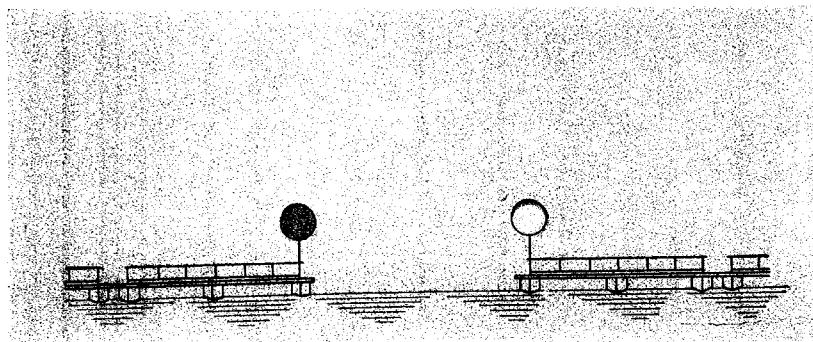
A vörös fények egymástól való távolsága 1,5–2 m.

Nappal: jelzést nem alkalmaznak

66b. sz. jelzés. „Hídnyílás nyitva”

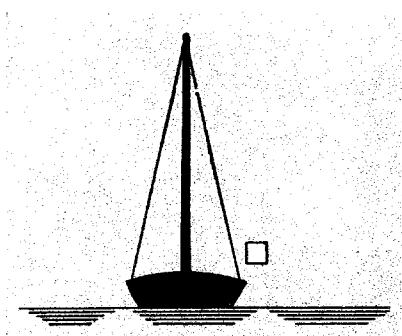
115. ábra. Nappal

116. ábra. Sötében

D) A BALATONI HAJÓZÁS KÜLÖN JELZÉSEI

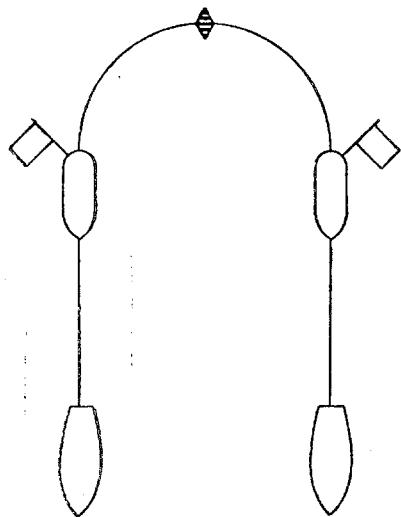
„Kisvitorláshajó”

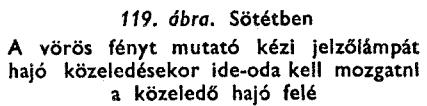
117. ábra. Sötétkor

A kézijelzőlámpát más hajók közeledésekor kell felmutatni. Láthatósága legalább 1 km.
Nappal: jelzést nem kell alkalmazni

67. sz. jelzés. „Halászhajó”

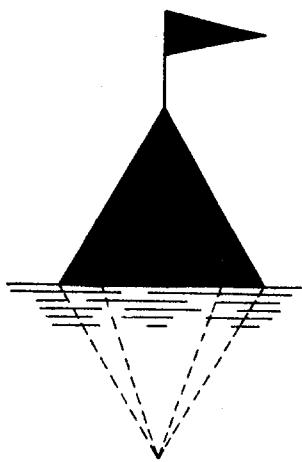
118. ábra. Nappal

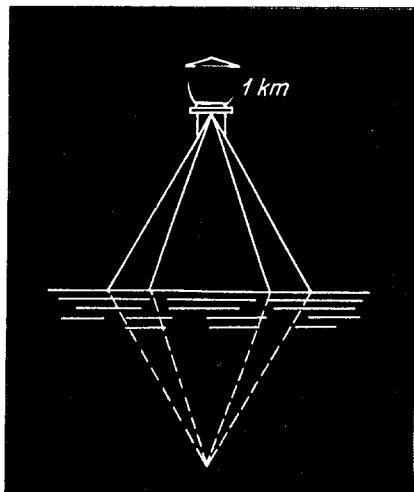
119. ábra. Sötétkor

A vörös fényt mutató kézi jelzőlámpát hajó közeledésekor ide-oda kell mozgatni a közeledő hajó felé

68. sz. jelzés. „Elsüllyedt hajó!”

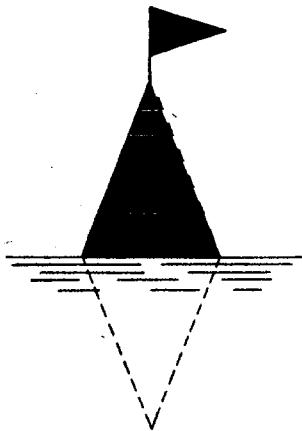

120. ábra. Nappal

121. ábra. Sötétben

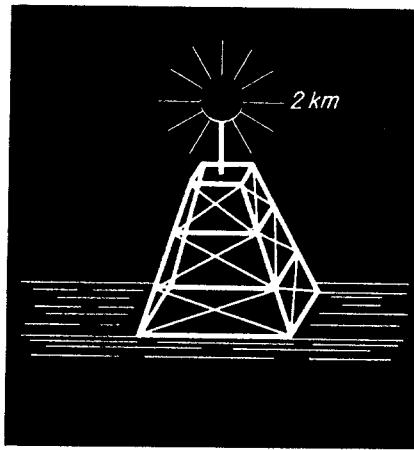
69. sz. jelzés. „Mederkitűzés”

122. ábra. Nappal

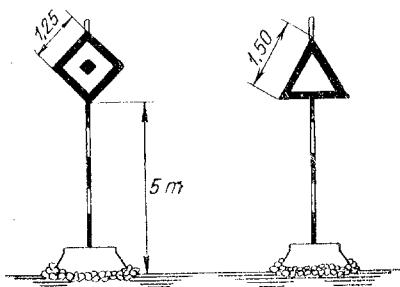
Sötétben: jelzést nem kell alkalmazni

70. sz. jelzés. „Figyelmeztető jel”

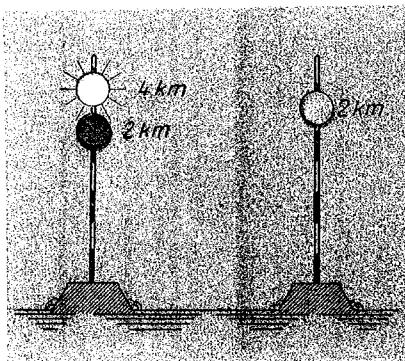
123. ábra. Nappal és sötétben

71. sz. jelzés. „Kétmólós kikötő bejáratának irányjele”

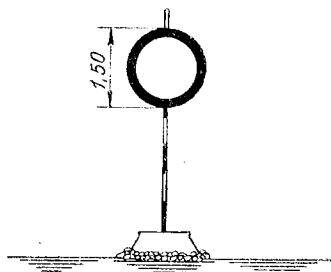
124. ábra. Nappal

Az irányjel a tó felől nézve a jobb-, illetve a baloldali móló végén van felállítva

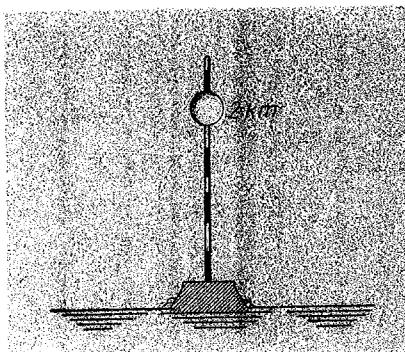

125. ábra. Sötétben

72. sz. jelzés. „Egymólós kikötő bejáratának irányjele”

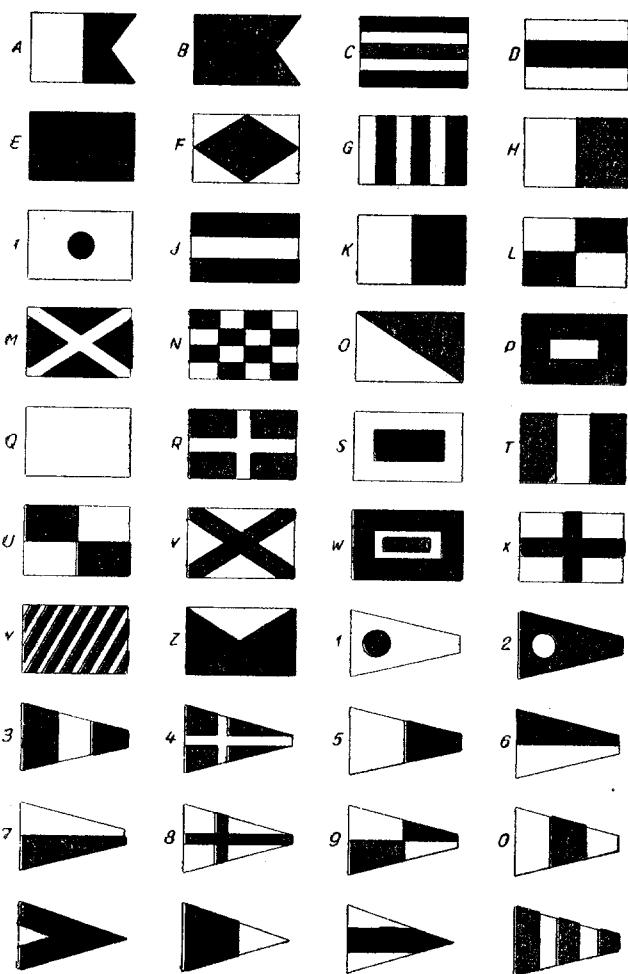
126. ábra. Nappal

127. ábra. Sötétben

Zöld villanó fény a móló végén, a tó felé

E) JELZŐ (A, B, C) LOBOGÓK

JELZÉSI UTASÍTÁS A BELVÍZI HAJÓZÁS RÉSZÉRE

BUDAPEST
1956

KÖZLEKEDÉS- ÉS POSTAÜGYI MINISZTERIUM
V. HAJÓZÁSI FŐOSZTÁLY

H. I.

JELZÉSI UTASÍTÁS
A BELVÍZI HAJÓZÁS
RÉSZÉRE

ÉRVÉNYES: 1956. MÁRCIUS HÓ 1-TÖL

BUDAPEST
1956

Jóváhagyta :

a Közlekedés- és Postaügyi Miniszter
az 1955. évi „M” 23.861/1955. számú rendeletével

H. 1. Jelzési utasítás a belvízi hajózás részére

Kiadja a Közlekedési Dokumentációs és Nyomtatványellátó V. K-277.
Felelős kiadó: Szöllösi Ernő

Műszaki szerkesztő: Klein Antal	Terjedelem: 5½ (A/5) ív 3 db melléklet Ábrák száma: 127 Példányszám: 2250	Nyomdába adva: 1955. XII. 25. Imprimálva: 1956. II. 28, Megjelent: 1956. III. 27.
------------------------------------	--	---

Ez a könyv a MNOSZ 5601-50Á és 5602-50Á szabványok szerint készült

Műszaki felelős : Skerletz István

560068 Athenaeum (F. v. Soproni Béla)

TARTALOMJEGYZÉK

A JELZÉSI UTASÍTÁS ALAPJA ÉS HATÁLYA

A utasítás alapja	11
Az utasítás hatálya.....	11
A Hajózási Szabályzatra való hivatkozás	11
Egyes kifejezések értelmezése.....	11
A jelzési utasítás ismerete.....	14
A jelzések sorszámozása.....	14
Ábrák	14

I. FEJEZET

LOBOGÓVISELÉS

Lobogóviselés	15
Tisztelgés a lobogóval.....	15
Lobogódísz	15
Lobogók felhúzása és leeresztése.....	15

II. FEJEZET

ÁLTALÁNOS HATÁROZMÁNYOK A HAJÓKRÓL ÉS A HAJÓÁLLOMÁSOKRÓL ADHATÓ JELZÉSEKRE ÉS JELZŐESZKÖZÖKRE

A jelzések csoportosítása.....	17
A jelzések rendeltetése	17
Belső jelzések	17
Hangjelek és látható jelzések.....	18
Hangjelek	18
A hangjelek hallhatósága	18
Eljárás, ha a gőzsíp nem működik.....	18
A harang megszólaltatása.....	18
Szóbeli értesítés	19
Látható jelzések	19
A jelzések alkalmazása	19

A jelzések adására szolgáló eszközök.....	19
Jelzőszközökkel való felszerelés	19
A jelzőszközök használhatósága.....	20
Jelzőszközöknek használatra való készentartása.....	20
Hajók indulásának tilalma.....	20
Jelzések adásával kapcsolatos követelmények.....	20
Felelősség a jelzések alkalmazásáért.....	20
A jelzések ellenőrzése.....	21
Eljárás, ha a jelzőlámpa kialszik.....	21
Eljárás kedvezőtlen látási viszonyok esetén.....	21
A menetsebesség csökkentése.....	21
Kétes jelzések.....	22
Jelzőszközök szabályellenes használata.....	22
Parancsjelző készülék	22
A hajózást érdeklő észleletek bejelentése.....	22
Tutajokra vonatkozó általános szabályok.....	22

III. FEJEZET**A HAJÓKRÓL ÉS A HAJÓÁLLOMÁSOKRÓL ADHATÓ
JELZÉSEK ÉS AZOK ALKALMAZÁSA**

A) Hangjelek	23
a) Hajók kitérésénél gőzsíppal adható hangjelek menet közben.....	23
b) Egyéb hajóműveletek hangjelei.....	25
c) A figyelem felhívására szolgáló hangjel	27
d) Az utasszállító hajók indulásánál és érkezésénél adható hangjelek	28
e) Kedvezőtlen látási viszonyok esetén adható hangjelek.....	29
f) Rendkívüli esetekben adható jelzések.....	30
g) A hajóknak egyéb hangjelei	32
B) Menetlámpák	34
C) Lehorgonyzott vagy kikötött hajók jelzése.....	36
D) Ereszkedő hajók jelzése	37
E) Fordított kitérés jelzése	38
F) Hajóvonatok jelzései.....	38
G) Fennakadt vagy elszülyedt hajók jelzései.....	43
H) Hajói jelzése a folyó nehezen hajózható helyein	45
I) Veszélyes anyagok szállításánál alkalmazandó jelzések.....	46
J) Tolóhajózásnál alkalmazandó jelzések menet közben.....	48
K) Úszómunkagépek jelzései.....	49
L) Tutajokon alkalmazandó jelzések	51
M) Kompokon alkalmazandó jelzések	52
N) A parancsjelző készülék jelzései.....	53

a) Hajóműveletek jelzései.....	53
b) Vészjelzés adása a hajó gépházából	55
O) Hajóállomások által rendkívüli esetekben adható jelzések.....	56
P) Elvontatásra váró uszályok jelzése	57
R) Telelőparancsnokság hajójának megjelölése	57
S) Egyes hajókon alkalmazandó, jelzések jellegével nem bíró, lobogók stb.....	57

IV. FEJEZET

ÁLTALÁNOS HATÁROZMÁNYOK A HAJÓ UTAK JELZŐIRE ÉS A VELÜK ADHATÓ JELZÉSEKRE

Egységes jelzési rendszer	61
A hajóutak jelzőinek alkalmazása.....	61
A jelzők külső alakja.....	61
A jelzők csoportosítása.....	61
A jelzők célja.....	61
Mederkitűzések.....	62
Parti irányjelek.....	62
Figyelmeztető jelek	62
Forgalomszabályozó jelzések	62
Jelzőkben beállott változás.....	62
Jelzőkkel szemben támasztott követelmények	62
Ki nem világított jelzők.....	62
A) Mederkitűzések.....	63
a) A hajózható meder szélét jelző kitűzések	63
b) Folyamszabályozási művek kitűzései	65
c) Mederszelvényezési munkák kitűzései	65
B) Parti irányjelek.....	66
a) Egyszerű parti irányjelek.....	66
b) Téli kikötők bejáratának irányjele.....	67
c) Karos irányjelek	68
d) Feltakaró irányjelek.....	69
C) Figyelmeztető jelek	70
a) Hajózási hídnýilások figyelmeztető jele	70
b) A folyók felett átfeszített vezetékekre figyelmeztető jel	71
c) Révátkelőhely figyelmeztető jele	72
d) Horgonyzás eltiltásának figyelmeztető jele.....	72
e) Horgonyzóhely figyelmeztető jele	73
f) Fordítóhely figyelmeztető jele.....	73
g) Vízállásjelző tábla	74
Jelzés jellegével nem bíró figyelmeztető jelek	74

h) Gázlók adatait jelző tábla.....	74
i) Folyamkilométer tábla	75
D) Forgalomszabályozó jelzők	75
a) Zsilipeken alkalmazandó jelzők.....	75
b) Mellékágakból a főmederbe való kihajózást szabályozó jelzések.....	76
c) Hajóhídnyílásokon való átbocsátást szabályozó jelzések.....	77

V. FEJEZET

A BALATONI HAJÓZÁSRA VONATKOZÓ JELZÉSI SZABÁLYOK

A) A hajók jelzései	79
Érvényesség	79
Kisvitorláshajó kifejezés értelmezése.....	79
Kisvitorláshajók jelzése	79
Kikötőbe való behajózás.....	79
Két hajónak egyidejű érkezése.....	79
Géphajók szembetalálkozása	80
Útirány keresztezése	80
Előzés.....	80
Halászhajók	81
Elsüllyedt hajók jelzése.....	82
B) A hajóút jelzései	82
A hajóút jelzéseinek alkalmazása	82
A jelzők csoportosítása	82
A jelzők célja	82
A jelzőkkel szemben támasztott követelmények	82
Mederkitűzések.....	83
Figyelmeztető jel.....	83
Kikötői irányjelek	83
Zsilipjelzés	84

FÜGGELÉK MELLÉKLETEK

- A) Összeállítás a jelzőeszközökkel stb. való felszerelésről.
- B) A hangjelek és a látható jelzések ábrái.

Pótlékok és rendeletek előjegyzése

Pótlékok és rendeletek előjegyzése

Az állandóan emelkedő hajóforgalmunk, valamint a hajózás örvendetes fejlődése az eddig előírt jelzési szabályok kiegészítését tették szükségessé. Ezért ezeket a jelzési szabályokat egybefoglaltuk és kiengészítettük azokkal a jelzésekkel, amelyeket a gyakorlatban a hajózó személyzet már eddig is alkalmazott, de nem egyöntetűen, mert azoknak írott szabályai nem voltak.

Az összes jelzéseknek eme egybefoglalását a H. 1. sz. jelzési utasítás tartalmazza, amely utasítás új elvi és gyakorlati szabályaival alkalmas a jelzési szolgálat egyöntetűségének és a hajózás zavartalan-ságának biztosítására.

A jelzési utasítás szabályai azonban csak akkor felelhetnek meg rendeltetésüknek, ha a hajózó személyzet pontosan teljesíti az uta-sításnak a jelzések adására, azok állandó megfigyelésére, a jelzésekkel kapott parancsok azonnali végrehajtására vonatkozó rendelkezéseit.

A jelzési utasítást azzal a meggyőződéssel adjuk a hajózó személy-zet kezébe, hogy a fentiekben vázolt követelményeknek pontosan eleget tesz. Ezen keresztül is biztosítja a hajóforgalom zavartalan-ságát, a hajózó személyzet szakmai képzettségének emelését, hozzá-járul a magyar hajósok és a magyar hajózás további eredményes mun-kájához és hírnevének még nagyobb megbecsüléséhez.

Budapest, 1956. január hó.

Hajózási főosztály

A JELZÉSI UTASÍTÁS ALAPJA ÉS HATÁLYA

1. A jelzési utasítás alapja az 1948. évi belgrádi Dunaegyezmény alapján a Dunabizottság által elfogadott Hajózási Szabályzat.

2. A jelzési utasítás szabályai a magyar belvizeken folytatott hajózásra érvényesek.

Egyes mellékfolyókon és csatornákban folytatott hajózásra nézve a közlekedés- és postaügyi miniszter könyítyéseket engedélyezhet, amelyek azonban a jelzési utasításban foglalt alapelvetkel ellentétesek nem lehetnek.

3. A jelzési utasítás hatálya kiterjed minden magyar lobogó alatt közlekedő hajóra, úszóműre, úszómunkagépre, tutajra és csónakra.

4. Az utasítás I—IV. fejezetében foglalt szabályok mind a folyami, mind a balatoni hajózásra érvényesek, kivéve a szöveg melletti függőleges vonallal megjelölt szabályokat, melyeket csak a folyami hajózásnál kell alkalmazni. A balatoni hajózásra vonatkozó egyéb szabályokat az V. fejezet tartalmazza.

5. A jelzési utasítás végén levő függelékben fel vannak sorolva a jelzési utasításnak azok a pontjai, amelyek a Hajózási Szabályzatban vannak előírva. Ugyanott hivatkozás történik a Hajózási Szabályzat megfelelő cikkeire is.

A Hajózási Szabályzatban előírt szabályok általában nem azonos szöveggel, továbbá kiegészítve és más csoportosításban vannak a jelzési utasításban felvétve.

6. Az egyes kifejezések az utasítás szövegében a következő értelemben használtatnak:

Az utasítás alapja

Az utasítás hatálya

A. Hajózási Szabályzatra való hivatkozás

Egyes kifejezések értelmezése

- a) A hajó vezetője az, aki az úszóegység vezetésével van megbízva, függetlenül attól, hogy hajókapitányi, hajóvezetői, vagy egyéb hajós képesítése van.
- b) Hajó minden tíz (10) tonnánál nagyobb vízkiszorítású tengeri, folyami, csatorna és tavi hajó, a hajtóerőre való tekintet nélkül.
- c) Kis hajó minden tíz (10) tonnánál kisebb vízkiszorítású folyami, csatorna és tavi hajó, a hajtóerőre való tekintet nélkül.
- d) A hajókra vonatkozó szabályok a kishajókra is érvényesek, hacsak a jelzési utasítás ezekre nézve külön szabályokat nem tartalmaz. Az úszóművek és az úszómunkagépek a folyón való hajózásuk alatt, a jelzési utasítás szabályainak alkalmazása szempontjából, az osztályozásuknak megfelelően hajóknak, illetve kishajóknak minősülnek, hacsak a jelzési utasítás ezekre nézve külön szabályokat nem tartalmaz.
- e) Géphajó minden saját főgépével hajtott hajó.
- f) Vitorláshajó minden olyan hajó, amely vitorlával hajózik. Az olyan géphajó, amely vitorlával hajózik anélkül, hogy gépi berendezést használná, vitorláshajónak minősül, ha pedig géphajó vitorlát visel, de gépi berendezéssel halad, géphajónak kell tekinteni.
- g) Úszómű a hajó, kishajó és az úszómunkagép fogalma alá nem tartozó úszóegység, mint pl. komp, kikötésre szolgáló, és egyéb állóhajó, uszoda, úszóhíd, dokk, úszóhangár, úszóraktár, be- és kirakásra szolgáló úszószerkezet, vízimalom stb.
- h) Úszó munkagép olyan úszószerkezet, amelyen munkagépek vannak felszerelve, mint pl. kotróberendezés, elevátor, úszódaru, cölöpverő, roncsemelő, tűzoltó berendezés, szivattyú stb.
- i) Tuta j, szilárdan vagy lazán összekötött szálfa-vonat.
- j) Csónakok vagy barkák azok a kishajók, amelyeknek vízkiszorítása a legnagyobb meg-

engedett merüléskor sem haladja meg a két (2) tonnát.

- k) Hajó vonat, egy vagy több géphajóból és általa akár mellékötve, akár utána csatolva egy vagy több oszlopban, illetőleg sorban vontatott, vagy előtte tolta úszóegységekből álló hajócsoporthoz.
- l) Kedvezőtlen látási viszonyok ki- fejezés alatt sűrű ködöt, sűrűn szitáló esőt, hóvihart, záport, sötét éjjelt stb. kell érteni.
- m) Kitérés kifejezés alatt a hajók menetirányának megváltoztatását, keresztezés alatt a hajók menetirányának szög alatt való találkozását értjük. A hajóknak egymással ellentétes irányban való haladása találkozás, egymás mellett egyirányban való elhaladás megelőzés.
- n) A hajóút bal és jobb oldalát mindenkor a vízfolyás irányába nézve kell meghatározni.
- o) A vízfolyás irányába történő hajózás a lefelé menet, az ellenkező irányba való hajózás pedig a felfelé menet.
- p) A hajó eleje jelzési szempontból mindenkor a hajónak az orrtőke felőli része, még akkor is, amikor a hajó hátrafelé halad. Szimmetrikus alakú hajóknál a hajóknak a kör- alakú, vízszintesen fehér-vörösre sávozott tárcsával megjelölt része a hajó eleje. A hajónak az a fele, amely az orrtőke felé fordulva a hossztengelytől jobbra esik, a hajó jobb- oldala, amely pedig balra van, a hajó baloldala.
- r) A szövegben előforduló jelzés kifejezés alatt bármilyen jelzővel, jelzőeszközökkel stb. adható jelzést kell érteni.
- s) Gözsíppal adott hangjel kifejezés alatt, a hajó hangjelző berendezésének megfelelően gözsíppal, lékgürttel vagy villamos kürttel adható hangjelet kell érteni.
- t) A fényekre vonatkozó látható kifejezés alatt azt kell érteni, hogy azok sötétben, tiszta

időben a jelzési utasításban előírt távolságból
jól láthatók.

- u) Zöld, illetve vörös fény alkalmazását úgy kell értelmezni, hogy a hajók jobboldalán zöld, baloldalán vörös, a hajóutak jobboldalán ugyancsak zöld, baloldalán pedig vörös fényt kell alkalmazni.
- v) Menetben levőnek azt a hajót kell tekinteni, amely sem lehorgonyozva, sem kikötve, sem fennakadva nincsen.
- z) Zászló a nyélre tartósan van ráerősítve (pl. a fordított kitérésre használt kék zászló stb.), lobogó, amely nincsen nyélre erősítve, hanem pl. az árbóra felhúzható (vontatást végző hajók kék lobogója stb.).

**A jelzési
utasítás
ismerete**

7. A hajózási és a hajózó személyzetnek tudnia kell a jelzési utasításnak azokat a szabályait, amelyek szolgálatuk szabályszerű ellátásához szükségesek.

**A jelzések
sorszámo-
zása
Ábrák**

8. A jelzési utasításban a jelzések zárójelben levő számokkal vannak sorszámozva.

9. A jelzők, jelzőeszközök és a velük adható látható jelzések stb. nem méretarányos ábráit a B) melléklet tartalmazza.

I. FEJEZET**LOBOGÓVISELÉS**

10. minden hajó köteles nappal mind menetben, mind állásközben a főhelyen, azaz a hajó farán levő főárbocson (lobogórúdon) a Magyar Népköztársaság lobogóját viselni.

A főárbocra más lobogót felhúzni nem szabad.

Idegen államokban, géphajók annak az államnak lobogóját is viselni kötelesek, amely állam területén a hajó tartózkodik. Ezt a lobogót a hajó elején levő vezérpálcára kell felhúzni.

11. A magyar folyami flottila parancsnoki szalagot viselő egységeivel menetközben való találkozásnál a géphajóknak a magyar lobogót háromszor le kell ereszteniük és fel kell húzniuk.

A tiszteletadást idegen államok hajóútjain is minden állam hadiflottilájának egységeivel szemben teljesíteni kell.

12. Munkaszünetes napokon minden belföldön közlekedő hajón minden menetben, minden állásközben a magyar lobogón kívül a vezérpálcára is egy magyar lobogót, az előárbocra pedig a vállalati lobogót kell felhúzni.

Nemzeti ünnepeken, valamint külön rendeletben előírt esetekben az előző bekezdésben előírt lobogók és a jelző (A, B, C) lobogók alkalmazásával ünnepi lobogódíszt kell ölteni.

13. A magyar és az idegen államok lobogóinak leeresztését és felhúzását levett sapkával kell végezni.

Lobogóviselez

**Tisztelegés
a lobogóval**

Lobogódísz

**Lobogók
felhúzása és
leeresztése**

II. FEJEZET

ÁLTALÁNOS HATÁROZMÁNYOK A HAJÓKRÓL ÉS A HAJÓÁLLOMÁSOKRÓL ADHATÓ JELZÉSEKRE ÉS JELZŐ- ESZKÖZÖKRE

14. Megkülönböztetünk :

- a) hangjeleket és
- b) látható jelzéseket.

**A jelzések
csoporto-
sítása**

15. A látható jelzések között megkülönböztetünk :

- a) a nappali világosság mellett alkalmazandó és
- b) a sötétben alkalmazandó jelzéseket.

16. A jelzések :

- a) a hajótűt veszélyes pontjaira hívják fel a figyelmet,
- b) szabályozzák a hajók közlekedését és a hajóműveleteket,
- c) parancsot adnak valamely szolgálati tevékenység végrehajtására, vagy valamely biztonsági intézkedés megtételére,
- d) gyors és megbízható kapcsolatot létesítenek a hajókon, a kikötőkben és a parton szolgálatot teljesítő alkalmazottak között.

**A jelzések
rendeltetése**

17. A jelzési utasításban levő azok a jelzések, amelyek alkalmazását a Hajózási Szabályzat nem írja elő, a hajók belső szolgálatának irányításán kívül elsősorban azt a célt szolgálják, hogy az előzetesen szóbelileg kiadott rendelkezések végrehajtását jelzésekkel szabályozza. Ezek a belső jelzések.

**Belső
jelzések**

**Hangjelek
és látható
jelzések
Hangjelek**

18. A hajókról hangjelek és látható jelzések adhatók.

19. Hangjelek adhatók gózsíppal, lékgürttel, villamoskürttel, haranggal, kézijelzősíppal stb.

A hangjeleket nappal és sötétkor egyaránt kell adni s azoknak tisztán hallhatóknak kell lenniük. Az egyes hangokat úgy kell adni, hogy azokat tisztán meglehessen különböztetni.

20. Megkülönböztetünk nagyon rövid, rövid és hosszú hangokat.

N a g y o n r ö v i d h a n g a j e l z ő e s z k ö z p i l l a n a t o k r a való megszólaltatása. Több ilyen hangot gyors egymásután kell adni.

A r ö v i d hangokat 1–2 mp-ig, a h o s s z ú hangokat pedig 4–6 mp-ig kell adni. Két egymást követő hang között 1–2 mp szünetnek kell lennie, az egyes csoportok között pedig ennek kétszeresének.

A többször egymás után adandó hangjelek között olyan szünetet kell tartani, hogy az ismételt hangjelek más hangjelekkel összetéveszthetők ne legyenek.

21. A nagyon rövid hangjelek csak belső hangjelként adhatók.

22. A hangjelek adására előírt berendezéseket úgy kell felszerelni, hogy a hangterjedést semmi se akadályozza.

23. A gózsíppal adott hangjeleknek legalább 4 km-ről, kishajóknál legalább 2 km-ről hallhatóknak kell lenniük.

Gózsíppal a hangjeleket a hajók stb. részére akkor kell leadni, amikor azok egymástól kb. 1 km távolságban vannak, kivéve az erős kanyarokban és a kedvezőtlen látási viszonyok között való hajózásnál, vagy ha a jelzési utasítás másképp nem rendelkezik.

24. Azok a hajók, amelyeken gózsíp nincsen, vagy az valamely okból nem működik, a hangjeleket más alkalmas eszközzel kötelesek adni.

25. A harangot menetben levő hajón sohasem szabad megszólaltatni, azzal csak lehorgonyzott, továbbá kikötött vagy fennakadt hajó adhat hangjelet.

**A hangjelek
hallhatósága**

**Eljárás,
ha a gózsíp
nem műkö-
dik**

**A harang
megszólal-
tatása**

26. A hangjelekhez tartoznak a szóbeli érte-sítések és felhívások is, amelyeket a jobb hallhatóság érdekében szükség esetén hangerősítővel vagy szócsővel kell adni.

Ha a hajón a kedvezőtlen szélirány, vagy a távolság stb. miatt a szóbeli értesítést az érdekeltek alkalmazott nem hallhatja, akkor gőzsípot vagy kézijelzősípot kell használni. Az ezekkel adott hangjeleknek más hangjelekkel nem szabad összetéveszthetők lenniök.

27. A látható jelzések adhatók jelzőlámpával kézijelzőlámpával, lobogóval, zászlóval, jelzőgömbbel stb.

A látható jelzéseket úgy kell adni, hogy azok az előírt távolságról kétséget kizáró módon felismerhetők legyenek.

28. A nappali világosság mellett alkalmazandó látható jelzéseket napkeltétől napnyugtig, a sötétben alkalmazandó fényeket pedig napnyugtától napkeltéig kell adni.

29. A jelzésekkel a hajóműveleteket úgy kell szabályozni, hogy azok sem a saját, sem pedig más hajók biztonságát ne veszélyeztessék, továbbá, hogy a hajók közlekedését ne zavarják.

30. A jelzések fontosságából következik, hogy azokat a jelzések adására kötelezettek mindenkor kellő időben, a jelzési utasításban meghatározott helyen és módon, félreérthetetlenül kell adniok.

31. A jelzések megfigyelésére kötelezett személyeknek a jelzésekre állandóan figyelnök kell, hogy annak értelmében eljárassanak, illetve, hogy a jelzések útján kapott parancsot megfelelően és kellő időben végrehajthassák.

32. A jelzéseket jelzőszkökkel kell adni.

Jelzőszkökök azok a tárgyak és berendezések, amelyek hangjukkal, alakjukkal vagy színükkel meghatározott jelést fejeznek ki, vagy amelyeknek meghatározott módon való tartásával, illetőleg mozgatásával jelzéseket lehet adni.

33. A hajóknak, a hajózó személyzetnek és a hajóállomásoknak jelzőszköökkel való felszerelését a jelzési utasítás A) melléklete tartalmazza.

Az előírt jelzőszkööknek jókarban tartva, hiánytalannul minden készenlétben kell lenniök, amiért a hajó

Szóbeli
értesítés

Látható
jelzések

A jelzések
alkalmazása

A jelzések
adására
szolgáló
eszközök

Jelzőszkö-
ökkel való
felszerelés

Jelzőeszközök használhatósága	vezetője, illetve a hajóállomás vezetője személyesen felelős.
Jelzőeszközöknek használatra való készettartása	34. A jelzőeszközök használhatóságáról a hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tisztnek a hajó elindulása előtt okvetlenül és esetenként menet közben is meg kell győződni.
Hajók indulásának tilalma	A használaton kívül levő jelzőeszközöket könnyen és gyorsan hozzáférhető helyen kell tartani.
Jelzések adásával kapcsolatos követelmények	35. A hajó, illetve a hajóállomás vezetője köteles gondoskodni arról, hogy a jelzőeszközök mindenkorral használatra kész állapotban legyenek.
Felelősséggel a jelzések alkalmazásáért	36. Ha a hajón az előírt jelzőeszközök nem állnak rendelkezésre, a hajóval elindulni nem szabad. Ezért a hajó vezetője és a hajó tulajdonosa felelős.
	37. Jelzések adására csak a jelzási utasításban rendszerezett jelzőeszközöket szabad alkalmazni. A jelzőeszközök színezésére a jelzási utasítás B) mellékletében levő ábrák, méreteire pedig a szabványok méravadók és kötelezők.
	Tilos a jelzőlámpákban szabálytalan méretű, törött, hasadt vagy csorbult jelzőüveget használni, vagy a jelzőlámpák részére előírt láthatósági szöget megváltoztatni.
	38. Több fény egyidejű alkalmazása esetén a jelzőlámpák fényforrásainak oly távolságra kell egymástól lenniük, hogy azok fénye félreérthetetlenül, pontosan kivehető legyen. Ugyanezt a szabályt kell figyelembe venni a lobogók, zászlók stb. elhelyezésénél is.
	Sötétben nem szabad az előírt jelzőeszközökön kívül lámpát, fényforrást olykép alkalmazni, hogy az előírt jelzésekkel összetéveszthetők legyenek.
	39. A hajókon alkalmazandó és a hajókról adható jelzések adására nézve a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt intézkedik.
	A jelzések helyes alkalmazásáért elsősorban a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt felelős, de felelősséggel tartozik az az alkalmazott is, aki a jelzés alkalmazására vagy adására utasítást kapott.
	40. A jelzási utasítás rendelkezései nem mentesítik a hajó vezetőjét, illetve a szolgálatban levő tiszttet ama mulasztások következményei alól, amelyeket külön-

leges körülmények között adandó jelzésekkel kapcsolatban esetleg elkövet.

41. Több géphajóval továbbított hajóvonatokon a jelzéseket minden esetben elől haladó géphajó köteles adni, kivéve, ha fennakadt hajót stb. kell leszabádítani.

42. A kikötésre szolgáló állóhajók, pontonok jelzéseinak helyes alkalmazásáért a hajóállomás vezetője felelős.

43. A hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt a látható jelzések helyességéről az indulás előtt, minden esetben pedig időnként köteles meggyőződni. Fokozott mértékben kötelessége ez viharban, szeles időben, általában amikor attól lehet tartani, hogy a jelzőlámpák kialszanak.

44. A hajó fényeit a fedélzetmester legalább óránként ellenőrizni és arról a hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tisztnak jelentést tenni köteles.

45. Ha bármely jelzőlámpa kialszik, a pótlás iránt azonnal intézkedni kell. Villamos áram hiánya esetén a villamos jelzőlámpákat átmenetileg kőolajjal stb. világított lámpákkal kell pótolni.

46. Kedvezőtlen látási és hallási viszonyok esetén a jelzések leadására és megfigyelésére fokozott gondot kell fordítani. A hajóknak a sötétség foka és a légkör állapota szerint úgy kell haladniuk, hogy szükség esetén azonnal meg tudjanak állni.

47. A géphajók, ha kikötött vagy horgonyon álló hajók, úszóművek, úszómunkagépek, tutajok, közelben vontatott hajók, súlyosan terhelt dereglyék, fennakadt hajók, hajóemelési helyek, vízszabályozási és építési munkák mellett haladnak el, kötelesek sebességükkel kellő időben megfelelően mérsékelni, hogy a hajók hullámverése kárt ne okozzon. Szükség esetén le kell állítani a gépeket, feltéve, hogy ezzel saját hajójuk, vagy az általuk vontatott hajók biztonságát nem veszélyeztetik.

48. Ha valamely úszóegység stb. rendkívüli okból különös kíméletre szorul, akkor azt

n a p p a l kék zászlónak lengetésével,
s ö t é t b e n egy fehér fényt mutató kézi-

A jelzések ellenőrzése

Eljárás, ha a jelzőlámpa kialszik

Eljárás kedvezőtlen látási viszonyok esetén

A menet-sebesség csökkenése

**Kétes
jelzések**

jelzőlámpának ide-oda mozgásával kell kérni. E jelzést a hajóút felőli oldalon a közeledő hajók felé kell adni, azok elhaladásáig.

49. Az olyan jelzést, melynek értelmezése tekintetében kétféle merül fel, aggályosnak kell minősíteni mindenkor, amíg a jelzés helyes értelme nem tisztázódott.

Ha a kétes jelzés helyes értelme menet közben nem tisztázható, akkor a hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tisztnak a pillanatnyi helyzet alapos mérlegelésével úgy kell intézkednie, hogy a biztonság veszélyeztetve ne legyen.

Ugyanígy kell eljárni az eltérő értelmű, egyidejű jelzésekkel is.

50. A folyókon lehorgonyzott, vagy kikötött hajóknak más hajók közeledésekor csak indokolt esetben szabad gőzsípjukat stb. használni.

Hajókon nem szabad olyan ténykedést végezni, amely jelzéssel, jelzés adásával téveszthető össze. Pl. nagyobb ruhadarabbal való integetés stb.

51. A jelzésekkel elkövetett mindenmű visszaélés, szabálytalanság és a jelzésekkel közölt parancsok megszegése a szolgálati és munkafegyelem súlyos megszegését jelenti.

52. A látható jelzésekhez tartoznak a parancsjelző készülékkel adható jelzések is.

A parancsjelző készülékkel adható különleges jelzések csak a 14—16., 29., 30., 31., 33., 34., 40. 46. és 51. pontban foglaltak érvényesek.

53. A hajó vezetője köteles minden az úszó, minden a parton elhelyezett, vagy a hajóútban levő egyéb jelzésekkel kapcsolatos minden nehézménnyről (elmozdulásról, ki nem világításról stb.), továbbá a hajóútban levő olyan — akár kivilágított, akár fénytüköröző — tárgyakról, hirdetményekről, amelyek jelzéssel téveszthetők össze, vagy amelyek azokat zavarják, a legelső kikötőben, ahol a hajó megáll, a folyamrendészeti szerveknek jelentést tenni.

54. E fejezet szabályait tutajokra és azok vezetőire nézve értelemszerűen kell alkalmazni.

**Jelzöeszkö-
zök szabály-
ellenes hasz-
nálata****Parancsjelző
készülék****A hajózást
érdeklő
észleletek
bejelentése****Tutajokra
vonatkozó
általános
szabályok**

III. FEJEZET

A HAJÓKRÓL ÉS A HAJÓ- ÁLLOMÁSOKRÓL ADHATÓ JELZÉSEK ÉS AZOK ALKALMAZÁSA

A) Hangjelek

55. Hangjelek e fejezetnek a hajóvonatok jelzéseire vonatkozó F) részében is előfordulnak.

a) Hajók kitérésénél gózsppal adható hangjelek menet közben

[1.] JOBBRA TARTOK!

Egy rövid hang.

[2.] BALRA TARTOK!

Két rövid hang.

[3.] A FELHIVÁSNAK MEGFELELŐEN KITÉRNI
NEM TUDOK!

Ötnél több rövid hang.

[4.] AZ IRÁNYVÁLASZTÁS JOGÁT ÁTADOM!

Két hosszú hang.

56. A «Jobbra tartok!» és «Balra tartok!» hangjeleket a menetben levő géphajóknak csak az irányváltoztatásnál kell adniuk. A leadott hangjelek után a hajóvezetők, illetve a szolgálatban levő tisztek a jelzett hajóműveletet azonnal végrehajtani kötelesek.

Kitérés

57. A szemben haladó hajók kötelesek a parthoz viszonyított helyzetüket megtartani, ha a hajóútnak azon az oldalán, amelyen haladnak, összeütközés veszélye nélkül egymás mellett elhaladhatnak.

Ugyanez a szabály érvényes azokra az egyirányban haladó hajókra is, amelyek közül az egyik gyorsabban halad, mint a másik.

58. Az egymással szemben haladó hajók általában jobbra kötelesek egymásnak kitérni.

59. Ha két hajó oly módon közeledik egymáshoz, hogy találkozásuk összeütközés veszélyével jár, minden intézkedést meg kell tenni, hogy azok egymástól eltávolodjanak s kötelesek jobbra kitérni. Ilyen esetben minden hajónak «Jobbra tartok!» hangjelet kell adnia s a menetsebességet csökkenteni kell.

Ha az egyik hajó a saját, vagy a vontatott hajók veszélyeztetése nélkül a felhívásnak megfelelően jobbra kitérni nem tud, köteles a másik hajót kellő időben «Balra tartok!» hangjellel és «Fordított kitérés» látható jelzéssel figyelmeztetni, hogy balra tér ki. Az így értesített hajó köteles a «Balra tartok!» hangjelet megismételni és azserint hajózni.

Ha azonban ez utóbbi hajó bármely okból a felhívásnak megfelelően balra kitérni nem tud, akkor azt «A felhívásnak megfelelően kitérni nem tudok!» hangjellel köteles jelezni. Ilyen esetben a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt az összes körülmények pontos figyelembevételével olyan hajóműveleteket köteles végrehajtani, amelyeket a veszély megelőzése szükségessé tesz.

60. Szemben való találkozáskor az irányválasztás jogá a lefelé menő hajót illeti.

Ha a lefelé menő hajó, a hajóút éles kanyara, vagy más ok miatt nem állapíthatja meg a kedvezőbb kitérési irányt, akkor az irányválasztás jogát a felfelé haladó hajónak köteles átadni. E célból kellő időben, legalább 1,5 km távolságból «Az irányválasztás jogát átadom!» hangjelet köteles adni.

Előzés

[5.] ELŐZÉSHEZ HELYET KÉREK !

Öt hosszú hang.

61. Géphajó másik géphajót csak akkor előzhet meg, ha az előlhaladó géphajó szabad utat biztosított részére.

Ha egy géphajó másik géphajót csak úgy tud megelőzni, ha az előlhaladó hajó részére helyet biztosít, köteles az «Előzéshez helyet kérek!» hangjelet adni, mielőtt még az előlhaladó hajót kis távolságra megközelítette volna. Ugyanakkor a sebességet úgy kell szabályozni, hogy az előlhaladó hajó a megelőzéshez szükséges hajómozdulatokat kellő időben elvégezhesse.

Az előlhaladó hajó, mihelyt lehetséges, köteles balra kitérni s azt «Balra tartok!» hangjellel jelezni, a sebességet pedig megfelelően csökkenteni. A követő hajó a hangjel hallatára köteles «Jobbra tartok!» hangjelet adni, csak ezután fokozhatja ismét a sebességet s haladhat el az előlmenő hajó mellett.

62. Ha az előlhaladó hajó veszély nélkül balra kitérni nem tud, köteles jobbra kitérni s «Jobbra tartok!» hangjelet adni. Ez esetben a követő hajó balról halad el az előlmenő hajó mellett. Ha az utolérő hajónak balra kell tartania, köteles «Balra tartok!» hangjelet adni.

63. Ha magányosan járó hajó lassabban haladó hajót vagy hajóvonatot követlenül szűk hely előtt utolér és az előlhaladó hajótól az előzéshez helyet kért, az előlhaladó hajó köteles megengedni, hogy a másik hajó megelőzze, még mielőtt a szűk helyre érnek. A hangjelek adására néve a 61. és 62. pontban foglaltak szerint kell eljárni.

64. A vízfolyás irányában haladó hajóknak tilos szűk szakaszok bejáratánál más hajót megelőzni.

b) Egyéb hajó műveletek hangjelei

Fordulás,
hátramenet

[6.] FORDULNI SZÁNDÉKOZOM!

Három rövid hang a gózsíppal.

[7.] GÉPEM HÁTRAFELÉ MŰKÖDIK!

Négy rövid hang a gózsíppal.

65. A fel- vagy lefelé forduló, továbbá hátrafelé menő géphajóknak «Fordulni szándékozom!», illetve «Gépem hátrafelé működik!» hangjelet kell adniok, ha a látóhatáron belül menetben levő hajók vannak. Ezeket

a hangjeleket a hajóművelet megkezdése előtt kell adni.

Horgony-művelet

[8a.] HORGONYZÁSHOZ ELŐKÉSZÜLNI!

Három hosszú hang a gőzsíppal.

[8b.] HORGONY LEERESZTÉSRE ELŐKÉSZÍTVE.
Egy harangütés.

[8c.] HORGONYT LEERESZTENI!

Egy nagyon rövid hang a gőzsíppal.

[8d.] HORGONYLÁNC NYÚLIK.
Egy harangütés.

[8e.] HORGONY TART.

Két harangütés.

[9a.] HORGONYFELSZEDÉSHEZ ELŐKÉSZÜLNI!

Két hosszú és egy rövid hang a gőzsíppal.

[9b.] HORGONY FELSZEDÉSRE ELŐKÉSZÍTVE.
Egy harangütés.

[9c.] HORGONYT FELSZEDNI!

Egy nagyon rövid hang a gőzsíppal.

[9d.] HORGONY A VÍZ FELETT.

Egy harangütés.

[9e.] HORGONY RENDBEN.

Két harangütés.

66. Ha a hajóról a horgonyt le kell ereszteni, vagy fel kell szedni, azt «Horgonyzáshoz előkészülni!», illetve «Horgonyfelszedéshez előkészülni!» hangjellel kell jelezni.

67. A «Horgonyzáshoz előkészülni!» hangjel elhangzása és a horgony előkészítése után a fedélzet-

mester «Horgony leeresztésre előkészítve» hangjelet adja. Ezután a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt a horgony leeresztésére «Horgonyt leereszteni!» hangjellel ad utasítást. Amikor a fedélzetmester a horgonyt leeresztette s az a fenéken már kapaszkodni kezd és a horgonyláncokat kinyújtja, «Horgonylánc nyúlik» hangjelet köteles adni. Amikor pedig az anyaláncról megállapítható, hogy a horgony a talajban már szilárдан beagyazódott, a fedélzetmester a «Horgony tart» hangjelet adja.

68. A «Horgonyfelszedéshez előkészülni!» hangjelet elhangzása és az előkészületek megtörténte után, a fedélzetmester «Horgony felszedésre előkészítve» hangjelet adja. Ezután a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt «Horgonyt felszedni!» hangjellel ad utasítást a horgony felszedésére. Amikor a horgony a vízből felbukkan, a fedélzetmester «Horgony a víz felett», majd amikor azt felszedték és már az előírt helyen van, «Horgony rendben» hangjelet adja.

69. A kishajók horgonyműveleteiket szóbeli értesítéssel szabályozhatják.

c) A figyelem felhívására szolgáló hangjelet

Figyelmez-tető hangjelet

[10.] FIGYELMEZTETŐ!

Egy hosszú hang a gózsíppal.

70. A menetben levő géphajók, ha bármely okból a figyelem felhívására van szükség, «Figyelmeztető!» hangjelet kötelesek adni.

71. A hajók «Figyelmeztető!» hangjelet kötelesek adni:

- a) utasszállító hajónál a járódeszkák kihúzására való felhívásra (l. 74. p.),
- b) hajóállomásra való érkezés előtt (l. 77. p.),
- c) átkelési és utasszállító kishajók indulásakor és érkezése előtt (l. 79. p.),
- d) hajóvonat fordulásakor (l. 143. p.),
- e) vontatott hajók vezénylésekor (l. 150. p.),
- f) a folyó szűk részeibe, vagy éles kanyarulataiba való behaladás előtt, a hangjelet időnként megismételvén (l. 164. p.),

- g) úszómunkagépekhez való közeledéskor (l. 190. p.),
- h) révátkelőhelyekhez való érkezés előtt (l. 207. p.),
- i) zsílipelőjelzőhöz való közeledéskor (l. 325. p.),
- j) hajóhidakhoz való közeledéskor (l. 343. p.),
- k) ha bármely okból a figyelem felhívására van szükség.

72. A további teendőkre vonatkozó szabályokat a jelzési utasítás hivatkozott pontjai tartalmazzák.

**Utasszállító
hajó
érkezése
és indulása**

d) Az utasszállító hajók indulásánál
és érkezésénél adható hangjelek

[11a.] **FELHIVÁS A BESZÁLLÁSHOZ.**

A harang kongatása fokozatosan gyorsuló ütemben.

[11b.] **KEZELÉS BEFEJEZVE.**

Egy hosszú hang a kézijelzsíppal.

[11c.] **JÁRÓDESZKÁKAT KIHÚZNÍ!**

Egy hosszú hang a gőzsíppal.

[11d.] **KÖTELEKET ELERESZTENI!**

Két rövid hang a gőzsíppal.

[11e.] **KÖTELEKET ELERESZTETTÉK.**

Két rövid hang a kézijelzsíppal.

[11f.] **KÖTELEK ÁTADVA.**

Egy hosszú hang a kézijelzsíppal.

[11g.] **KÖTELEK TARTANAK.**

Két rövid hang a kézijelzsíppal.

73. Az utasszállító hajóknak az induló állomásról és olyan állomásról való elindulás előtt, ahol a menetrend szerinti tartózkodás 30 percnél több, háromszori harang-kongatással, éspedig 30 perccel, majd 15 perccel, végül 2 perccel az indulást megelőzően kell az utasokat a beszállásra figyelmezteni.

74. Az utasok beszállását és az árukezelés befejezését a fedélzetmester «Kezelés befejezve» hangjellel köteles jelezni. Ezután a parancsnoki hídról «Figyelmeztető!» hangjelet kell adni, amelynek elhangzása után a járódeszkákat ki kell húzni, a korlátajtót pedig be kell csukni.

A járódeszkák kihúzása után a parancsnoki hídról «Köteleket elereszteni!» hangjelet kell adni. E rendelkezés végrehajtását a fedélzetmester «Köteleket eleresztték» hangjellel jelzi. Csak ezután adhat parancsot a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt a hajó elindulására.

75. Utasszállító hajó kikötésénél az oldalkötél és far-, illetve keresztkötelek átadásának megtörténtét a fedélzetmester «Kötelek átadva», az oldalkötél megtartását pedig «Kötelek tartanak» hangjellel jelzi.

76. Ha utasszállító hajót kivételesen csak egy kötéllerrel kötnek ki, akkor a hajó elindulásakor, illetve érkezésekor a kötélműveleteket egy rövid hangjellel kell szabályozni.

77. Hajóállomásra való érkezés előtt nappal két (2), sötétkor öt (5) perccel korábban «Figyelmeztető!» hangjellel kell a hajó és az állomási személyzet, valamint az utasok figyelmét a kikötésre felhívni.

78. Az utasszállító hajóknak az indulással, érkezéssel és beszállással kapcsolatos belső jelzéseit a haranggal, a kézijelzősíppal, vagy a gőzsíppal kell adniok.

79. Az átkelési és az utasszállító kishajók induláskor és érkezés előtt csak egy-egy «Figyelmeztető!» hangjelet kötelesek adni.

e) Kedvezőtlen látási viszonyok esetén adható hangjelek

[12.] MAGÁNYOSAN HALADÓ HAJÓ.

Egy hosszú hang a gőzsíppal.

[13.] VONTATMÁNNYAL HALADÓ HAJÓ.

Egy hosszú és két rövid hang a gőzsíppal.

Kedvezőtlen
látási
viszonyok
esetén köz-
lekedő hajók
hangjele

80. «Magányosan haladó hajó» és «Vontatmánnal haladó hajó» hangjelet a menetben levő hajók

Kedvezőtlen látási viszonyok esetén kötelesek adni kétpéces időközökben, hogy a többi hajó figyelmét magukra felhívják.

81. Ha hajóvonatot több géphajó vontat, az előírt hangjelet csak a hajóvonat élén haladó hajónak kell adnia.

82. A hajóállomások kötelesek kedvezőtlen látási viszonyok esetén az állóhajón vagy pontonon megfelelő hangkeltő eszközzel percenként ismétlődő hangjeleket adni, ha utasszállító hajónak «Magányosan haladó hajó» hangjelét hallják.

83. Vitorlás és evezős kishajók a fenti hangjelek helyett egy percnél rövidebb időközökben adott, jó hallható szóbeli felhívással is felhívhatják magukra a többi hajók figyelmét.

**Kedvezőtlen
látási viszo-
nyok esetén
horgonyzó
hajók hang-
jele**

[14.] FIGYELEM, A HAJÓÚT NEM SZABAD!

A harang kongatása.

84. A kikötőn kívül lehorgonyzott vagy kikötött hajók, ha a hajóutat nem szabadították fel teljesen, kedvezőtlen látási viszonyok esetén a haranggal, vagy más megfelelő eszközzel «Figyelem, a hajóút nem szabad!» hangjelet kötelesek adni.

A hangjel időtartamának kb. 5 mp-nek kell lennie és azt percenként meg kell ismételni.

Segélykérés f) Rendkívüli esetekben adható jelzések

[15.] SEGÍTSÉGET KÉREK!

Rövid és hosszú szaggatott hangok váltakozva a gőzsíppal.

85. Ha egy hajónak bármely okból a mellette elhaladó hajó segítségére van szüksége, azt «Segítséget kérlek!» hangjellel kell kérnie. Ezenkívül a következő látható jelést köteles adni:

n a p p a l bármilyen színű jelzőzászlót, vagy más tárgyat,

s ö t é t b e n bármilyen színű lámpát kell a közeledő hajó felé körben forgatni.

86. E jelzések helyett más alkalmás hallható vagy látható jelzések is adhatók.

87. A segítségre szoruló hajónak minden el kell követnie, hogy helyzetéről mind a hajók, mind a parton tartózkodók mielőbb tudomást szerezzenek.

88. Ha a folyón történt baleset következtében emberek élete forog veszélyben vagy a baleset a közlekedést veszélyezteti, a közelben tartózkodó valamennyi hajó köteles azonnal segítséget nyújtani. Egyébként a hajózási vállalatok kölcsönös segélynyújtási egyezményében foglaltak szerint kell eljárni.

[16.] A HAJÓ KORMÁNYKÉPTELEN.

Kormány-
képtelenség

Rövid szaggatott hangok a gózsíppal.

89. Ha hajóútban levő hajó kormányképtelennek, vagy üzemképtelennek vált, akkor a közeledő hajók felé «A hajó kormányképtelen» hangjelet köteles adni.

90. A kormány- vagy üzemképtelen hajónak minden el kell követnie, hogy a hajótutat mielőbb felszabadjitsa. Ha ehhez segítségre van szüksége, akkor a «Segítséget kérek!» jelzést köteles adni.

91. «A hajó kormányképtelen» hangjel más alkalmas eszközzel is adható.

92. A segélynyújtásra nézve a 88. pontban foglaltak szerint kell eljárni.

[17a.] LESZABADÍTÁSRA KÉSZEN.

Hajók
leszabadítása

Egy hosszú hang a gózsíppal.

[17b.] TELJES ERŐT KÉREK!

Két hosszú hang a gózsíppal.

[17c.] TELJES ERŐT VISSZAVENNI!

Egy hosszú hang a gózsíppal.

[17d.] ELŐFOGAT MÁR NEM SZÜKSÉGES.

Két rövid hang a gózsíppal.

93. A fennakadt hajók leszabadítási műveletének irányítása annak a géphajó (rudashajó) vezetőjének, illetve szolgálatban levő tiszttjének feladata, amelyik közvetlenül adja át a yontató kötelel a leszabadításra váró hajónak.

94. Ha a leszabadításra minden előkészület megtörtént és azt több géphajó végzi, akkor a leszabadítási műveletet szabályozó hangjeleket a következőképpen kell adni:

Amint a rudashajó a leszabadításra előkészületeit megtette, a «Leszabadításra készen» hangjelet adja. Ha a leszabadításra az előfogatot adó hajók is elkészültek, a hallott hangjelet megismétlik. Az ismétlést először az első előfogathajónak kell adnia, azután a sorban következőknek.

Ha a rudashajó a hangjel ismétlését minden előfogathajótól megkapta, csak akkor adhatja a «Teljes erőt kérek!» hangjelet s az előfogathajókkal együtt a leszabadítást megkezdi.

95. Ha a hajóknak géperejüköt bármilyen okból mérsékelnök kell, vagy a leszabadítás érdekében bizonyos irányváltoztatásra van szükség, azt a rudashajóról kellő időben «Teljes erőt visszavenni!» hangjellel kell jelezni.

96. Ha az előfogatra már szükség nincsen, a rudashajó «Előfogat már nem szükséges» hangjellel hívja fel az előfogathajók figyelmét arra, hogy a leszabadító hajó útjából álljanak félre.

97. Ha a leszabadítás közben hajó közeledik, a kitérésre vonatkozó hangjeleket a rudashajó köteles adni.

98. A leszabadítási műveleteknél a hangjeleken kívül szóbeli felhívásokat is kell alkalmazni.

g) A hajóknak e g y é b hangjelei

Kémény-
lehúzás

[18.] KÉMÉNYT LEHÚZNI!

Egy nagyon rövid hang a kisgőzsíppal.

99. Ha hidak, vagy a folyón átfeszített vezetékek szükségesé teszik, akkor a géphajónak az akadály előtt «Kéményt lehúzni!» hangjelet kell adniok, mire a hajókéményt még az akadály előtt le kell húzni.

100. minden akadály előtt kellő távolságban az előárbocot is le kell fektetni.

101. A kémény lehúzásához a fedélzetmester köteles a matrózokat idejében felvezetni, a záró és csörlő szer-

kezeteket előkészíttetni, azt ellenőrizni és a műveleteket személyesen vezetni.

102. Az előárboc leeresztésénél és felhúzásánál az árboccal veszélyeztetett helyről az utazóközönséget el kell távolítani. Erre nézve a fedélzetmester intézkedik.

[19.] ÖRSÉG RIASZTÁSA!

Egy hosszú és egy rövid hang háromszor ismételve a kisgözsíppal.

103. «Örség riasztása!» hangjelet hirtelen beálló köd, kormányvezeték szakadás, kényszerfordítás stb. esetén az utasszállító hajónak kell adni ami a következő háromfélé ténykedésre ad együttes parancsot:

Az «Örség riasztása!» hangjel elhangzása után a fedélzetmester köteles azonnal a horgonyt leeresztésre előkészíteni és annak megtörténtét egy harangütéssel jelezni. Ugyanakkor a fedélzeti őr köteles a vízmérőlécet kézbevenni és a további rendelkezésekre figyelni. A leváltóörnek a tetőre kell sietnie, hogy a vezénylés és a horgonyművelet között az összeköttetést biztosítsa. A továbbiakra nézve a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt intézkedik.

A fenti jelzést a kishajókon értelemszerűen kell alkalmazni.

[20.] VÉSZRIADÓ!

- a) Menetben: Egy hosszú és három rövid hang a gözsíppal többször ismételve.
- b) Állás közben: A harang kongatása.

104. Ha a hajón tűz ütött ki, vagy a hajó léket kapott, továbbá ha vízbefúlás veszélye forog fenn, «Vészriadó!» hangjelet kell adni, hogy ezekről a hajó személyzete mielőbb tudomást szerezzen.

A hajó személyzete köteles minden előzetes előkészítésre, hogy a veszély mielőbb elhárítassék, amihez szükség esetén más hajók segítsége is igénybevehető.

105. A hajó személyzetének a fenti esetekre vonatkozó részletes teendőit a hajózási forgalmi utasítás és a hajókon kifüggésztett hirdetmény tartalmazza.

106. Állás közben a vészriadót a hajószemélyzetnek a haranghoz legközelebb álló tagja köteles adni.

Örség riasztása

Riadó

B) Menetlámpák

107. A menetlámpáknak az a rendeltetése, hogy sötétben a menetben levő hajók mozgása megállapítható legyen.

Ezeket a jelzőlámpákat — a hajók osztályozásának megfelelően — sötétben, de csak menet közben, mindenig alkalmazni kell.

108. Menetlámpák alatt az árboc-, a helyzet- (oldal-) és a farólámpákat kell érteni.

109. A menetlámpákat csak közvetlenül a hajók indulása előtt szabad meggyújtani s azokat a hajók lehorgonyzása, kikötése után azonnal el kell oltani.

Árboc- és helyzet- lámpák

[21.] MAGÁNYOSAN HALADÓ HAJÓ ÁRBOC-
ÉS HELYZETLÁMPÁI.]

N a p p a l

Jelzést nem kell alkalmazni.

S ö t é t b e n

a) Géphajó. Az előárbocon, vagy az előtt egy erős fehér fény. A hajó jobboldalán egy zöld, a bal oldalán egy vörös fény. (2. á.)

b) Kisgéphajó. A géphajók részére előírt fényeket kell alkalmazni. A fehér fényt mutató lámpát azonban a hajó elején a kéményen, vagy a kémény előtt kell jól látható helyen elhelyezni. (3. ábra)

c) Vitorláshajó, kisvitorláshajó. A hajó jobboldalán egy zöld, a baloldalán egy vörös fény. (4., 5. ábra)

A vitorláshajó és a kisvitorláshajó menet közben fehér fényt nem viselhet.

110. A géphajók menetlámpái közül a fehér-fényű lámpa, előárborc hiányában a hajó elején is elhelyezhető. Annak legalább 6 m magasságban, a megengedett legnagyobb merülésnek megfelelő vízvonal felett kell lennie. A lámpa fényének a látóhatár 225°-os ívén láthatónak kell lennie és pedig a hajó elejétől számítva, annak minden oldalán 112,5°—112,5°-os ívben, legalább 4 km távolságból.

A géphajók jobb- és baloldalán alkalmazott helyzetlámpák fényének, a hajó elejétől számítva annak minden oldalán 112,5°–112,5°-os ívben, legalább 2 km távolságból kell láthatónak lennie.

A zöld- és vörösfényű helyzetlámpákat a hajó felé eső oldalon legalább 0,90 m-re előrenyúló ernyővel kell ellátni úgy, hogy a hajó elején jobboldalról a vörös, baloldalról a zöld fény ne legyen látható. E lámpák függőleges távolsága a hajó előárbocán alkalmazandó fehérfényű lámpától számítva 3 m-nél kisebb nem lehet.

A lámpákat úgy kell elhelyezni, hogy azok az ív minden pontjáról látható, állandó fényt mutassanak.

111. A kis g é p h a j ó k o n a fehérfényű árboclámpát legalább 2 m magasságban a víz színe felett jól látható helyen kell elhelyezni, s annak legalább 1 m-rel magasabban kell lennie, mint a helyzetlámpáknak. E lámpa fényének a látóhatár 225°-os ívén láthatónak kell lennie és pedig a hajó elejétől számítva, annak minden oldalán 112,5°–112,5°-os ívben, legalább 2 km távolságból.

A zöld- és vörösfényű helyzetlámpák fényének a hajó elejétől számítva a látóhatár 112,5°–112,5°-os ívén, legalább 1 km távolságból kell láthatónak lennie.

A zöld- és vörösfényű helyzetlámpák egy lámpába is egyesíthetők, de a láthatóság ívének és a fényerősség csökkenése nélkül. (6. ábra)

112. A magányosan vagy vontatmánnal haladó géphajóknak hidak, vagy folyók felett átvezetékek stb. alatti áthaladásakor a fehérfényű lámpát (lámpákat) szükség esetén átmenetileg le kell engedniök. Az áthaladás után ezeket azonnal az előírt helyre vissza kell helyezni.

113. Azok a helyi szolgálatot végző géphajók, melyeknek gyakran kell az előbbi bekezdésben említett akadályok alatt elhaladniok, a fehérfényű lámpájukat a 110. pontban előírtaknál állandóan alacsonyabban viselhetik, de azoknak minden a helyzetlámpák felett kell lenniök.

114. A vitorlás hajók helyzetlámpáinak elhelyezésére és fényerejére nézve a 110. pontban, a kis vitorlás hajókéra nézve a 111. pontban foglaltak a mérvadók.

A kisvitorláshajókon a helyzetlámpák egy lámpába is egyesíthetők. (7. ábra)

115. Az evezős hajók és csónakok más hajók közeledésekor fehér fényt mutató kézijelzőlámpát kötelesek felmutatni úgy, hogy azok fénye legalább 1 km-ről látható legyen.

Farlampa

[22.] MAGÁNYOSAN HALADÓ HAJÓ FARLÁMPÁJA.

Nappal

Jelzést nem kell alkalmazni.

Sötétben

a) Géphajó. Egy kék fény a hajó farának közepén. (8. ábra)

b) Vitorláshajó. Egy kék fény a hajó farának közepén. Kisvitorláshajó farlámpát nem viselhet. (9. ábra)

116. A farlámpának a menetirányt tekintve csak hátrafelé szabad világítani, a hajó felé fényt nem mutathat.

117. A farlámpa fényének a látóhatár 135°-os ívén láthatónak kell lennie éspedig a hajó minden oldalán hátrafelé 67,5°—67,5°-os ívben.

118. A farlámpa fényének legalább 500 m távolság-ból észrevehetőnek kell lennie.

Horgony-lámpa

C) Lehorgonyzott vagy kikötött hajók jelzése

[23.] A FOLYÓN HORGONYZÓ VAGY KIKÖTÖTT HAJÓ.

Nappal

Jelzést nem kell alkalmazni.

Sötétben

Egy fehér fény a hajó elején a legjobban látható helyen. (10., 11. ábra)

119. A folyón horgonyzó vagy kikötött hajókon, sötétben horgonylámpát kell kitűzni, hogy azok más hajókról észrevehetők legyenek.

120. A hajókat bármilyen helyen és bármelyik part közelében úgy kell lehorgonyozni vagy kikötni, hogy ne zavarják a folyón a szabad hajózást és ne okozzanak kárt a hajótű jelzéseiben, a kikötői-, vízépítési- és egyéb létesítményekben.

121. A lehorgonyzott vagy kikötött hajón alkalmazandó fehér fényt mutató jelzőlámpát legfeljebb 6 m magasságban a fedélzet felett kell elhelyezni.

122. A horgonylámpa fényének legalább 1 km távolságban a látóhatár minden pontjáról láthatónak kell lennie.

123. Ha több hajó van egymás mellett lehorgonyozva vagy kikötve, akkor csak a hajóúthöz legközelebb álló hajón kell horgonylámpát alkalmazni.

D) Ereszkedő hajók jelzése

[24.] ERESZKEDŐ HAJÓ.

Nappal

Egy fekete jelzőgömb, alatta egy kék zászló. (12. ábra)

Sötétben

Egy fehér fény jól látható helyen. Ezenkívül a közeledő hajó felé fehér fényű kézijelzőlámpa ide-oda mozgatása a hajó elhaladásig. (13. ábra)

124. Az olyan hajó, amely kizárálag a víz sodrát kihasználva géperő nélkül halad a folyón, az ereszkedő hajó.

125. A nappali használatra előírt kék zászlót 1 m-re kell a jelzőgömb alatt elhelyezni.

126. A jelzőgömböt és a jelzőlámpát a vízszínétől számítva legalább 6 m magasságban kell elhelyezni.

127. Az ereszkedő hajón elhelyezett lámpa fényének minden oldalról legalább 1 km távolságban láthatónak kell lennie.

128. A jelzőgömb átmérőjének legalább 60 cm-nek kell lennie.

Ereszkedő hajó

Fordított
kitérés

E) Fordított kitérés jelzése

[25.] FORDÍTOTT KITÉRÉS.

Nappal

Egy kék zászló lengetése a hajó jobboldalán.
(14. ábra)

Sötétben

Egy fehér fény folyamatos felvillanása a hajó jobboldalán. (15. ábra)

129. «Fordított kitérés» jelzést akkor kell adni, amikor a géphajók az általános szabályoktól eltérőleg saját baloldalukra húzódva térnek ki egymásnak.

A fenti jelzést a hajóknak a szembejövő hajók felé kell adniuk, mindaddig, amíg egymás mellett el nem haladtak.

130. A fehér fénynek legalább 1,5 km távolságból és csak a közeledő hajó irányából szabad láthatónak lennie.

A felvillanások és az elsötétülések időtartamának váltakozva egy-egy mp-ig kell tartaniok.

131. A fordított kitérésnél adandó hangjelekre nézve az 59. pontban foglaltakat kell figyelembe venni.

Vontatást
végző gép-
hajó jelzése

F) Hajóvonatok jelzései

[26.] VONTATÁST VÉGZŐ GÉPHAJÓ MENET-
KÖZBEN.

Nappal

Egy kék lobogó az előárboc csúcsán. (16. á.)

Sötétben

Egy erős fény az előárbococon a menetlámpák-
kon kívül. (17. ábra)

132. A fehér fényt mutató lámpát az árboclámpa alatt kell elhelyezni 1—2 m közötti függőleges távolságban. Fényerejüknek és láthatóságuknak azonosnak kell lenniök.

133. A helyzetlámpákat úgy kell elhelyezni, hogy azokat a vontatást végző hajó mellé kötött hajók el ne takarják.

134. A fehér fényt mutató lámpák leengedésére nézve a 112. és 113. pontban foglaltak a mérvadók.

[27.] HAJÓVONAT FARLÁMPÁJA.**Hajóvonatok
farlámpái****Nappal**

Jelzést nem kell alkalmazni.

Sötétben

Egy vagy két kék fény a hajóvonat összeállításának megfelelően a hajó farán. (18. á.)

135. A farlámpák elhelyezésére, láthatóságára nézve a 116—118. pontban foglaltakat kell figyelembe venni.

136. Ha hajóvonatban a vontatást végző hajó egyik oldalához egy vagy több hajó van mellékötve és oszlopban hajót nem vontat, akkor egy farlámpát a vontatást végző hajó, egy farlámpát pedig a legszélső mellékötött hajó farának közepén kell elhelyezni.

Ha a vontatást végző hajó minden két oldalához vannak hajók kötve és oszlopban hajót nem vontat, akkor a szélső hajók farának közepén kell egy-egy farlámpát alkalmazni.

137. Azokon a hajóvonatokon, amelyek hajókat egy vagy több oszlopból vontatnak, minden oszlop utolsó hajójának végére egy-egy farlámpát kell elhelyezni.

Ha a hajóvonat végén több egymás mellé kötött hajóból álló sor van elhelyezve, a farlámpákat minden sor szélén haladó hajókon kell alkalmazni.

138. Ha a vontatást végző géphajó a hajókat maga után csatolva, egy vagy több oszlopból vontatja, csak az oszlopok végén levő két szélső hajón kell farlámpát alkalmazni még akkor is, ha ugyanakkor a vontatást végző géphajó mellé is vannak hajók kötve.

139. A hajóvonatokban levő uszályok menet közben sötétben csak farlámpát viselhetnek, más fény alkalmazása tilos.

[28.] AZ USZÁLYOK AZ INDULÁSHOZ SZÜKSÉGES MŰVELETEKKEL ELKÉSZÜLTEK.**Uszály
indulásra
készen****Nappal**

A jobbkar körben forgatása a vontatást végző hajó felé. (19. ábra)

Sötétben

Fehér fényt mutató kézijelzőlámpa körben forgatása a vontatást végző hajó felé. (20. á.)

140. Ezt a jelzést a part felől a vontatókötélen levő uszály kormányosa, az induláshoz szükséges összes előkészületek befejezése és a többi uszályuktól kapott hasonló jelzés után köteles jól látható helyről adni.

**Uszály
parti köte-
lének el-
eresztése**

[29.] KÖTELET ELERESZTENI!

Két nagyon rövid hang a gözsíppal..

141. Ha az elvontatásra váró úszóegység parti kötéllel van kikötve, annak elengedésére «Kötelet elereszteni!» hangjellel kap utasítást, amit azonnal végre kell hajtani. Ha ennek akadálya van, azt a hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tisztnék azonnal jelenteni kell.

**Hajóvonat
fordulása**

[30a.] VONTATÁST VÉGZŐ HAJÓ MEGKEZDI FORDULÁSÁT.

Egy hosszú és egy rövid hang a gözsíppal.

142. E hangjelet a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt akkor köteles adni, amikor a hajó fordulását megkezdi.

E hangjel hallatára az uszálykormányosok éberen kötelesek figyelni a géphajóról várható — karjelzéssel és esetleg szóbeli felhívással kiegészített — utasításra, hogy kormányukat fordulás közben merre állítsák.

Eközben a géphajó gözsíppal a szükségnek megfelelően a következő hangjeleket adja, amelyeket az uszálykormányosok pontosan figyelembe venni kötelesek.

**[30b.] ELSŐ USZÁLYSOR FORDULJON A GÉP-
HAJÓ UTÁN!**

Egy rövid hang.

**[30c.] MÁSODIK USZÁLYSOR FORDULJON AZ
ELSŐ USZÁLYSOR UTÁN!**

Két rövid hang.

[30d.] HARMADIK USZÁLYSOR FORDULJON A MÁSODIK USZÁLYSOR UTÁN!

Három rövid hang.

143. Ha fordulás befejezésénél a vontatmányban levő uszályok kormányainak ideiglenesen az ellenkező irányba való kihajtására van szükség, akkor az e célból várható «Figyelmeztető!» hangjelre figyelni kell.

Az uszálykormányosok kötelesek a hangjelek és szóbeli utasítások után a legnagyobb körültekintéssel eljárni, hogy a fordulás biztonságosan történék.

[31a.] FIGYELMEZTETÉS AZ USZÁLYOK SZÉTERESZTÉSÉRE VAGY ÖSSZEKÖTÉSÉRE.

Egy hosszú és egy rövid hang a gózsíppal.

144. Ha uszályok széteresztsére vagy összekötésére van szükség, akkor a fenti jelzéssel kell az uszálykormányosokat figyelmeztetni arra, hogy e hajóműveletekkel kapcsolatos további jelzésekre éberen figyeljenek.

145. A hajóvonatoknál a víz ellenállásának csökkenése az uszályok széjjeleresztésével történik. Ha ennek szüksége felmerül, akkor a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt «Uszályokat ereszd széjjel!» jelzést, ha pedig az uszályok ismét összeköthetők «Uszályokat kösd össze!» jelzést köteles adni.

[31b.] USZÁLYOKAT ERESZD SZÉJJEL!

Nappal

A hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt a parancsnoki hídon az uszályok felé fordulva, minden karját vállmagasságban, vízszintesen kinyújtva tartja. (21. ábra)

Sötétben

A szükséges rendelkezéseket szóbelileg kell kiadni. (22. ábra)

[31c.] USZÁLYOKAT KÖSD ÖSSZE!

Nappal

A hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt a parancsnoki hídon az uszályok felé

Uszályok
széteresz-
tése, össze-
kötése

fordulva, két karját vállmagasságban egy-másra helyezve összekulcsolja.

Sötében

A szükséges rendelkezéseket szóbelileg kell kiadni.

146. A jelzések útján és a szóbelileg kapott utasításra kötelesek az uszályok kormányosai a szükséges hajóműveleteket a hajózási forgalmi utasításban előírt szabályok figyelembevételével elvégezni.

Hajóvonatok megállása

[32a.] USZÁLYHORGONYOKAT ELŐKÉSZÍTENI!

Egy hosszú hang a gözsíppal.

147. Amikor a hajóvonatnak meg kell állania, akkor arra a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt az uszályokat «Uszályhorgonyokat előkészíteni!» hangjellel köteles figyelmeztetni.

E hangjel elhangzása után a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt szóbeli utasítást ad az uszályoknak arra, hogy a hajóvonat megáll. Ugyanakkor köteles intézkedni, hogy mely uszályok horgonyozzanak.

A horgony dobására a következő hangjelet kell adni:

[32b.] USZÁLYOK HORGONYT DOBNII!

Egy rövid hang a gözsíppal.

148. Az «Uszályok horgonyt dobni!» hangjelre az első uszálysor köteles horgonyt dobni.

Ha a géphajó több sor vontat, akkor az első uszálysor horgonyláncainak nyúlásakor, a partfelői uszály kormányosa köteles a második sorban levőket horgonyaik ledobására szóbelileg figyelmeztetni.

A következő uszálysorok csak akkor dobhatnak horgonyt, amikor a közvetlen előttük levő sor a horgonylánc nyúlását jelezte.

149. A horgonyok felszedését szóbelileg kell elrendelni.

150. Ha a hajóvonatban levő valamelyik uszály bármely okból (pl. helytelen kormányzás, vízsodrás stb. miatt) a hajóvonat menetét lassítja, zavarja, akkor

Vontatott hajók vezénylése

a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt «Figyelmeztető!» hangjelet köteles adni és utána az uszály-kormányost szóbelileg utasítja arra, hogy kormányát megfelelő állásba hozza.

G) Fennakadt vagy elsüllyedt hajók jelzései

151. A fennakadt vagy elsüllyedt hajók és kishajók kötelesek helyzetükre a közeledő hajókat az alábbi jelzésekkel figyelmezteni.

[33a.] **FENNAKADT VAGY RÉSZBEN ELSÜLYEDT HAJÓ MELLETT A HAJÓÚT ZÁRVA.**

Nappal

Két vörös lobogó egymás felett, jól látható helyen. (23. ábra)

Sötétben

Két vörös fény egymás felett, jól látható helyen. (24. ábra)

[33b.] **FENNAKADT VAGY RÉSZBEN ELSÜLYEDT HAJÓ MELLETT A HAJÓÚT SZABAD.**

Nappal

Két vörös lobogó egymás felett, jól látható helyen. Ezenkívül egy fehér zászló a hajóút szabad elhaladási oldalán. (25. ábra)

Sötétben

Két vörös fény egymás felett, jól látható helyen. Ezenkívül egy fehér fény a hajóút szabad elhaladási oldalán. (26. ábra)

152. Ezeket a jelzéseket akkor kell alkalmazni, ha fennakadt vagy részben elsüllyedt hajó mellett a hajóút el van zárva, illetve szabad.

153. A két vörös lobogó helyett más színű lobogók, gömbalakú tárgyak is alkalmazhatók.

154. A gömbalakú tárgyak átmérőjének legalább 60 cm-nek kell lenniük.

**Fennakadt
vagy részben
elsüllyedt
hajó**

Fennakadt
vagy részben
elsüllyedt
kishajó

Elsüllyedt
hajó

155. A vörös lobogókat, illetve a vörös fényt mutató jelzőlámpákat függőlegesen egymás felett legalább 1,80 m és legfeljebb 2 m távolságban kell elhelyezni.

156. A jelzőlámpák fényének minden oldalról legalább 1 km távolságban láthatónak kell lennie. A fehér fényt mutató jelzőlámpát a hajón legfeljebb 6 m magasságban szabad elhelyezni.

157. Az esetleg szükséges további intézkedések megtételére nézve a 161. pontban foglaltak a mérvadók.

[34a.] **FENNAKADT VAGY RÉSZBEN ELSÜLYEDT KISHAJÓ MELLETT A HAJÓÚT ZÁRVA.**

Szaggatott hangjelek bármilyen megfelelő hangjelző eszközzel, a közeledő hajó felé.

[34b.] **FENNAKADT VAGY RÉSZBEN ELSÜLYEDT KISHAJÓ MELLETT A HAJÓÚT SZABAD.**

Nappal

Egy fehér lobogó. (27. ábra)

Sötétben

Egy fehér fény. (28. ábra)

158. A látható jelzéseket a hajóút szabad elhaladási oldalán, jól látható helyen kell adni.

159. A fehér fényt mutató jelzőlámpát a hajón a vízszint felett legfeljebb 6 m magasságban szabad elhelyezni s annak a látóhatár minden pontjáról legalább 1 km távolságban láthatónak kell lennie.

160. Az esetleg szükséges további intézkedések megtételére nézve a 161. pontban foglaltak a mérvadók.

[35.] **ELSÜLLYEDT HAJÓ!**

Nappal

Bármilyen alakú úszó.

Sötétben

Egy zöld, illetve vörös fényt mutató jelzőlámpa az úszón. (29. ábra)

161. Ha bármely fennakadt, továbbá részben vagy teljesen elssülyedt hajó a hajózást megnehezíti vagy akadályozza és e hajó jelzésein a lefelé menő hajók bármely okból (pl. terep- vagy kanyarulati viszonyok stb. miatt) nem láthatják, a fennakadt vagy részben elssülyedt hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt köteles mielőbb figyelmeztető őrt felállítani, hogy a hajózási akadályról a lefelé menő hajókat értesítse. A figyelmeztető őrt az események helye felett, megfelelő távolságban a parton, vagy a folyón kell felállítani.

162. Ha a hajó a hajótúban teljesen elssülyedt, s ezért nem látható, akkor helyét ideiglenesen «Elsülyedt hajó!» jelzéssel meg kell jelölni és arról az illetékes hatóságot azonnal értesíteni kell. Ha az illetékes hatóság a szabad hajóutat a szükséges végleges jelzésekkel ellátta, vagy a hajózás biztonsága érdekében a szükséges intézkedéseket megtette, a figyelmeztető őrt vissza kell rendelni és az ideiglenesen kitűzött jelést azonnal el kell távolítani.

163. Ugyanezt a jelést kell alkalmazni akkor is, ha a hajó felszereléséhez vagy rakományához tartozó olyan tárgy esett a folyóba, amely a hajózást veszélyezteteti.

H) Hajók jelzése

a folyó nehezen hajózható helyein

A folyó szűk részeibe stb. való hajózás

164. A folyó szűk részeibe, vagy erős kanyaraiba való behaladás előtt a hajók odaérkezésüket «Figyelmeztető!» hangjel időnkénti adásával kötelesek jelezni.

Ilyen hajótakon, továbbá mindenkoron a helyeken, ahol a látási viszonyok kedvezőtlenek, csak a szükséges elővigyázati intézkedések megtétele után szabad az előrehaladó hajót szorosan megközelíteni.

165. Mentési munkálatokra rendelt, vagy balesetet szenvedett hajónak segítségére menő hajók, valamint az utasszállító hajók a nehéz áthaladási szakaszokhoz való közeledéskor

egy fekete hengeralakú tárgyat kötelesek az elő-árbocra jól látható helyen felvonni. (30. ábra)

Az ilyen hajókat a szűk helyen, éles kanyarokban elsőnek kell átengedni.

Tolóhajózás**J) Tolóhajózásnál alkalmazandó jelzések
menet közben****[38.] TOLT HAJÓCSOPORT.****Nappal**

Egy kék lobogó az első hajó elején felállított árbocon. (37. ábra)

Sötétben

A hajócsoport első hajójának elején felállított árbocon két erős fehér fény, ezek felett egy zöld fény. Ezenkívül a tolt hajócsoport legszélesebb részén egy zöld, illetve vörös fény.

A tolt hajócsoport szélén elhelyezett hajók farán, továbbá, ha a tolóhajó fara a leghátsó szélső hajó fara mögött van, a tolóhajó farán is egy kék fény. (38. ábra)

176. A fehérfényű jelzőlámpák elhelyezésére szolgáló árbocnak a zöld- és a vörösfényű helyzetlámpák között egyenlő távolságra kell lennie. Az alsó fehér fényt mutató jelzőlámpát a megengedett legnagyobb merülésnek megfelelő vízvonal felett legalább 6 m magasságban kell elhelyezni.

Mind a fehér, mind a felettük levő zöld fényt mutató jelzőlámpák fényének a látóhatár 225° -os ívén láthatónak kell lennie éspedig a hajó elejtől számítva annak minden oldalán $112,5^{\circ}$ – $112,5^{\circ}$ -os ívben.

177. Az árbocon levő jelzőlámpákat egymástól 1–2 m távolságra kell elhelyezni.

A fehér fényeknek legalább 4 km-ről, a zöld fénynek legalább 3 km-ről észrevehetőnek kell lennie.

178. A tolt hajócsoport legszélesebb részén alkalmazott zöld, illetve vörösfényű helyzetlámpákat úgy kell elhelyezni, hogy azok fénye a hajó elejtől számítva $112,5^{\circ}$ – $112,5^{\circ}$ -os ívben látható legyen.

A helyzetlámpák fényének legalább 2 km távolságban kell észrevehetőnek lennie.

179. A helyzetlámpák és az alsó fehér fényt mutató jelzőlámpa között legalább 3 m függőleges távolságnak kell lennie.

180. A helyzetlámpákat a hajó felé eső oldalon legalább 0,90 m hosszú ellenzővel kell ellátni, hogy a hajókon keresztül a másik helyzetlámpa fénye látható ne legyen.

181. A tolt hajócsoporthoz farlámpái kék fényének 135°-os íven kell láthatónak lennie éspedig a hajócsoporthoz minden oldalán 67,5°–67,5°-os ívben hátrafelé.

182. A farlámpák fényének legalább 500 m távolságban láthatónak kell lennie.

183. A farlámpáknak a hajó orra felé világítaniuk nem szabad, ezért azokat a hajó felőli oldalon ellenzővel kell ellátni.

184. Ha a menetben levő tolt hajócsoporthoz szembe jövő hajóval találkozik, s az általános szabályoktól eltérően balra tér ki, akkor a «Fordított kitérés» jelzést a tolt hajócsoporthoz legszélső jobboldali hajójáról kell adni.

185. Ha a tolóhajót az uszályok eltakarják, a tolóhajó nevét vagy számát, valamint a hajótulajdonos nevét, a parancsnoki híd oldalaira szerelt, megfelelő nagyságú táblákon fel kell tüntetni.

186. Ha vontatást végező hajó mellévet uszályokkal halad, az nem minősül tolóhajózásnak. Ilyen esetben a helyzetlámpákat a vontatást végező géphajók részére előírt módon, a géphajón kell elhelyezni.

187. Azokat az egyéb jelzéseket, amelyeket a menetben levő vagy lehorgonyzott stb. hajóvonatoknál kell alkalmazni, de a tolóhajózásra vonatkozó szabályokban nincsenek felvétel, a tolóhajózásnál is alkalmazni kell.

K) Úszómunkagépek jelzései

Úszó-munkagépek

188. A működésben levő úszómunkagépek megjelölésére az alábbi jelzéseket kell alkalmazni:

[39.] ÚSZÓMUNKAGÉP MŰKÖDIK!

Nappal

Egy fekete jelzőgömb az árbocon, vagy más jól látható helyen. (39. ábra)

Sötétkor

Egy zöld, illetve vörös fény a hajóut felőli oldalon. (40. ábra)

189. A jelzőgömb átmérőjének 60 cm-nek kell lennie.

A jelzőlámpa fényének legalább 2 km távolságból láthatónak kell lennie.

190. Ha úszómunkagéphez hajó közeledik, a hajó gőzsíppal «Figyelmeztető!» hangjelet köteles adni, amit az úszómunkagépnek meg kell ismételnie s utána a helyzetnek megfelelően a következő jelzést adnia.

[40a.] ÚSZÓMUNKAGÉP MELLETT A HAJÓÚT SZABAD.

Nappal

Egy fekete zászló lengetése az «Úszómunkagép működik!» jelzésen kívül. (41. ábra)

Sötétben

Egy zöld-, illetve vörösfényű kézijelzőlámpának ide-oda való mozgatása az «Úszómunkagép működik!» jelzésen kívül. (42. ábra)

[40b.] ÚSZÓMUNKAGÉP MELLETT A HAJÓÚT NEM SZABAD.

Nappal

Három fekete jelzőgömb az árbocon, vagy más jól látható helyen. (43. ábra)

Sötétben

Három vörös fény az árbocon, vagy más jól látható helyen. (44. ábra)

191. Az «Úszómunkagép mellett a hajóút szabad» jelzést a hajóút felőli oldalon a közeledő hajók felé kell adni, azok elhaladásáig.

192. A fekete jelzőgömböket és a vörös fényt mutató jelzőlámpákat legalább 2–2 m távolságban egymás felett kell elhelyezni.

193. A jelzőlámpák fényének legalább 2 km távolságból észrevehetőnek kell lennie.

194. A jelzőgömbök átmérőjének 60 cm-nek kell lennie.

195. Az úszómunkagépek által ledobott horgonyok helyét nappal bármilyen úszóval, sötétben zöld-, illetve vörös fényt mutató jelzőlámpával kell megjelölni. (45, 46. ábra)

196. Ha az úszómunkagép nem működik, akkor azt sötétben a 119. pontban foglaltak szerint horgonylámpával kell megjelölni.

L) Tutajokon alkalmazandó jelzések

197. A tutajok részére előírt jelzések alkalmazása a tutajvezető kötelessége. A jelzések helyes alkalmazásáért, továbbá a hajókon, a hajóútban adott, illetve alkalmazott jelzések figyelembe vételéért a tutajvezető felelős.

198. A tutajokon az alábbi jelzéseket kell alkalmazni:

[41.] ERESZKEDŐ TUTAJ.

Nappal

Jelzést alkalmazni nem kell.

Sötétben

Egy fehér fény. Ezenkívül ha hajó közeledik, egy fehér fényű kézijelzőlámpát kell a hajó felé ide-oda mozgatni, annak elhaladásáig. (47. ábra)

199. Az állandó fehér fényű lámpának minden oldalról legalább 1 km távolságból láthatónak kell lennie.

200. Kedvezőtlen látási viszonyok mellett tutajoknak ereszkedni tilos.

[42.] POLYÓN HORGONYZÓ VAGY KIKÖTÖTT TUTAJ.

Nappal

Jelzést alkalmazni nem kell.

Sötétben

Egy-egy fehér fény a tutaj hajóút felőli oldalának elején, illetve végén. (48. ábra)

201. A jelzőlámpákat megfelelő magasságban, de legfeljebb 6 m-re a víz színe felett kell elhelyezni s azok fényének minden oldalról legalább 1 km távolságban láthatónak kell lennie.

[43.] YONTATOTT TUTAJ.

Nappal

Jelzést alkalmazni nem kell.

Tutajok

Sötétben

Egy fehér fény folyamatos villanása a közeledő hajó felé. (49. ábra)

202. A fehér fényt az utolsó tutajról kell adni, a mögötte közeledő hajó felé.

203. A fehér fénynek legalább 1 km távolságból láthatónak kell lennie.

[44.] ZÁTONYON FENNAKADT TUTAJ.

Nappal

Két, bármilyen színű jelzőgomb egymás felett. (50. ábra)

Sötétben

Két vörös fény egymás felett.

204. A zátonyon fennakadt tutajokon a jelzőgombokat függőlegesen egymás felett 1–2 m, a jelzőlámpákat 1,5–2 m távolságra kell elhelyezni.

205. A jelzőlámpák fényének minden oldalról legalább 1 km távolságból láthatónak kell lennie.

Kompok

M) Kompokon alkalmazandó jelzések

206. A kompok részére előírt jelzések alkalmazása a vezetőrévész kötelessége. Azok helyes alkalmazásáért és a kompok részére adott jelzések figyelembenévéért a vezetőrévész a felelős.

207. A géphajók kötelesek a komphoz közeledve a révészek figyelmeztetésére «Figyelmeztető!» hangsínt adni, hogy a révkötelet eressék le és a hajóútból térjenek ki. Egyéb hajók és a tutajok hangos szóbeli értesítéssel hívják fel erre a révészek figyelmét.

208. A «Figyelmeztető!» hangsírre, illetve a szóbeli felhívásra a révészeknek a kompkötelet azonnal le kell ereszteniük, ha pedig a komp úton van, azonnal ahhoz a parthoz kell mennie, amelyen a hajó vagy a tutaj útjából előbb kitérhet.

A kompon a következő jelzéseket kell alkalmazni:

[45a] RÉVKÖTÉL KIFESZÍTVE.

Nappal

Egy fehér zászló lengetése a közeledő hajó felé. (51. ábra)

Sötétben

Egy fehér fényt mutató kézijelzőlámpának ide-oda való mozgatása a közeledő hajó felé. (52. ábra)

209. Kedvezőtlen látási viszonyok esetén annak jelzésére, hogy a révkötél ki van feszítve, vagy a komp közlekedik, a komp vezetője kürttel vagy szócsővel ismételt erős figyelmeztető hangjelet köteles adni.

Kedvezőtlen látási viszonyok esetén és sötétben tilos a révkötelel állandóan kifeszítve tartani.

210. Sötétben, ha a komp közlekedik és a révkötél ideiglenesen ki van feszítve, a komp vezetője köteles «Révkötél kifeszítve» jelzést adni mindaddig, amíg a révkötelel le nem eresztték. Ezt a jelzést folytatónlagosan kell adni, tekintet nélkül arra, hogy a komp vezetője a közeledő géperejű, vagy egyéb hajóknak vagy tutajoknak figyelmeztető jelzését hallott-e vagy sem.

211. A fehér fénynek minden oldalról legalább 1 km távolságából láthatónak kell lennie.

[45b] RÉVKÖTÉL LEERESZTVE.

Nappal

Egy fehér zászló a kompon vagy a parton, jól látható helyen. (53. ábra)

Sötétben

Egy fehér fény a kompon, a hajóút minden irányából legalább 1 km-ről látható helyen. (54. ábra)

212. A kompokon alkalmazandó fehér zászlók nagyságának $1,0 \times 0,70$ m-nek kell lennie.

213. A révközlekedés helyének megjelölésére vonatkozó szabályokat a 300—303. pont tartalmazza.

N) A parancsjelző készülék jelzései

a) Hajóműveletek jelzései

214. A parancsjelző készülékkel a következő jelzések adhatók.

Parancsjelző-készülék

Hajóműveleti jelzés

Előre és hátra irányban:

- a) EGÉSZ LASSAN!
- b) TÖBB ERŐ!
- c) FÉLERŐ!
- d) EGÉSZERŐ!
- e) TÚLERŐ!
- f) HAJÓMŰVELET KEZDŐDIK!
- g) HAJÓMŰVELET BEFEJEZŐDÖTT!
- h) ÁLLJ ! A készülék középállása

215. A parancsnoki hídról a gépműveletekre vonatkozó utasításokat a parancsjelző készüléken kell a gépházba továbbítani. A kapott jelzéseket a gépházból a készüléken nyugtázni kell.

216. A parancsjelző készülék adó- és vevőkészülékből áll. A jelzést adó készülék a parancsnoki hídon, vagy a kormányállásban, vagy minden helyen, a jelzést vevő készülék pedig a gépházban van elhelyezve. Mind az adó-, mind a vevőkészülék jelzést mutató lapjai azonos beosztásúak.

A készülék a látható jelzéseken kívül egyidejűleg figyelmeztető hangot is ad, minden szolgálati helyen.

217. Ha a parancsjelző készüléket bármely okból ki kell iktatni, azt a parancsnoki hídról a lábbillentyűvel működtethető huzalos csengővel kell a gépházba jelezni. Ezután a parancsokat a szócsövön kell a gépház részére kiadni, amelyekre a gépházban minden éberen figyelni kell.

218. A szócső csak parancsok adására használható. A szócsövön történő parancsadás és parancsvétel gyakorlása végett a parancsokat időnként szócsövön kell adni akkor is, ha a parancsjelző készülék jól működik.

219. A 214. a)-d) pontban felsorolt jelzéseket a készülék karjának a megfelelő beosztásba való állításával, az f) és g) pontban felsorolt jelzéseket pedig a készülék karjának a középállásból való egyszeri le- és felhúzással kell adni. A «Túlerő!»-t a készülék karjának kétszeri felhúzással és utána «Egészerő!»-re való állításával kell jelezni.

220. A 214. pontban felsorolt jelzések minden rendszerű készülékkel adhatók, kivéve a «Túlerő!», a «Hajóművelet kezdődik!» és «Hajóművelet befejeződött!»

jelzést, amelyeket a villamosvezérlésű készülékeknél villamoskúrttel kell adni.

b) Vészjelzés adása a hajó gépházából

**Gépházi
vészjelzés**

221. Hajógépet megindítani, vagy menetben levő hajó főgépét megállítani, továbbá a géperőn változtatni csak a jelzőberendezésen adott parancsra szabad. Előmelegítésnél vagy kerékjavításnál szükséges gépfordítást is csak a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt előzetes engedélye után szabad elkezdeni.

222. Ha működésben levő hajógépnél valaki életveszélyes helyzetbe kerül, vagy olyan természetű géphiba fordul elő, mely a hajó vagy a gép épségét közvetlenül veszélyezteti, a gépházból a parancsnoki hídra vészjelzést kell adni.

Vészjelzést csak végszükség esetén szabad adni!

223. A vészjelzést a mechanikus parancsjelző készüléknél a berendezés karjának egyik végpontról a másikra egymás után háromszor történő áthúzásával kell adni, majd a kart az «Állj!» beosztásra állítani.

Az elektromos vezérlésű parancsjelző készülékeknel a vészjelzést a villamoskúrt többszöri egymás után való megszólaltatásával kell adni és a készülék karját egyidejűleg «Állj!» beosztásra állítani.

Csak szócsővel felszerelt hajókon a vészjelzést a gépházban levő huzalos csengő többszöri erőteljes megszólaltatásával kell adni.

224. A parancsnoki hídon a vészjelzés tudomásulvételét a parancsjelző készülék karjának egyszeri áthúzásával, szócsővel felszerelt hajón pedig a gépház csengőjével kell jelezni.

A parancsnoki hídon szolgálatot teljesítő tiszt köteles a gép leállítására azonnal engedélyt adni, vagyis a parancsjelző készüléken, illetve a szócsövön «Állj!» jelzést adni, kivéve ha ezzel emberéletet veszélyeztetne, vagy a hajó pusztulását okozná. A hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tisztnek azonban az utóbbi esetben is minden el kell követnie, hogy a gép mielőbb leállítható legyen.

225. A vészjelzés adásával egyidejűleg a szolgálatban levő géptiszt, a mellette szolgálatot teljesítő hajó-

gőzgépkezelőt (hajómotorkezelőt), hajóépkenőt vagy hajókazánfűtőt a parancsnoki hídra köteles küldeni, hogy a történtekről jelentést tegyen.

0) Hajóállomások által rendkívüli esetekben adható jelzések

Pótrendelet

[46.] PÓTRENDELET!

Nappal

A magyar zászló lengetése a közeledő hajó felé. (55. ábra)

Sötétben

Egy fehér fényt mutató kézijelzőlámpának ide-oda való mozgatása a közeledő hajó felé. (56. ábra)

226. Ha útban levő hajónak pótrendeletet kell adni (pl. uszály visszahagyása stb. miatt), azt annak a hajóállomásnak vezetője útján kell közvetíteni, ahol a hajó legközelebb megáll, vagy amely előtt elhalad.

227. Ha a pótrendelet közvetítésére olyan hajóállomás kap utasítást, ahol a hajó nem áll meg, akkor ez a hajóállomás a fenti jelzéssel köteles a közeledő hajót figyelmeztetni, hogy részére pótrendelet érkezett. A hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt köteles azt átvenni és annak értelmében eljárni.

Darabáru berakás

[47.] DARABÁRU BERAKÁS!

Nappal

Egy kék lobogó. (57. ábra)

Sötétben

Egy fehér fény a horgonylámpa alatt. (58. á.)

228. Ha hajóállomáson olyan darabáru vár berakásra, mely a menetrendszerű teherjáratban közlekedő, de a hajóállomáson meg nem álló hajóval kerül elszállításra, akkor a megfelelő irányban közlekedő hajót a fenti jelzéssel kell figyelmeztetni arra, hogy a berakás miatt megálljon. A lobogót a pontonon levő lobogórúdra kell felhúzni. A hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt köteles a kapott jelzés szerint eljárni.

P) Elvontatásra váró uszályok jelzése**[48.] USZÁLYT ELVONTATNI!****Nappal**

A magyar zászló az uszályon. (59. ábra)

Sötétben

Egy fehér fényt mutató kézijelzőlámpának ide-oda való mozgása. (60. ábra)

**Felhívás
uszály el-
vontatására**

229. Ha közbenső hajóállomáson uszály ki- vagy berakását befejezték, de annak elvontatására géphajó közvetlenül rendelkezést nem kapott, akkor az uszályon a fenti jelzést kell alkalmazni.

A megfelelő irányban haladó géphajók kötelesek e jelzést figyelembe venni és ha akadálya nincsen, az uszályt elvontatni.

230. A magyar zászlót az uszálynak azon a részén kell elhelyezni, a fényjelzést pedig abba az irányba kell adni, amely irányba az uszályt el kell vontatni.

R) Telelőparancsnokság hajójának megjelölése**[49.] TELELŐPARANCSNOKSÁG.****Nappal**

A magyar lobogó a telelőparancsnok hajójának előárbocán. (61. ábra)

**Telelő-
parancsnok-
ság**

Sötétben

Egy vörös fény a telelő parancsnok hajójának árbocán. (62. ábra)

231. A telelőhelyeken a telelőparancsnok hajóját könnyebb tájékozódás céljából a fenti jelzéssel kell megjelölni.

S) Egyes hajókon alkalmazandó, jelzések jellegével nem bíró, lobogók stb.**MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG LOBOGÓJA.**

232. A magyar lobogónak a hajókon való viselésére nézve a jelzési utasítás I. fejezetében foglalt szabályokat kell figyelembe venni.

**Magyar
lobogó**

Vállalati
lobogók

VÁLLALATI LOBOGÓK.

233. A vállalati lobogót a belföldön közlekedő hajók előárbocára kell felhúzni vasárnapokon, nemzeti ünnepeken, valamint külön rendeletben előírt esetekben (lásd az I. fejezetet).

Belforgalmi
lobogó

BELFORGALMI LOBOGÓ.

Egy fehér lobogó, középen kötéllel körülfont kétágú horgony. A lobogó bal felső sarkában egy «B» betű. A horgony, a horgonykötél és a «B» betű sötétkék. (63. ábra)

234. A belforgalmi lobogót a Budapest—Dorog között közlekedő hajóvonatok géphajójának előárbocára kell felhúzni, annak jelzésére, hogy a hajóvonat csak a belforgalomban közlekedik és rakománya be-, illetve kiléptetést nem igényel. A belforgalmi lobogót viselő hajóknak Szobon az áthaladáskor gózsíppal öt hosszú hangot kell adniok.

Járvány-
lobogó

JÁRVÁNYLOBOGÓ.

Egy sárga lobogó. (64. ábra)]

235. A járványlobogót a hajók előárbocára kell felhúzni akkor, ha a hajón járványos betegség fordul elő, vagy ha a hajó egészségügyi szempontból fertőtenítés alatt áll.

A járványlobogó fel- és lehúzását járvány esetén a hatósági orvos, fertőtenítéskor pedig a hajó vezetője rendeli el.

236. Járványlobogóval megjelölt hajót a többi hajótól elkülönítve kell kikötni vagy lehorgonyozni.

A járványlobogót viselő hajó mellé vízijárművel kikötni tilos.

Kislámpa

FEHÉR, HOMÁLYOSFÉNYŰ KISLÁMPA.

237. Hajóvonatoknál a vontatást végző hajón a menetirányt tekintve hátrafelé, fehér, homályos fényt mutató lámpát kell a kémény mögött elhelyezni. E lámpa fényének előlről nem szabad láthatónak lennie.

E lámpa után igazodhatnak a vontatott hajók.

HOSSZTENGELYTÁRCSA.

**Hosszten-
gelytárcsa**

Nappal és sötétbén

Egy köralakú vörös tárcsa, fehér szegéllyel
a hajó farán, középen. (65. ábra)

238. A hossztengelytárcsa a hajó fordulásának megfigyelését segíti elő.

A hossztengelytárcsát a hajó hossztengelyére merőleges irányban és olyan magasságban kell elhelyezni, hogy a kormányállásból mindenkor megfigyelhető legyen.

239. A hossztengelytárcsát olyan hajókon kell alkalmazni, ahol a hajó felépítménye miatt a kormányállásból a hajó fara nem látható.

IV. FEJEZET

ÁLTALÁNOS HATÁROZMÁNYOK A HAJÓUTAK JELZŐIRE ÉS A VELÜK ADHATÓ JELZÉSEKRE

240. A hajóutak jelzései egységesek.

241. A hajóutakon alkalmazott jelzőket a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium V. Hajózási Főosztálya által megadott irányelvek szerint és helyeken az Országos Vízügyi Főigazgatóság — a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság útján — állítja fel, tartja karban és felelős azok kifogástalan működéséért.

A hajóutakon alkalmazott jelzőket az érdekeltek hajósszemélyzetnek a leg pontosabban ismernie kell.

A hajóutakon alkalmazott jelzőket, az azokkal adott jelzéseket, valamint a hajóutak esetleges változásait a hajó vezetőjének, illetve a szolgálatban levő tiszteknek és a kormányosnak állandóan figyelnie kell.

242. A hajóutak jelzői általában helyhezkötött létesítmények. A jelzők külső alakja, illetve a velük adott jelzés képe általában meghatározza a jelzők rendeltetését is.

243. A hajóutak jelzői a következők :

- a) mederkitűzések,
- b) parti irányjelek,
- c) figyelmeztető jelek és
- d) forgalomszabályozó jelzések.

244. A hajóutak jelzői a hajózható meder szélére, irányára, mélységére, veszélyes pontjaira hívják fel a figyelmet és a hajók közlekedéséhez, valamint a hajó-műveletekhez nyújtanak támpontot.

Egységes
jelzési
rendszer

A hajóutak
jelzőinek
alkalmazása

A jelzők
külső alakja

A jelzők
csoportosi-
tása

A jelzők
célna

Meder- kitűzések	245. A meder kitűzések a következők: a) a hajózható meder szélét jelző kitűzések, b) a folyamszabályozási művek kitűzései, c) a mederszelvényezési munkák kitűzései.
Parti irányjelek	246. A parti irányjelek a következők: a) egyszerű (kar nélküli) parti irányjelek, b) téli kikötők bejáratának irányjele, c) karos irányjelek, d) feltakaró irányjelek.
Figyelmez- tető jelek	247. A figyelmeztető jelek a következők: a) a hajózható hídnýilás figyelmeztető jele, b) a folyók felett átveszített vezetékek figyelmeztető jele, c) révátkelőhelyek figyelmeztető jele, d) horgonyzás eltáltásának figyelmeztető jele, e) horgonyzóhely figyelmeztető jele, f) vízállásjelző tábla, g) gázlók adatait jelző tábla, h) folyamkilométer tábla.
Forgalom- szabályozó jelzések	248. A forgalomszabályozó jelzések a következők: a) zsilipeken alkalmazott jelzők, b) a mellékágakból a főmederbe való kihajózást szabályozó jelzések, c) a hajóhíd hídnýiláson való átbocsátást szabályozó jelzések.
Jelzőkben beállott változás Jelzőkkel szemben tár- masztott kö- vetelmények	249. A hajózó személyzetet a hajóutakon levő jelzőkben beállott változásokról értesíteni kell. 250. A jelzők számának, elhelyezésének és működésének a biztonságos és akadály nélküli hajózás követelményeinek meg kell felelniük. A jelzőket úgy kell elhelyezni, hogy azok környezetükben tisztán és élesen kiemelkedjenek.
Ki nem világított jelzők	251. A jelzőknek a jég elvonulásától a jég újból való megjelenésig terjedő időszakban állandónan működniük kell. 252. Ha a hajóúton levő jelzők a szabályok ellenére nincsenek ki- vagy megvilágítva, akkor az 53. pontban foglaltak szerint kell eljárni.

A) Mederkitűzések

253. A mederkitűzések a hajózható mederben levő hajózási akadályokat (szikla, zátony, rönk, roncs, folyam-szabályozási művek stb.) és a hajót elágazását jelzik.

a) A hajózható meder szélét jelző kitűzések

[50a.] JOBBOLDALI MEDERKITŰZÉS.**Nappal**

Egy kör alakú tömör vagy áttört fekete tárcsa, fehér szegéllyel. (66. ábra)

Sötétben

Egy villanó zöld fény. (67. ábra)

[50b.] BALOLDALI MEDERKITŰZÉS.**Nappal**

Egy háromszög alakú tömör vagy áttört vörös tábla, fehér szegéllyel. (68. ábra)

Sötétben

Egy villanó vörös fény. (69. ábra)

254. A «jobboldali mederkitűzés» a hajóútnak a jobbpart felé eső szélét és a jobboldali hajózási akadályokat, a «Baloldali mederkitűzés» a hajóútnak a balpart felé eső szélét és a baloldali hajózási akadályokat jelzi.

255. A hajót kitűzése a vízálláshoz igazodik, ezért az egyes folyószakaszokon a hajózható meder szélét jelző kitűzések száma növekedhet vagy csökkenhet.

256. A kitűzések lehetnek állandók vagy időszakosak. Az időszakos mederkitűzések jelzőtárcsái és táblái kisebbek, mint az állandóké, de jelzési képei azonosak.

Az állandó kitűzések azokra az akadályokra hívják fel a figyelmet, amelyek a hajózást állandóan és minden vízállásnál veszélyeztetik.

Az időszakos kitűzéseket csak a rendes vízállástól eltérő vízállásnál (kisvíz, árvíz stb.) helyezik el a hajót megjelölésére.

257. A kitűzések jelzést mutató tárcsái, táblái és jelzőlámpái úszókra vannak felszerelve. Az úszók lehet-

**Meder-
kitűzések**

**Jobb-
és baloldal
mederkitű-
zés**

nek fából vagy bádogból (bóják). Ahol csak nappali hajózás van, úszóként szálfákát, vagy kitűző karókat is alkalmaznak.

A hajót jobboldalán levő úszók fekete, a hajót baloldalán levők vörös színűre vannak festve.

Minden állandó úszóra annak a folyamkilométernek száma van feltűnően feljegyezve, amelynek közelében az úszó el van helyezve.

258. A nappali mederkitűzéseknek legalább 2 km, a sötétben való használatra előírt mederkitűzéseknek legalább 4–5 km-ről láthatónak kell lenniök.

259. A mederkitűzések kivilágítására nézve minden a hajózási idény megkezdésekor történik intézkedés, amiről a hajózó személyzetet értesíteni kell.

Az időszakos mederkitűzések sötétben nincsenek kivilágítva.

Középmeder- kitűzés

[50c.] KÖZÉPMEDERKITŰZÉS.

Nappal

Két tömör vagy áttört csonka kúp, alapjával egymásra helyezve, függőleges fehér-fekete csíkozással. (70. ábra)

Sötétben

Egy villanó lámpa, amely felső felében zöld, alsó felében vörös fényt mutat. (71. ábra)

260. A «Középmederkitűzés» a hajót kettéágazását, ezenkívül a hajót szélét és a hajóútban található hajózási akadályokat jelzi.

261. A «Középmederkitűzés»-t csak akkor kell állítani, ha a folyó minden ága hajózható.

262. A «Középmederkitűzés» úszóra van felszerelve, amely fehér-fekete színű.

263. A «Középmederkitűzés»-nek nappal legalább 2 km, sötétben legalább 4–5 km-ről láthatónak kell lennie.

264. A kivilágításra nézve minden a hajózási idény megkezdésekor történik intézkedés, amiről a hajózó személyzetet értesíteni kell.

b) Folyamszabályozási művek kitűzései**[51a.] JOBBOLDALI «VIGYÁZZ!» MEDERKITŰZÉS.****Nappal és sötétben**

Egy fehér szorzójel. A szorzójel alatt egy kerek fekete tárcsa, fehér szegéllyel. (72. á.)

[51b.] BALOLDALI «VIGYÁZZ!» MEDERKITŰZÉS.**Nappal és sötétben**

Egy fehér szorzójel. A szorzójel alatt egy háromszögalmakú vörös tábla, fehér szegéllyel. (73. ábra)

265. Azok a folyamszabályozási művek, sarkantyúk, párhuzamművek, töltések és egyéb hasonló létesítmények, amelyek a part felől a hajóútba nyúlnak és a hajózás részére akadályt képeznek, a folyó jobb-, illetve baloldalának megfelelő «Vigyázz!» mederkitűzéssel vannak megjelölve.

266. A szorzójel szárainak végére vörös, prizmás üveg van felszerelve. Az oszlop fehérszínű.

c) Mederszelvényezési munkák kitűzései

267. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság szervei a folyókon esetenként mederszelvényezési munkálatokat végeznek, amelyek során a hajóutat lehorgonyzott csónakokon át kifeszített drótkötéllel lezárják.

A hajók figyelmeztetésére a munkálatok helyén ideiglenes figyelmeztető őrököt állítanak fel, akik a közeledő hajók részére csónakokban elhelyezett kék zászlóval jelzik a hajótat.

268. E munkákkal kapcsolatos egyéb intézkedések, továbbá a kivételesen sötétben végzett munkálatok esetén alkalmazandó kitűzésekre nézve esetről esetre a «Hajósoknak szóló hirdetmény»-ben történik intézkedés.

269. Minthogy a kifeszített drótkötélnek a közeledő hajók előtt való leengedése időt igényel, feltétlenül

„Vigyázz!”
meder-
kitűzés

Mederszel-
vényezési
kitűzések

A parti
irányjelek
rendeltetése

Egyszerű
jobb- és bal-
parti
irányjel

szükséges, hogy a hajók a szelvényezési munkálatokra figyelemmel legyenek.

270. Hasonlóképpen kell eljárni a folyamszabályozási, hidépítési stb. munkálatoknál is.

B) Parti irányjelek

271. A parti irányjelek a hajózási útirányt mutatják.

272. A lefelé menő hajók a jobbparti irányjeleket jobbra, a balparti irányjeleket balra, a felfelé menő hajók a jobb- és balparti irányjeleket balra, illetve jobbra kötelesek elhagyni.

273. A parti irányjelek sötétben ki vannak világítva, oszlopai fehérszínűek.

a) Egyszerű parti irányjelek

[52a.] EGYSZERŰ JOBBPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Kerek fekete tárcsa. (74. ábra)

Sötétben

Egy villanó zöld fény. (75. ábra)

[52b.] EGYSZERŰ BALPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Egy háromszögátlósan vörös tábla. (76. ábra)

Sötétben

Egy villanó vörös fény. (77. ábra)

274. Az egyszerű jobb- és balparti irányjelek a hajóút irányát mutatják és a mederkítőkkel együtt megjelölik a jobb, illetve balpart felé eső hajóutat.

275. Az oszlop tetejére szerelt zöld, illetve vörös fényt mutató jelzőlámpa körbe világít.

276. Az egyszerű jobb- és balparti irányjelek a hajózási szakaszoktól függően úgy vannak elhelyezve, hogy azok 2-5 km távolságból észrevehetők legyenek.

277. Ugyanezeket az irányjeleket alkalmazzák a szigeteken is, a sziget és a jobb-, illetve balpart között húzódó hajóút jelzésére.

[52c.] EGYSZERŰ KÖZÉPIRÁNYJEL A SZIGETEKEN.

Nappal

Két, alapjával egymásra helyezett tömör, vagy áttört csonka kúp, függőleges fehér-fekete csíkozással. (78. ábra)

Sötétben

Egy villanó fény, amely felső felében zöld, alsó felében vörös fényt mutat. (79. ábra)

278. A szigeteken alkalmazott középirányjelek ott vannak felállítva, ahol a szigetek a folyót két hajózható ágra bontják, illetve ahol a hajóút kettéágazik s az a sziget minden két oldalán hajózható.

279. A szigeteken felállított egyszerű középirányjelek a hajózási szakaszoktól függően úgy vannak elhelyezve, hogy azok legalább 2-5 km távolságból észrevehetők legyenek.

280. A hajóút kettéválása középmederkitűzéssel is jelezhető.

b) Téli kikötők bejáratának irányjele

[53.] TÉLIKIKÖTŐ.

Nappal

Jelzést nem kell alkalmazni. (80. ábra)

Sötétben

Egy villanó fehér fény. (81. ábra)

281. A téli kikötők bejáratánál «Télikikötő» irányjelek vannak felállítva, amelyek sötétben fehér fényt mutatnak. A jelzőlámpa oszlopa fehér színű. A fehér fénynek 1,5–2 km távolságból láthatónak kell lennie.

282. A «Télikikötő» irányjel 1,5 m magas és 2×1 m széles alapzaton áll, amelyen a hajóút felőli oldalon a télikikötő nevének rajta kell lennie s azt sötétben meg kell világítani.

283. Ugyanezt a jelzést alkalmazzák egyéb kikötőknél is. (Pl. petróleum medence, kereskedelmi medence stb.)

Ezeknél azonban az előző pontban említett alapzatot nem alkalmazzák.

Egyszerű
középirány-
jel a szige-
teken

Télikikötő

c) Karos irányjelek

Egykarú
Irányjelek

[54a.] EGYKARÚ JOBBPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Egy 50–60°-os szög alatt felfelé álló fehér jelzőkar, alatta a hajóút felé egy négyzet-alakú fehér tábla, középen egyharmad szélességben függőleges fekete sáv. (82. ábra)

Sötétben

Egy villanó zöld fény. (83. ábra)

[54b.] EGYKARÚ BALPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Egy 50–60°-os szög alatt felfelé álló fehér jelzőkar, alatta a hajóút felé egy négyzet-alakú vörös tábla, középen egyharmad szélességben függőleges fehér sáv. (84. ábra)

Sötétben

Egy villanó vörös fény. (85. ábra)

284. Az egykarú irányjelek a hajóút jobb-, illetve balpartján vannak felállítva s a másik part felé tartó hajóút kezdetét, végét és irányát jelzik.

285. Az egykarú irányjeleket a hajózási szakasznak megfelelően úgy helyezik el, hogy azok 2–7 km távolságból észrevehetők legyenek.

286. Az oszlop tetejére szerelt zöld, illetve vörös fényt mutató jelzőlámpa körbe világít.

Kétkarú
Irányjelek

[55a.] KÉTKARÚ JOBBPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Két, 50–60°-os szög alatt felfelé álló fehér jelzőkar, alatta a hajóút felé egy négyzet-szög-alakú fehér tábla, középen egyharmad szélességben függőleges fekete sáv. (86. ábra)

Sötétben

Egy villanó zöld fény. (87. ábra)

[55b.] KÉTKARÚ BALPARTI IRÁNYJEL.

Nappal

Két, 50–60°-os szög alatt felfelé álló fehér jelzőkar, alatta a hajóút felé egy négyzet-alakú vörös tábla, középen egyharmad szélességben függőleges fehér sáv. (88. á.)

Sötétben

Egy villanó vörös fény. (89. ábra)

287. A kétkarú irányjelek a hajóút jobb-, illetve balpartján vannak felállítva és a másik part felé tartó hajóút két irányát, valamint ezen irányok kezdetét és végét jelzik.

288. Az oszlop tetejére szerelt zöld, illetve vörös fényt mutató jelzőlámpa körbe világít.

289. A kétkarú irányjeleket a hajózási szakaszoknak megfelelően úgy helyezik el, hogy azok 2–7 km távol-ságból észrevehetők legyenek.

d) Feltakaró irányjelek

[56a.] JOBBPARTI FELTAKARÓ IRÁNYJEL.

Nappal

A feltakaró irányjelnek a menetirányt tekintve első oszlopán egy háromszögalakú fehér tábla, középen függőleges fekete sávval.

A hátsó oszlopon négyzetalakú fehér tábla, középen függőleges fekete sávval.

A táblák a feltakaró jelek irányára merőlegesen vannak elhelyezve. (90. ábra)

Sötétben

Az első oszlopon egy villanó, a hátsó oszlopon egy állandó zöld fény. (91. ábra)

[56b.] BALPARTI FELTAKARÓ IRÁNYJEL.

Nappal

A feltakaró irányjelnek a menetirányt tekintve első oszlopán egy háromszögalakú vörös tábla, középen függőleges fehér sávval. (92. ábra)

Feltakaró
irányjelek

A hátsó oszlopon négyszögalakú vörös tábla, középen függőleges fehér sávval. A táblák a feltakaró jelek irányára merőlegesen vannak elhelyezve.

Sötétben

Az első oszlopon egy villanó, a hátsó oszlopon egy állandó vörös fény. (93. ábra)

290. A feltakaró irányjel két egymás mögött állított árbocra szerelt kettős jelzőberendezés. A két egymás mögött levő jelzési képnek a hajó felé meg-hosszabbított vonala, a hajóút tengelyét mutatja.

291. A feltakaró irányjelek a hajózási szakaszoktól függően úgy vannak elhelyezve, hogy azok legalább 5–7 km távolságból észrevehetők legyenek.

C) Figyelmeztető jelek

292. A figyelmeztető jelek a parton, vagy a hidakon vannak elhelyezve és a hajók vezetésénél, valamint a hajóműveleteknél hívják fel a figyelmet és nyújtanak tájékoztatást a szükséges teendőkre.

a) Hajózási hídnnyílások figyelmeztető jele

293. Azok a hídnnyílások, melyeket a hajók, tutajok áthaladására kijelölnek «Hajózási hídnnyílás» figyelmeztető jellel vannak megjelölve.

A hajók, tutajok csak e figyelmeztető jellel megjelölt hídnnyílásokon át közlekedhetnek.

[57.] HAJÓZÁSI HÍDNYÍLÁS.

Nappal

Egy négyzetelakú tábla, átlóval két háromszögre osztva, amelyen a bal felső háromszög vörös, a jobb alsó háromszög fehér színű. (94. ábra)

Sötétben

Két vörös fény egymás felett. Ezenkívül azokon a hídpilléreken, amelyek között a hajóút vezet, egy zöld, illetve vörös fény. (95. ábra)

294. A «Hajózási hídnyílás» figyelmeztető jel a hajóút tengelyében van elhelyezve.

295. A két vörös fényt mutató jelzőlámpa a «Hajózási hídnyílás» tábla felett van elhelyezve, s azok csak a behajózás oldala felől láthatók.

296. Ha a hajóút részére kijelölt pillérek között a folyó nem teljes szélességben hajózható, akkor a hajóút szélét a pillérek között jelzik. (96., 97. ábra)

Ilyen esetben a hajóút
j o b b o l d a l i s z é l e nappal egy köralakú fekete tárcsával, sötétben egy zöld fénnnyel,
a b a l o l d a l i s z é l e nappal egy háromszög-alakú vörös táblával, sötétben egy vörös fénnnyel van megjelölve.

E jelzések a hidak alsó szélén vagy az alatt vannak elhelyezve.

E jelzések alkalmazása esetén a hídpilléreken zöld, illetve vörös fény nincsen.

b) A folyók felett átfeszített vezetékekre figyelmeztető jel

297. A folyók felett átfeszített vezetékre az alábbi figyelmeztető jel hívja fel a figyelmet :

[58.] FOLYÓ FELETT ÁTFESZÍTETT VEZETÉK.

Nappal

Egy álló téglalap alakú fehér tábla, vörös szegéllyel. A tábla közepén vörös villámjel. (98. ábra)

Sötétben

A táblát fehér fénnnyel megvilágítják.

298. E figyelmeztető jelek az átfeszített vezetéktől legalább 250–250 m távolságban minden parton, minden irányban és legalább 4–6 m magasságban vannak felállítva.

299. A figyelmeztető jel oszlopa fehér, a tábla nagysága 1,5 × 2 m.

**Folyók
felett
átfeszített
vezeték**

Rév-
átkelőhely

c) Révátkelőhely figyelmeztető jele

300. A révátkelőhelyre «Révátkelőhely» figyelmeztető jel hívja fel a figyelmet.

[59.] RÉVÁTKELŐHELY.

Nappal

Egy kerek fehér tárcsa, középen fekete felkiáltó jel. (99. ábra)

Sötétben

A táblát fehér fényvel megvilágítják.

301. E figyelmeztető jelek minden parton, minden irányban az átkelés helyétől legalább 250—250 m-re, a legmagasabb vízszinttől számítva 4—6 m magasságban, jól látható helyen állanak.

302. A figyelmeztető jel oszlopa fehér, a tábla átmérője 1—1,5 m.

303. A kompok megjelölésére és a hajóknak a révátkelőhelyeken való közlekedésére vonatkozó szabályokat a 206—212. pont tartalmazza.

Horgony-
tilalmi tábla

d) Horgonyzás előírtásának figyelmeztető jele

304. A folyóknak azokon a szakaszain, ahol kábelek, csövek stb. vannak lefektetve, a hajóknak és tutajoknak sem kikötni, sem pedig horgonyukat, láncukat a meder fenekén vonszolni nem szabad.

Ezeket a szakaszokat a parton minden irányban a vezetéktől legalább 50—50 m-re «Horgonyozni tilos!» figyelmeztető jellet jelölik meg.

[60.] HORGONYOZNI TILOS!

Nappal

Egy négyzetlakú fehér tábla, azon egy fordított kétágú fekete horgony. (100. ábra)

Sötétben

A táblát fehér fényvel megvilágítják.

305. A «Horgonyozni tilos!» figyelmeztető jelet a vízparton a legmagasabb vízsinttől számítva 4–6 m magasságban helyezik el.

306. A figyelmeztető jel oszlopa fehér, a tábla nagysága $1,5 \times 1,5$ m.

e) **Horgonyzó hely** figyelmeztető jele:

307. A leggyakoribb horgonyzó helyeket «Horgonyzó hely» figyelmeztető jellel jelölik meg.

[61.] HORGONYZÓHELY.

Nappal

Egy kerek fehér tárcsa, azon egy szárával felfelé álló kétágú fekete horgony. (101. á.)

Sötétkor

A tárcsát fehér fénnnyel megvilágítják.

308. A «Horgonyzó hely» figyelmeztető jel a parton van felállítva.

309. A figyelmeztető jel oszlopa fehér, magassága 4–6 m, a tárcsa átmérője 1,5 m.

f) **Fordítóhely** figyelmeztető jele

310. A magyar folyók hajóútjain a hajók fordításának a rendes vízállás mellett általában nincsen akadálya. A fordítás helyét az összes körülmények pontos figyelembevételével mindenkor a hajó vezetője, illetve a szolgálatban levő tiszt határozza meg.

Az olyan hajózási szakaszokon, ahol a hajóút viszonyai miatt csak egyes helyeken fordíthatnak, a fordítás helyét a parton felállított «Fordítóhely» figyelmeztető jellel jelölik meg.

[62.] FORDITÓHELY.

Nappal

Egy négyzetlakú fehér tábla, azon két, nyílban végződő, egymásba illeszkedő fekete körív. (102. ábra)

Horgonyzó hely

Fordítóhely

Sötétben

A táblát fehér fénnyel megvilágítják.

311. A fordítóhely figyelmeztető jelének oszlopa 2–3 m magas, fehér színű. A tábla nagysága 1,5 × 1,5 m.

Jelzés jellegével nem bíró figyelmeztető jelek

g) Vízállásjelző tábla

312. A hajók vezetői, illetve a szolgálatban levő tisztek és kormányosok a nehezen hajózható szakasz hajózási viszonyairól a vízállásjelző táblák útján is kötelesek tájékozódni. (103. ábra)

A vízállásjelző táblák a parton, a hajóútról menet közben is látható helyen vannak felállítva és a hajózási szakaszra jellemző vízmérce aznapi vízállását jelzik. Sötétben a táblát fehér fénnyel megvilágítják.

313. A vízállásjelző táblák a gázlók adatait jelző táblákkal egyesíthetők. Az egyesített táblákat a gázlós szakaszok minden végén, a gázlós szakasz közelében levő hajóállomásokon, a folyamrendészeti szervek partmenti állomáshelyein és a be- és kiléptető határállomásokon állítják fel.

314. A táblán feltüntetett adatok, a kelet szerint közölt nap valamelyik meghatározott reggeli időpontjára vonatkoznak.

315. A vízállásjelző tábla fekete, oszlopa fehér színű.

Gázlótábla

h) Gázlók adatait jelző tábla

316. A hajóforgalom biztonsága érdekében a gázlókra vonatkozó adatokat, a gázlók adatait jelző táblára jegyzik fel, hogy azokról a hajók vezetői, illetve a szolgálatban levő tisztek és a kormányosok pontos tájékoztatást kapjanak.

317. A gázlók adatait tartalmazó tábla négyzet-alakú, fehér színű és fehér oszlopra van szerelve. A tábla nagysága a gázlók számának megfelelően különböző.

A tábla felső szélre a nap és (római számmal) a hónap, ez alá a gázló neve és a folyamkilométer, a következő sorban pedig a gázló mélysége (cm-ben) van feltüntetve. Sötétben a gázló adatait jelző táblát fehér fénnyel megvilágítják. (104. ábra)

318. A tábla a gázló alatt, vagy a gázló felett van elhelyezve. Ezenkívül a szakaszok biztosítása végett elhelyezhetők kikötőkben és helyiségekben is. A táblát úgy kell elhelyezni, hogy a hajóról jól látható legyen.

319. A gázlók adatait jelző táblák a vízállásjelző táblákkal egyesíthetők (lásd a 313. pontot).

i) Folyamkilométer tábla

320. A hajózó személyzet tájékozódásának megkönnyítése végett a hajózható folyók partján minden 1000 métere folyamkilométer táblák vannak felállítva.

321. A folyamkilométer táblák fekete színűek, fehér számjegyekkel. 1000 km-en felüli távolságnál a tábla felett egy kisebb tábla van elhelyezve. A felső táblán az ezresek és százások, az alsó táblán a tizedek és egyesek vannak feltüntetve. (105. ábra.)

322. A folyamkilométer táblákat szükség esetén a folyam minden partján felállítják.

D) Forgalomszabályozó jelzők

323. A forgalomszabályozó jelzők a parton vagy a mederben vannak felállítva és jelzik, hogy a hajó behaladhat-e a zsílipkamrába, kihaladhat-e a folyó mellékágából a főágba. Továbbá jelzik, hogy a hajóhíd hínyílásokon szabad-e az áthajózás.

a) Zsilipeken alkalmazandó jelzők

324. minden zsílip előtt kellő távolságban és jól látható helyen előjelző van felállítva, amelynek vízszintesen elhelyezett két villanó fehér fényével a zsílipkezelő a hajókat a zsílip előcsatornájába hívhatja.

325. Ha a hajók az előjelzõhöz közelednek, kötelesek megfelelő távolságból «Figyelmeztető!» hangsúlyt adni. Ha a jelző fényt nem mutat, akkor előtte a hajóknak meg kell állaniok s továbbhaladniok csak akkor szabad, ha az két villanó fehér fényt mutat.

326. A zsílip előcsatornából a zsílipkamrába való behaladásra az engedélyt «Behaladni szabad!» jelzés mutatja.

327. «Behaladni tilos!» jelzés esetén a hajóknak a zsílip előcsatornában mindaddig várakozniuk kell, míg

Folyamkilométer tábla

Zsílipjelzők

Jelzés a
hajóhídon

Sötétben

Egy zöld fény az árboclámpa felett. (111. á.)

344. Ha géphajó részére az áthaladáshoz a hajóhíd egyik szárnyának kinyitása is elégséges, a fehér lobogót felárbocra kell vonni, a zöld fényt pedig az árboclámpa alatt kell elhelyezni. (112., 113. ábra)

345. A hajóhidakon a következő jelzéseket alkalmazzák:

[66a.] HÍDNYÍLÁS ZÁRVA.

Nappal

Jelzést nem alkalmaznak.

Sötétben

Három vörös fény egymás felett a hídkapu középvonalában, vagy a hídkapu szélén. (114. ábra)

[66b.] HÍDNYÍLÁS NYITVA.

Nappal

Egy-egy magyar lobogó a hídnyílás két oldalán. (115. ábra)

Sötétben

Egy zöld, illetve vörös fény a hídnyílás két oldalán. (116. ábra)

346. A «Hídnyílás zárva» jelzés három vörös fénye egymástól 1,5–2 m távolságra van elhelyezve.

347. A hídnyílásba csak a hídszárnyak teljes kinyitása után szabad behajózni.

348. A hajók, tutajok hajóhídnál való behalásának mindenkor a legnagyobb elővigyázattal kell töténnie, hogy sem a hajóhíd, sem pedig a hajó, tutaj kárt ne szennedjen, meg ne rongálódjon.

349. Ha a hajóhíd felett látótávolságban a hajók fordítása nem lehetséges, a híd felett levő legközelebbi fordítóhelyen jelzőállomást kell létesíteni.

V. FEJEZET

A BALATONI HAJÓZÁSRA VONATKOZÓ JELZÉSI SZABÁLYOK

A) A hajók jelzései.

350. A jelzési utasítás I.—IV. fejezetének szöveg melletti függőleges vonallal meg nem jelölt része a balatoni hajózásra is érvényes. E szabályokon kívül még az alábbi módosító és kiegészítő szabályok érvényesek.

351. Azok a hajók, amelyeknek teljes vitorlafelülete nem haladja meg a 25 négyzetmétert, kisvitorlás-hajóknak minősülnek.

A tőkesúlyos vitorláshajók nem tekinthetők kisvitorláshajóknak akkor sem, ha vitorlafelületük 25 négyzetméternél kisebb.

352. A menetben levő kisvitorláshajók más hajók közeledésekor sötétben fehér fényt mutató kézijelző-lámpát kötelesek felmutatni. A lámpa fényének 1 km távolságból láthatónak kell lennie. Kisvitorláshajók helyzetlámpát nem viselhetnek. (117. ábra).

353. A kikötőbe behajozó hajót az induló hajókkal szemben minden előnyben kell részesíteni. A kikötőbe behaladó hajó köteles érkezését «Figyelmeztető!» hangjellel jelezni. E hangjel 300 méterre a kikötő bejárata előtt kell leadni. E hangjel hallatára kötelesek a hajók a kikötőben mindaddig várakozni, míg az érkező hajó ki nem kötött.

354. Ha két hajó egyidejűleg érkezik a kikötőhöz, akkor az a hajó haladhat be először a kikötőbe, amelyik a másik hajónak a jobboldalát látja, tehát a jobboldali

Érvényesség

Kisvitorlás-hajó kifejezés értelmezése

Kisvitorlás-hajók jelzése

Kikötőbe való behajozás

Két hajónak egyidejű érkezése

**Géphajók
szembe-
találkozása****Útirány
keresztezése****Előzés**

hajó. A kikötő bejáratától a tó felé nézve 200 méteren belül tilos az érkező hajóknak egymást megelőzniök.

355. Géphajók találkozása esetén az 57., 58. és 59. pontban foglaltakat csak akkor kell alkalmazni, ha a két géphajó teljesen vagy majdnem teljesen egyvonalban halad egymással szemben, sötétben pedig ha úg közelednek egymáshoz, hogy a másik hajónak minden helyzetlámpája látható. Nem kell tehát a fent hivatkozott pontokban foglaltakat alkalmazni nappal, ha az egyik géphajó irányát a másik géphajó keresztezi, sötétben pedig, ha előlről a fehérfényű árboclámpán (lámpákon) kívül csak a vörös- vagy csak a zöldfényű helyzetlámpa látszik.

A «Fordított kitérés» jelzést alkalmazni nem kell.

356. Ha két géphajó útirányára úgy keresztezi egymást, hogy az út folytatása esetén összeütközés veszélye forog fenn, az a géphajó köteles kitérni, amelyről a másik géphajót jobbfelől látni.

Az a hajó, amelynek útjából a másik hajónak kell kitérnie, irányát és menetsebességét köteles megtartani. Ha azonban a kedvezőtlen látási viszonyok miatt a két hajó oly közel kerül egymáshoz, hogy az összeütközés egyedül a kitérésre kötelezett hajó mozdulata által el nem kerülhető, a másik hajóval is olyan hajóműveletet kell végezni, amellyel az összeütközés megelőzhető.

357. minden hajónak, amelynek más hajó útjából ki kell térnie, kerülnie kell, hogy más hajó irányát közvetlenül annak orra előtt keresztezzé.

358. minden hajónak, amelynek más hajó útjából ki kell térnie, a másik hajóhoz való közeledéskor szükség esetén menetsebességét mérsékelni, főgépet megállítni vagy hátrálni köteles.

359. Azok a hajók, amelyek más hajókat utolérnek, az utolért hajók útjából kitérni kötelesek, kivéve a 353. és 354. pontban foglalt esetekben.

360. Utolérő hajónak az olyan hajót kell tekinteni, amelyik a másik hajóhoz, annak keresztmetszetétől számított 22°-nál hátrább eső irányból közeledik, vagyis sötétben a másik hajónak egyik helyzetlámpáját sem láthatja. Ha nappal az utolérő hajóról nem lehet biztosan felismerni, hogy a hajó a másik hajóhoz viszo-

nyíltva az említett helyzet előtt vagy mögött van-e, a hajót utolérő hajónak kell tekinteni.

A két hajó helyzetében beálló későbbi változás következtében sem minősül az utolérő hajó a másik hajó útját keresztező hajónak, s az alól a kötelezettség alól, hogy az utolért hajó útjából kitérjen, nincsen felmentve mindaddig, amíg az utóbbit teljesen el nem hagya és az utolért hajó útját szabadon nem folytatja.

361. A halászhajók az utasszállító hajók által rendszeresen használt útvonalakon a közlekedést nem gátolhatják.

A halászó eszközökkel a hajóknak a kikötőbe való be- és kifutását akadályozni tilos.

362. A géphajók és a vitorláshajók kötelesek a hálóval halászó halászhajók útjából kitérni.

363. A hajók vezetőinek figyelniük kell arra, hogy hajóukkal a halászó eszközökben kárt ne okozzanak.

364. A halászhajókat halászás közben külön jelzéssel kell megjelölni, hogy a közeledő hajók figyelmét a kifejtett halászhálóra felhívják.

Halászhajók

[67.] HALÁSZHAJÓ.

Nappal

Egy-egy fehér lobogó a hálóval alkotott félkör két szélső pontján a háló két szárnyán levő halas és hálós hajón. (118. ábra)

Sötétben

Egy-egy fehér fény a halas, a hálós és vontatóhajókon. A fényeknek minden irányból legalább 1 km távolságban láthatóknak kell lenniük. (119. ábra)

Ezenkívül a háló közepén, a hálózsák nyílásán:

Nappal

Egy vízszintesen fehér-feketére savozott bója.

Sötétben

Egy vörös fény. A csónakon elhelyezett vörösfényű kézijelzőlámpát hajó közele-

désekor ide-oda kell mozgatni a közeledő hajó felé.

365. A hálózsák nyílása a halászhajóktól számítva mindenig a tó tengelye — a mélyebb víz — felé esik.

**Elsülyedt
hajók jelzése**

366. Az elsülyedt hajókat az alábbi jelzéssel kell megjelölni:

[68.] ELSÜLLYEDT HAJÓ!

Nappal

Egy háromszög alakú fekete zászló. (120. á.)

Sötétben

Egy vörös fény. (121. ábra)

367. E jelzést úszón kell elhelyezni. Az úszó két vörös színű kúp, alapjával egymásra fektetve.

Az úszót az elsülyedt hajóval veszélyeztetett hely közepén kell elhelyezni s azt a hajók legalább 50 m távolságra elkerülni kötelesek.

368. A vörös fénynek legalább 1 km távolságóból láthatónak kell lennie.

B) A hajóút jelzései.

**A hajóút
jelzéseinek
alkalmazása**

369. A Balatonon rendszeresített mederkitűzések, kikötői irányjelek és figyelmeztető jelek alkalmazása a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium V. Hajózási Főosztálya által megbízott szerv feladata, amely a karbantartásért és azok jó működéséért is felelős.

**A jelzők cso-
portosítása**

370. A hajóutakon alkalmazott jelzők a következők:

- a) mederkitűzések
- b) figyelmeztető jelek.
- c) kikötői irányjelek

**A jelzők
célja**

371. A mederkitűzések a hajóút szélét jelzik, a zátonyokra és egyéb hajózási akadályokra hívják fel a figyelmet. A figyelmeztető jelek a hajóút irányát és szélét, a kikötői irányjelek a kikötők bejáratát jelzik.

**A jelzőkkel
szemben
támasztott
követel-
mények**

372. A jelzők számának és elhelyezésének a biztonságos és akadály nélküli hajózás követelményeinek meg kell felelniük.

373. A jelzőknek a hajózási idény tartama alatt működniük kell.

374. A zátonyok és egyéb hajózási akadályok megjelölésére az alábbi jelzést kell alkalmazni:

[69.] MEDERKITÜZÉS.

Nappal

Egy háromszög alakú fekete zászló. (122. á.)

Sötétben

Jelzést alkalmazni nem kell.

375. E jelzést úszón kell elhelyezni. Az úszó két, vörös-fekete vízsintes sávozású kúp, alapjával egymásra fektetve.

A mederkitüzést a hajóutakon kívül csak akkor kell alkalmazni, ha a vízmélység 1 m-nél kisebb és a kitűzést a sporthajózás stb. szükségessé teszi.

376. A figyelmeztető jel a hajóút irányát és egyben a szélét is jelzi s azt a mederben kell felállítani.

[70.] FIGYELMEZTETŐ JEL.

Nappal és sötétben

Egy villanó vörös fény, vízszintesen fehér-fekete színű, rácsos szerkezetű csonka gúla tetején.

377. A jelzőlámpa fényének legalább 2 km-ről láthatónak kell lennie. (123. ábra)

378. A zárt kikötők torkolatait kikötői irányjellel kell megjelölni.

[71.] KÉTMÓLÓS KIKÖTŐ BEJÁRATÁNAK IRÁNYJELE.

Nappal

A tó felől nézve a jobboldali móló végén háromszög alakú fehér tábla, fekete szegéllyel, a baloldali mólón egy csúcsára állított négyzetalakú fehér tábla, fekete szegéllyel, középen egy fekete négyzet. A táblákat fekete-fehér színű oszlopra kell szerelni. (124. ábra)

**Meder-
kitűzések**

**Figyelmez-
tető jel**

**Kikötői
irányjelek**

Sötétben

A jobboldali móló végén egy zöld fény, a baloldali móló végén egy villanó fehér fény, alatta egy vörös fény a tó felé. (125. ábra)

[72.] EGYMOLÓS KIKÖTŐ BEJÁRATÁNAK IRÁNYJELE.

Nappal

A tó felől nézve a móló végén kerek fehér tárcsa, fekete szegéllyel, fekete-fehér oszlop. (126. ábra)

Sötétben

A móló végén egy villanó zöld fény a tó felé. (127. ábra)

379. A fehér fénynek legalább 4 km, a zöld, illetve vörös fénynek legalább 2 km távolságból láthatónak kell lennie.

380. Az irányjeleket legalább 5 m magasságban a Balaton vízszintjének «0» pontja felett kell elhelyezni.

381. Az irányjeleket — légréssel — rácsosan kell kiképzeni.

Zsilipjelzés

382. A siófoki a zsílipelésnél az e tárgyban kiadott végrehajtási utasításban előírtak szerint kell eljárni.

FÜGGELEK

ÖSSZEÁLLÍTÁS

a jelzési utasításnak azokról a szabályairól, amelyek a Hajózási Szabályzatban (H. Sz.) is elő vannak írva. (Lásd: a jelzési utasítás 5. pontját.)

Az összeállítás egyik oszlopa a jelzési utasítás pontjait vagy alcímeit, a másik oszlopa a Hajózási Szabályzatnak megfelelő cikkeit tartalmazza.

**A jelzési utasítás pontjai
vagy alcímei**

H. Sz.
cikkei

Egyes kifejezések értelmezése :

6/a-i, 6/k és 6/v	80
6/i	81
6/p	84
6/t	41

Lobogóviselés :

10.....	10
---------	----

Általános határozmányok:

19, 20, 22, 33	15
25	52
28, 38	42
36	24
29, 35	17
46	23
47	18
50	56
53.....	9

Hajók jelzései:

Kitérés	27-30, 35
Előzés	34-36
Fordulás, hátramenet	27
Horgonyművelet	65
Figyelmeztető hangjel	27
Kedvezőtlen látási viszonyok esetén közlekedő hajók hangjele	52, 53
Horgonyzó hajók hangjele kedvezőtlen látási viszonyok esetén	55
Segélykérés	57, 76
Kormányképetelenség	57
Árbóc és helyzetlámpák	
(géphajók)	44
(kisgéphajók)	47

(lámpák leeresztése)	45
(vitorlás és kisvitorláshajók)	46
(evezős hajók és csónakok)	51
Farlámpa	44, 46
Horgonylámpa	54,
Ereszkedő hajó	86
Fordított kitérés	43
Vontatást végző géphajó jelzése	48, 49
Hajóvonatok farlámppái	50
Vontatott hajók vezénylésé	66
Fennakadt, vagy részben elszílyedt hajó	58
Fennakadt, vagy részben elszílyedt kishajó	59
Elszílyedt hajó	60, 67
A folyó szűk részébe stb. való behaladás	25, 26
Veszélyes anyagok szállítása	70, 71, 74, 75
Veszélyes anyagokkal rakott hajók lehorgonyozva	71, 73,
Veszélyes anyagokkal rakott hajók menetközben	48, 71
Tolóhajózás	III. fej. kieg. rész
Úszómunkagépek	64
Tutajok	23, 61—63
Kompek	88

Hajóutak jelzései:

A jelzők célja	9
Jelzőkben beállott változások	9
A jelzőberendezésekkel szemben támasztott követelmények	9
A jelzőberendezések működési időtartama	9
Hajózási hídnyilás	22
Folyók felett átfeszített vezeték	90
Révátkelőhely	19
Horgonytilalmi tábla	19, 69
Mellékágakból való kihajósás	5
Hajóhidak jelzései	22, 89

Balatoni hajózás:

Kisvitorláshajó kifejezés értelmezése	103
Kisvitorláshajók jelzése	103
Halászhajók	104
Kikötői irányjelek	106
Géphajók szembetalálkozása	107
Útirány keresztezése	108
Előzés	109

A) Melléklet

**ÖSSZEÁLLÍTÁS
A JELZŐESZKÖZÖKKEL STB. VALÓ
FELSZERELÉSRŐL**

A H. i. r. hajózási jelzési utasítás melléklete

Megnevezés	Egy-ség	Géphajó		Kisgéphajó	
		utas-szállító	von-tató	utas-szállító	von-tató
Gőzsíp	db	1	1	1	1
Kisgőzsíp ■	"	1	1	1	1
Harang	"	1	1	1	1
Erős fehér fényt mutató jelzőlámpa (árbcólámpa)	"	2	2	1	2
Zöld fényt mutató jelzőlámpa (helyzetlámpa)	"	1	1	1	1
Vörös fényt mutató jelzőlámpa (helyzetlámpa)	"	1	1	1	1
Kék fényt mutató jelzőlámpa (farlámpa)	"	1	1	1	1
Fehér fényt mutató jelzőlámpa (horgonylámpa)	"	1	1	1	1
Fehér fényű villanólámpa	"	1	1	1	1
Fehér jelzőlámpa	"	1	1	1	1
Zöld jelzőlámpa	"	1	1	1	1
Vörös jelzőlámpa	"	3	3	1	1
Fehér homályos fényt mutató kis lámpa	"		1		1
Fehér zászló, 100 x 60 cm, (kompon 100 x 70 cm)	"	1	1	1	1
Vörös lobogó, 100 x 60 cm	"	2	2		
Vörös lobogó, háromszögátlakú	"		1		1
Kék lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Kék zászló, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Kék zászló, 100 x 100 cm	"	1	1	1	1
Fekete zászló, 100 x 60 cm	"				
Jelzögömb	"	1	1	1	1
Hossztengelytárcsa	"	1	1	1	1
Parancsjelző készülék ■	csop.	2	2		
Szócső	db	2	2	1	1
Kéziszócső	"	1	1		
Kézijelzősíp	"				
Bolgár lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Csehszlovák lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Jugoszláv lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Magyar lobogó, nagy, 300 x 160 cm	"	1	1		
Magyar lobogó, közép, 160 x 100 cm	"	1	1	1	1
Magyar lobogó, kicsi, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Magyar zászló, 160 x 100 cm	"				
Német lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Osztrák lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Román lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Szovjet lobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
A-B-C lobogó, 50 x 37, 90 x 60 cm	csop.	1	1	1	1
Belforgalmi lobogó, 100 x 80 cm	db		1		1
Vállalati lobogó	"	1	1	1	1
Járványlobogó, 100 x 60 cm	"	1	1	1	1
Bója, vízszintes fehér-fekete sávval, 100 x 60 cm	"				

Jegyzet:

Motoros géphajókon gőzsíp helyett lékgürt vagy villamoskürt.

Idegen nemzeti lobogók csak idegen hajótakon is közelkedő hajókon. Tengeri hajókra különleges szabályok vonatkoznak.

A belforgalmi lobogót esetéről esetleg a „MAHART” forgalmi szakosztálya adja ki.

Tolóhajózásnál a géphajókra megállapított jelzőszíkökön kívül (4. sz. rovat) még egy db

A jelzögömbök fekete színűek, tutajokon bármilyen színűek lehetnek.

■ A jelzőlámpákhoz 1-1 tartalékküveg.

■ A hajó típusának megfelelően.

rendelkezések érvényesek.

fényt mutató jelzőlámpa.